

UJ KELET

PARTONKIVÜLI NAPILAP

Alapító főszerkesztő: Dr. MARTON ERNŐ
Főszerkesztő: Dr. MARTON ERNŐ

אורי קלט (מזרח חדש)
Főszerkesztő: Dr. MARTON ERNŐ
Főszerkesztő: SCHON DEZSO
Kiadó: Mizrách Chádás Ltd. Tel-Aviv, Hanegev 11. - POB 831.
Telefon: Szerkesztőség: 31476
Kiadóhivatal, hirdetés, nyomda: 31677.

Anglia és Franciaország ellenzi az UNO-haderők katangai akcióját

Katangai katonák leszállásra kényszerítették az egyik csapat szállító amerikai gépet — Házi őrizetbe helyezték Amerika elisabethvillei konzulját

Katangában, ahol már három napja folynak a komoly harcok az UNO-haderők és Csombe katonái között, egyre súlyosabbá válik a helyzet. Tegnap katangai katonák ráöltöttek az amerikai légi haderő egyik utasszállító gépére és kényszerleszállásra kényszerítették. Ezt követően az amerikai külügyminisztérium szövegét Washingtonban közölte, hogy az Egyesült Államok felfüggeszti a légi konvojot, amelynek útján az UNO csapatait Kongo különböző részeiből a katangai hadsereg szállította. Ez az amerikai bejelentés a nyugati táborban a katangai konfliktus miatt támadt nézeteltérés jegyében történt. Amerika ugyanis kijelentette, hogy teljes mértékben támogatja U Tant főtábornokot, az UNO katangai tevékenységével kapcsolatban, míg ezzel szemben az angol külügyminisztérium a legnagyobb fenntartással élt, Franciaország pedig kijelentette, hogy ellenzi az UNO ilyenmértetű beavatkozását.

Elisabethville, (UPI Reuter, IFP). — Az amerikai repülőgép lelévésését elsőnek az Egyesült Államok leopoldvillei nagykövetsége jelentette, amely arról is beszámolt, hogy a katangai katonák felgyújtották a gépet, amikor már a földön volt. A közlemény szerint egy amerikai katona is megsebesült a katangai harcokban.

Elisabethvilleben és a környékbeli városokban közben tovább folynak a harcok. Az UNO indiai és svéd repülőgépei tegnap is katangai támaszpontokat bombáztak Elisabethvilleben, valamint Manono katangai városban. Mindkét fél azt jelenti, hogy a másik súlyos veszteségeket szenvedett, de Elisabethvilleben a helyzet olyan zavaros, hogy nincs lehetőség még a veszteségek hozzávetőleges megállapítására sem. Az UNO lökhajtó gépei Elisabethville-től 200 mérföldnyire elpusztítottak négy katangai repülőgépet a Koluazi bázison, felrobbantottak egy hidat és ezzel feltartóztattak egy vonatot, amely Jadovilleből segítséget vitt a katangai fővárosba.

Amerika elisabethvillei konzulját háziőrizetbe helyezték és figyelemztették, hogy letartóztatják, ha elhagyja lakását. Az amerikai külügyminisztérium jelentése szerint ez az intézkedés még kedden történt. Moise Csombe katangai elnök, aki lemondott brazil utjáról és visszaindult hazájába, rövid időt Brazíliában töltött és a volt Francia Kongo fővárosából akart kapcsolatba lépni Adula kongói miniszterelnökkel. Nem közlik, hogy ez a kísérlete sikerül-e. Csombe onnan Nadola rhodésiai repülőterre folytatja útját, majd autóval indult Katanga felé.

Az UNO központjában tegnap izgatott tárgyalások folytak a kongói kérdésben. Adlai Stevenson, az amerikai küldöttség vezetője Williams külügyi államtitkár, valamint Amerika leopoldvillei nagykövete kíséretében megjelent U Tant főtábornoknál, majd közölte, hogy az Egyesült Államok meg van elégedve U Tant főtábornok katangai terveivel. Ugyancsak tárgyalt U Tant főtábornok az angol küldöttség vezetője is.

Dr. Linner, aki az UNO polgári tevékenységét irányítja Kongóban, a Biztonsági Tanáchoz intézett jelentésében azt írja, hogy a katangai csendőrség „magyaranyu általános offenzívát készítettek elő az UNO ellen” még mielőtt az UNO katonák a héten akcióba léptek volna. A jelentés szerint az UNO képviselői Elisabethvilleben hét napon keresztül maximális önmegtartóztatást tanúsítottak a mindenféle fajta provokációkkal szemben és minden további tūr-

tozítás csak veszélyeztet-
hetne volna az UNO-kép-
viselők életét.

Leopoldvilleben egyébként az a hír járja, hogy dr. Linner, továbbá Adula központi kongói miniszterelnök, valamint MacCone tábornok, a kongói UNO-csapatok főparancsnoka és Mobutu tábornok között megbeszélések voltak, amelyek során az a terv mer-

ültetés csak veszélyeztet-
hetne volna az UNO-kép-
viselők életét.
Leopoldvilleben egyébként az a hír járja, hogy dr. Linner, továbbá Adula központi kongói miniszterelnök, valamint MacCone tábornok, a kongói UNO-csapatok főparancsnoka és Mobutu tábornok között megbeszélések voltak, amelyek során az a terv mer-

ültetés csak veszélyeztet-
hetne volna az UNO-kép-
viselők életét.
Leopoldvilleben egyébként az a hír járja, hogy dr. Linner, továbbá Adula központi kongói miniszterelnök, valamint MacCone tábornok, a kongói UNO-csapatok főparancsnoka és Mobutu tábornok között megbeszélések voltak, amelyek során az a terv mer-

Golda Méir valamelyes haladást lát az arab menekültkérdés megoldása felé

Fabregat professzor a legerélyesebben rendretusította a tajtékzó Ahmed Sukeirit rágalmaiért

New York. (Reuter.) — Golda Méir külügyminiszter tegnap az UNO központjában sajtófogadáson nyilatkozott a most megkezdett menekültügyi vitáról. Ennek során kijelentette, hogy amikor a menekültkérdést az arab államok felvetették az UNO elé, nem a problémának a megoldását akarták elérni, hanem Izrael megsemmisítését. Ha nem ebben a formában vetik fel, már régen rendezni le-

Ben-Gurion tegnap Ne Win tábornokkal tárgyalt a mezőgazdasági segélynyújtásról

A miniszterelnök meghívta Izraelbe a burmai szocialista párt két vezetőjét

Rangoon, (Reuter, UPI, IFP). Dávid Ben Gurion miniszterelnök tegnap folytatta megbeszéléseit a burmai kormány tagjaival, az ellenzék vezetőivel és más személyiségekkel. Első tárgyalását tegnap a tavaly Izraelben járt Ne Win tábornokkal, a burmai hadsereg vezérkari főnökével és volt miniszterelnökkel folytatta, akivel a Burmának nyújtott mezőgazdasági segélyről beszélt. A mezőgazdasági telepítési tevékenység Burmában főként a hadsereg kezében van.

Ugyancsak találkozott Ben Gurion az ellenzéki szocialista párt vezetőivel, akiknek a miniszterelnök azt mondta, hogy ha fejleszteni akarják hazájukban a szocializmust, meg kell tanítaniok a népet, hogy higgyenek a munka szentségében. Ben Gurionnak ezt a tanácsát az egyik burmai lap feltűnő helyen közölte. A miniszterelnök egyébként meghívta izraeli látogatására U-Ba Swe pártelnököt és U-Kiaw Nyein alelnököt, akik közölték, hogy jövő évben eleget tesznek a meghívásnak. U-Ba Swe legutóbb Tito marsall és Nikita Csurcssev is meghívta és ezt az útját fogja egybekapcsolni izraeli látogatásával.

Ben Gurion résztvett egy szabad ég alatt tartott dísz vacsorán, amelyet U-Nu miniszterelnök rendezett a palotája előtti térségen 22 meghívott személyiség részvételével. Este a miniszterelnök résztvett az izraeli nagykövetségben az izraeli kolónia gyermekei részére rendezett chanukaünnepélyen.

Ma reggel Ben Gurion megtekintte Rangoon legújabb pagodáját, a Béke Templomát. Azután meglátogatta a nagy buddhista könyvtárat és meglátogatta a Szolél Bone által a burmai kormánnyal közösen létesített üzemeket. A déli órákban Ben Gurion repülőgépen elindul az ország északi részébe.

Viharos tüntetések Franciaországban az algériai OAS terrorakciói ellen

A kormány még ma feloszlatta az afrikai fehér telepesek titkos katonai alakulatát — A szocialisták bizalmatlansági indítványra készülnek a Debré-kormány ellen

Páris. (Reuter, IFP.) — Párisban és Franciaország nagyobb városaiban a baloldali szervezetek tegnap viharos tüntetésekben tiltakoztak az OAS terrorcselekményei ellen. A fővárosban 10 ezer ember vonult fel. A rendőrség feloszlatta az engedély nélkül tartott tüntetést, miközben 14 rendőr, valamint 14 tüntető megsebesült. A felvonulók „lámpavasra Salannal” és hasonló jelszavakat kiáltottak az OAS vezetői ellen. Marseille-ben, ahol a város központjában ezer ember tüntetett, tiz letartóztatás történt, Toulouse-ban pedig 30 ember, közöttük tiz rendőr megsebesült a tüntetésnél, amely megbénította a forgalmat a város központjában. Lyonban

könnyfakasztó bombákat használt a rendőrség a 4000 főnyi tüntető tömeg feloszlására. Hasonló események történtek kisebb vidéki helyeken is.

A francia hivatalos lap mai számában rendelet fog megjelenni, amely feloszlatta az OAS szervezetet. A rendelet, amelyet Michel Debré miniszterelnök és a kormány három fontos tagja fog aláírni, széleskörű felhatalmazást biztosít a hatóságoknak az OAS elleni küzdelemre. Ennek a De Gaulle ellenes terrorcselekménye Algériában kezdődött, de már régen átterjedt Franciaországra is, ahol naponta robbannak a plasztikus bombák. A kormány

eddig nem rendelte el a szervezet feloszlását, bár azt törvényen kívülinek tekintették, mert Franciaországban minden szervezet köteles működési engedélyt kérni, amit az OAS nem tett meg.

Egyébként a francia hatóságok Mohammed Ben Bella algériai vezért és négy „miniszterétársát” átszállították tegnap egy katonai repülőgéppel, amely a Páris melletti Melunban van. A foglyokat a Versailles környéki kórházba, ahová éhségsztrájkjuk alatt vitték be őket, helikopteren vitték a kastélyba.

Páris. (IFP.) — A francia szocialista párt parlamenti csoportja elhatározta, hogy kéri fogja a kormány elítélését, miután az hibái, gyengesége és belső ellentétei miatt nem rendelkezik a tekintéllyel, amely a köztársaságot fenyegető veszélyek legyőzésére kell. Az elítélő javaslatot más parlamenti csoportokkal való megbeszélés után fogják megfogalmazni, hogy lehetővé tegyék minél nagyobb számú szavazat felsorakoztatását a Debré-kormány ellen. A szocialisták általában minden ülésükben benyújtanak egy ilyen javaslatot, hogy ezzel megtegyék a parlament ellenzéki pártjainak erőpróbáját.

A francia Algériát támogató körök is elítélő javaslatot akarnak benyújtani a kormány ellen, de még nem szerezték meg az ehhez szükséges 55 aláírást.

Az eredmény világos! Egyetlen olaj sem hasonlít kitiinó ízben, állású színben és tápértékben az „Ec Házájit”, „Extra” olajához. — Ennek oka van: ez az egyetlen olaj, amelyet C. D. eljárással finomítanak. ● Az eredmény világos — ha olaj főzéshez, sütéshez, salátához — akkor az az „Ec Házájit” C. D. „Extra” olaja.

AS A LEGKITÜNÖBB KÖSER FELVÁGOTT AZ ORSZÁGBAN

UTÁNZATOT NE FOGADJON EL AZONNAL CSILLAPIT MINDEN FAJDALMAT A

PALGIN MINDEN TABLETTÁBAN VÉSVE VAN

A choloni H. O. H. CHANUKA ESTJE
HOLNAP, 9-ÉN, SZOMBAT ESTE 8 ÓRAKOR
A HISZTADRUT DISZTERMÉBEN.
Bővebbet a H. O. H. rovatban.

LÖWE ELIJAHUNAK
a natanjai HOH egyik alapítójának és azóta is elnökségi tagjának
60-IK SZÜLETÉS NAPJA
alkalmából boldog és hosszú életet kívánunk:
a HOH vezetősége és tagjai

Klein Magdának és Lajcsinak
HAIFA, BAR GHORA 17.
20-IK HAZASSÁGI ÉVFORDULÓJARA
NAGYON SOK JÓT, SZÉPET KIVÁNUNK:
IRÉN és ZOLI, NEW-YORK

CHUG JOCE HUNGARIA HÁMZRÁCHI —
HAPOEL HÁMZRÁCHI JERUZSALEM
ŐSZINTE JÓKIVÁNSÁGAINKAT KÜLDJÜK SZERETETT ELNÖKÜNKNEK

FISCH ABRAHÁMNAK
A NEMZETI VALLÁSOS PÁRT JERUZSALEMI CSOPORTJÁNAK ELNÖKÉUL VALÓ MEGVÁLASZTÁSA ALKALMÁBÓL.
A VEZETŐSÉG

SZERETETT ÉDESAPÁNKNAK
LÖBL JAKABNAK
68-IK SZÜLETÉS NAPJA
ALKALMÁBÓL, KIVÁNUNK HOSSZU ÉLETET ERŐBEN, EGESZSÉGBEN, BIS 120.
GYERMEKEI: ETUS, CUNCI, VILCSU; VEJE: IZSÓ; - MENYEI: BABA, ETA; ÉS ÖSSZES UNOKAI.

Izraeli hétköznapok

Irta: Barzilai István

Az előkelő zenekar és a népi opera

Az Izraeli Filharmonikus Zenekar, művészeti életünknek ez az előkelő intézménye fennállásának 25-ik évfordulóját ünnepli. Mégpedig érdekes módon: operaelőadással. Különleges dolog ez, pontosan olyan, mintha például a milánói Scala két-századik évfordulóját hangverseny-sorozat rendezésével, nem pedig operaelőadással ünnepelné. A mi zenekarunk igazgatósága Rosini ritkán játszott „Az olasz nő Algírban” c. operájával ünnepel.

Nem is igen tehet másként a zenekar, mert hiszen működik Tel Avivban egy illetlen versenyt fűző másikk zenei intézmény, az Izraeli Opera, amely természetesen műsoron tartja a világ minden hasonló intézményei által előadott standard művek jórésztét. A zenekarnak akarva, nemakarva opera különlegességeket kell kiválasztania, évfordulók vagy egyszerűen, szezonzáró sorozatok alkalmával, igen nagy befektetéssel, jövényt nemzetközi énekesekkel és vendég karmesterrel, hogy a produkció igazi csemege legyen és kielégítse a közönséget.

Eppen azért, mert a zenekarnak ebből igyekezete alapos csapást mér a kevésbé előkelő Izraeli Operára, helyesnek tartottuk, hogy egy nappal a zenekar ünnepli „opera-koncertje” után ellátogassunk az Izraeli Operába. Chanuka első estje volt, kissé chamzsinos idő, az utcai zajból és forgalomból mindjárt láttuk, hogy a könnyű szórakozások estje ez. Az opera kis termében, ahol a Sámson és Delila előadásának megkezdésére vártunk, érdekes közönség gyülekezett: sok középsúlyos, sok „egyszerű ember”, közöttük a keleti néptörzsekből való is, akik a marokkói hegyi barlanglakásokban aligha láttak valaha opera-előadást. Valódi népi közönség jött el tehát, hogy élvezzék a csodálatos bibliai mese, Sámson és Delila történetének örökzöld zenei változatát, Saint Saens operáját. Így illik ez egy népfiához, akik szeretik a saját kultúrájukat. De sajnos — ebből a közönségből mégsem telet ki annyi ember, hogy megtöltsék a termet, pedig alig 800 ülőhely van benne. A nagy konkurencia, a szombat esti jubiláris zenekari opera produkció, amelyet azon a héten még két előadás követett Tel-Avivban, megfosztotta a közönségtől. Az „előkelő” zenekar agyonült a népi operát.

Pedig amikor a függöny felgördült, őszinte örömmel és emelkedett hangulatban élvezünk egy jó előadást, amelyből nemes művészi törekvés áradt és — kiérteztük belőle — milyen ember-telen nehézségek után sikerült ezt elérni. Láttuk az újonc-énekesek igyekezetéből, akik a héber dikkcióval kínolták Páldi mester-pálca-vezetéséből, akinek a kiskaszámú zenekart kell jóhangzásúvá tennie. Az előadás

mégis szép, vagy talán éppen ezért szép. Ezen az estén őszintén együttérettünk az Izraeli Opera lelkes vezetőivel, akik minden alkalmat megragadnak, hogy a zenekar opera-konkurrenciájára panaszkodjanak. Mert tizilyen „zenekari-opera” produkció a Héchal Hátárbutban 30 ezer tel-avivi zeneszerető zsebéből veszi ki a pénzt s nincs sokszor tízezer olyan lakosa a városnak, aki havonta többször megengedhetné magának az ilyen kulturkiadásokat. A zenekari évfordulói operát „sikk” megnézni, a népi

mulatság, az Izraeli Opera, most már várhat két-három héttel, amíg a családi költségvetésből telni fog a „Sámson és Delilára” is. Miért nem ünnepelhet a Filharmonikus Zenekar úgy, hogy ne okozzon szenvedést és anyagi veszteséget a nehezen fenntartott, egyszerű kis tel-avivi operának? Hiszen ez az opera amúgy is az egyedüli a világon, amely csaknem teljesen a kormány, vagy más intézmények támogatása nélkül él, azaz csak vegetál. A világ csodája, hogy ilyen tisztességtelen verseny mellett ez egyáltalán sikerül.

A kő és a korszó esete

A korszó mi vagyunk, az Izraeli adófizetők. Akár ránk esik az adó köve, akár mi esünk az adó kövére, mi törünk el.

Az adó követ különböző irányokból hajították ránk; az egyik ilyen hajigáló legutóbb a posta igazgatósága volt. Amelynek legfeltehetőbb hatósága, a postaügyi minisztérium azzal indokolta a borsos tarifaemléseket, hogy veszteségei vannak.

Csak hogy a veszteségeket igazolni kell a költségvetés számaival. A posta és a telefonszolgálat ugyanis önálló üzleti vállalkozásnak számít, amelynek mérlege, mint külön tétel szerepel a rendes évi költségvetésben. S alig hangzott el a „veszteségeket” való védekezés igéje, napvilágot látott a postaügyi minisztériumnak a jövő évi költségvetés céljára elkészült jelentése, amelyből kiderült, hogy szó sincs veszteségekről. Ellenkezőleg, a posta igen jól jövedelmező üzlet, amelynek a haszna évi 9 százalékkal körül mozog, ennél nagyobb pedig már illetenség is volna állami vállalkozásnál. A posta rendszeren tudja törleszteni a kincstárral szemben fennálló tartozásokat, a kamatokat is, amelyek 6 százalékos tesznek ki és a pénzügyminisztérium köti is magát ahhoz, hogy az állam által beruházott összegek legalább ennyi kamatot hozzanak.

Nem voltak tehát veszteségek a postánál, ellenkezőleg, komoly jövedelmező-

ség mutatkozik csaknem minden ágában, kivéve a levél és csomagszállítást, ahol visszaesést tapasztaltak. A telefon pedig egyenesen virágzó üzlet, egy esztendő alatt 4 millió fonttal nőtt a haszna. Nem mondott tehát igazat a postaigazgatóság, amikor a tarifa-emléseket indokolni akarta. A pénzügyminisztérium meg is rította ezért, úgy látszik az a véleménye, hogy nem szabad becsapni a közönséget. De ez volt a nézete úgy látszik a Kneszet pénzügyi bizottságának is, amely a postai szolgálatok mérlegének tanulmányozása után eltanácsolta a minisztériumot a tarifa-emlése végrehajtásából.

Igy ért benünket az a kellemes meglepetés, hogy a postaügyi minisztérium jelentése szerint, az emléseket egyelőre elhalasztották. Igen, csak hogy közben a telefonbeszélgetések tarifájának emlése már megtörtént — úgy látszik ezt a pénzt már nem takaríthatjuk meg.

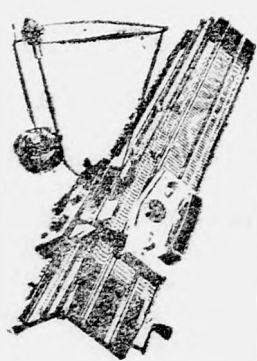
Ami pedig a többit illeti, vajon mit jelent a postaügyi minisztériumnál az „egyelőre” kifejezés?

Mert azt nem hisszük el, hogy a tarifák emléseinek elhalasztása végleges intézkedés.

A telefon-előfizetőkre pedig így is érvényes a kő és a korszó példázata. Akár a kő esik a korszóra, akár a korszó esik a kőre, a korszó török el és ebben az esetben mi, adófizetők játszunk a korszó szerepét.

MOST ERKEZETT!

A VILÁGHÍRŰ SVÁJCI

PASSAP DUOMATIC

kézikötő-gép

Uj model JACQUARD-KÖTÉSHEZ is.

RESZLETFIZETESI LEHETŐSÉG. BETANÍTÁS DIJMENTES

Felvilágosítás: az AVI üzletben, T.-A., Hágáil 9. (Tácháná Merkázitnál), Telefon: 32874.

GOLDENE GLIKN JACK RECHTZEIT

A főszerepben: c. operett premierje.
KIRJAT CHAJIM | Tel-Aviv, dec. 9.
December 8. péntek, 8.30 szombat ZOA, 6.30 és 9
EVEN JEHUDA | ASKEILON - Eszter
December 10., vasárnap | december 11., hétfő, 8.30
Kfar Szabá, dec. 12., Natanja, dec. 13., szerda

Miért éppen Albánia?

1939

Irta: Vágó Béla

ben, amikor a Duce operett-birodalmát építő csapatai lerohanták Albániát, földalatti fegyveres mozgalom szerveződött az olaszok ellen. Az ellenállás láthatatlan vezére egy 30 éves, Párizsban tanult történelem tanár volt. Enver Hodza parasztruhát öltött, maroknyi társával a hegyvidékre menekült, s onnan csapott le az olasz helyőrségekre. Nevét ekkor még nem ismerték, legfeljebb a gyérszámú kommunista értelmiségiek körében. Az albán értelmiségiek ugyanis mind szélsőségesek voltak: fasiszták, vagy kommunisták. Polgári középrét nem ismert az albán társadalom. Hodza fanatikus kommunista volt, s idejében megtalálta a Komintern felé vezető utat, mégpedig a jugoszláv kommunisták segítségével.

A Szovjetunió elleni támadás, majd pedig a titói partizánmozgalom kibontakozása új helyzetet teremtett Albániában. A kis hegyicsapatból partizán hadsereg nőtt ki, melynek egyre többet emlegetett vezére Hodza volt. Ő lett az albán Tito. Csak hogy politikailag kezdetül fogva kényelmesebb helyzetben volt, mint „nagy testvére”. Jugoszláviában három fronton oszlott meg a közvélemény: a baloldal Tito mellé állt, a legitimista, polgári Jugoszlávia Draza Mihajlovics csetnik seregét és a menekült-kormányt támogatta, míg az áruló kisebbség Nedics báb kormányra mógé bűjt.

Albániában egyszerűbb volt a helyzet. Achmed Zogunak nem voltak hívei, a profasiszták lejáratták magukat, s ilyenképpen Enver Hodza kommunistái egyedül maradtak a porondon.

Hitler balkáni frontjának összeomlása után seholsem volt annyira probléma-mentes a politikai helyzet, mint Albániában. 1944 novemberének végén Tiranában kiáltották a független Albán Köztársaságot, amelynek élére automatikusan a partizánhadsereg vezérére került. Enver Hodza nem tért vissza többé a katedrara. Az erélyes, ambiciózus fiatal ember nem elégette meg a történelem oktatásával: „csinálni” akarta a történelmet. Fényes egyenruhával cserélte fel a partizánok darócöltözését, tábornoki csillagot tűzött szovjet-szabású zubbonyára, beült a kommunista párt főtitkári székébe, s vetélytárs nélkül ura lett az országnak.

A kommunista Albánia egyedülálló katonai-politikai feltételek mellett született meg. Valamennyi népi demokratikus állam közül Albánia az egyedüli, melynek területére a háború napjaiban nem tette lábát szovjet katona. Ez az egyedüli kommunista állam, melynek felszabadításában közvetlenül nem vett részt a vörös hadsereg, s Jugoszlávia kivételével az egyetlen kommunista vezetés, amely önmaga erejéből, nem pedig Vízinszkij, vagy a többi hírhedt „bába” segítségével győzedelmeskedett. Ugyancsak Jugoszlávia kivételével, Albánia az egyedüli népi demokrácia, mely nem ismerte a „harmadik utas” átmeneti szakaszt.

Vagyis olyan körülmények között született meg az albán kommunista hatalom — értsd ez alatt Hodza diktatúráját is —, amelyek a marxista politikai szakszavul „a szocializmus hoz vezető út sajátos feltételei”-nek nevez. Márpedig Sztálin nem kedvelte a „sajátos” felételeket. Különben is gondokat okozott neki Európa legelmaradottabb agrárállama, amely tel-

jesen nélkülözötte az ipart, természetesen az ipari proletariátust is és amelynek lakossága 84 százalékában irástudatlan volt.

Néhány nettel ezelőtt, a szovjet-albán viszállyal kapcsolatban, Tito elnök csak úgy „mellékesen” megemlítette: „A háború után Sztálin felajánlotta nekünk Albániát. Mi azonban, akik hiszünk a népek önrendelkezési jogában, nem fogadtuk ezt el.”

Tito olyan sebet szántott fel, amelyet Chruscsev még ma is takargat a sztálini múlt testén. Vlado (Vladimir) Dedijer, Tito volt személyi titkára, Gyilász hú barátja, Titóról írt életrajzában, amely 8-9 évvel ezelőtt világszenzáció lett, részletesen beszéli el a „felajánlás” jelenetét.

1946-ban jugoszláv küldöttséget fogadott Sztálin a Kremiben. A hajnali órákban (Sztálin szinte kivétel nélkül a késő éjjeli órákban hívatta magához vendégeit) falatozás közben, Sztálin a jugoszlávok felé fordult: „Nincs kifogásom az ellen, ha az albánokat bekapjátok.” Dedijer hozzáteszi, hogy a ravaszul hunyorgató generalisszimusz, a „kis népek nagy barátja”, olyan mozdulatot tett, mint aki szájjához emel valamit, s... „hamm” — bekapja.

Tito és Rankovics nem kértek ebből a falatból. Nem mintha nem helyeselték volna a jugoszláv-albán államszövetséget, s nem mintha nem vallották volna azt, hogy a kis albán állam életképtelen. De tisztában voltak Sztálin meszszemenő céljaival. Sztálin Albánia kívül a Balkán-konföderáció vezérét is Titonak szánta. De mindezt azzal a céllal, hogy az elhamarkodott, heterogán öszszetételű uniók és konföderációk feszítőerői szétvessék a reájuk erőszakolt jugoszláv vezetést. Sztálin már 1946-ban módszeresen készítette elő a belgrádi „elbizakodottak” félreállítását. Mivel pedig Albániával kapcsolatos terveit Titóék keresztülhúzták, új vonalat jelölt ki Enver Hodza számára.

Albániát elepték a szovjet tanácsosok és szakemberek, s meglepően rövid idő alatt rubel-milliókkal vért pumpáltak a gazdasági életbe. A bányakitermelés megsokszorozódott, a demésből pedig ipari berendezések teremtődtek. Erős, jól felszerelt hadsereget állítottak fel, s felépültek a partvidéki nagyjelentőségű szovjet bázisok.

Albánia bekapcsolódott a nemzetközi politikai életbe is. Korfui provokációjával (aknára futtatott angol hadihajókat) kesztyűt dobott a Nyugatnak, a görög polgárháborúban pedig jelentős és persze káros szerepet vállalt.

Enver Hodza nagy napja azonban csak a Tito-ellenes harc kirobbantásakor érkezett el. Albánia volt a fő felvonulási terep Tito ellen, s a csatlósállamok sorából Albánia részéről érte a legtöbb bosszúság Titót. A határosszelettközéseket ezrével számolták, az albán kémekek és szabotőrök pedig seregével árasztották el Jugoszláviát.

Enver Hodza feltűnő gyorsasággal rendezte meg a maga első Rajk-perét. Kocsi Dodze, az albán Rajk magával rántott az akasztófa alá mindenkit, aki vétélytársként számbajöhetett Enver Hodza politbüroájában. A „revizionizmus” elleni küzdelem leghangosabb harcainak sorában első perctől kezdve előkelő helyet foglalt el Hodza, akiknek 1948 után még inkább megnőtt az ázsioja Moszkvában. Hiszen Albánia az egyetlen kommunista ország Európában, mely nem határos a Szovjetunióval.

A szovjet-jugoszláv kibékülés és a XX. pártkongresszus nem hozta meg a várt fordulatot Albániában. Kocsi Dodzet és számos társát a mai napig sem rehabilitálták. Enver Hodza nem gyakorolt önbírálatot, tovább viaskodik a jobb-és baloldali elhajlókkal, s ő az utolsó kommunista diktátor, akinek még ma is bátorsága van halálos ítéleteket hozni „elhajló” titóista ellenfeleivel szemben. Ő az egyedüli a szovjet tömbön belül, aki 17 év óta rendületlenül tartja magát s nincs egy pártvezére a kommunista világnak, aki olyan alapos nagytakarítást végzett volna pártjában az utóbbi évtizedben, mint Enver Hodza.

A „kis Sztálin” szükség-szerűen került szembe Nikita Chruscseffel, Ha elítélte a dogmatizmust, a személyi kultuszt és mind azt, amit ma a sztálinizmus gyűjtőfogalmával jelölnek, akkor maga fölött mondaná ki a halálos ítéletet.

Igy került, ugyancsak szükség-szerűen, Peking uszályába Enver Hodza. A liliputi és gigászi kommunista hatalom szövetsége szinte törvényszerűen alakult ki. S amikor Albániát moscolták a „testvérpártok” a XXII. kongresszuson, akkor természetesen rugl meg mindenekelőtt Kínát értették ez alatt.

Eppen ezért a Moszkva és Tirana közötti „ideológiai” válság nem vezethet — ahogyan ezt sokan gondolják Nyugaton — egy elmentéses jeli, második Jugoszláviahoz. Enver Hodzát nem közösíthetik ki baloldallal, mint ahogy Titót annakidején a jobboldalon szigetelték el. A szovjet-albán válság elsimítása a Moszkva és Peking közötti kapcsolatok függvénye.

De akárhogy is alakuljon ez a viszony, Enver Hodza diktatúrája ma már anaktionizmus, melynek napjai meg vannak számlálva.

Küldjön váms IKKA csomagot mentes Magyarországra.

A 12-es (januárban kiosztásra kerülő) listára rendelések feladhatók.

MEGRENDELŐHELYEK:
JERUZSALEM: Vajda Mose (délután 4-6 óráig a TUV TAAM cukrászdában, King George D.
TEL-AVIV: G. Kemény, Ben Jehuda 27. I. emelet, d. e. 10-12 és délután 5-7 óra között.
HAIFA: Léber ékszerüzlet, Nordau 21., d. u. 4-7 óráig.

Levelezést kizárólag: G. Kemény, Tel-Aviv, Ben Jehuda 27., címre külnk. Uj telefonszám: 55052.

IKKA az egyetlen váms-és minden egyéb költségtől mentes küldési lehetőség.

„Szombat-tüntetés és ellentüntetés”

— Válasz Salamon Mihály cikkére —

Mint független újság és az egymással szembenálló vélemények szabad fóruma, szívesen adunk helyet Kőrös professzor alábbi fejtegetésének, azaz a megjegyzésével, hogy az eredeti cikk nem a vallásos tábor igazát, vagy igazságátalanságát, hanem a zsidó Háláchából eredő álláspontját öhajtott megismertetni. — Mindkét írás a cikkírók egyéni nézetét fejezi ki.

A cikk végével kezdem: „Ez a zsidó törvények útvesztőjének nagy titka és aki ezeket a dolgokat nem érti, nem is szólhat hozzá a kérdéshez. A baj ott van, hogy mégis hozzájárulnak.”

Hát hozzájárulok. Pedig csak nemrégiben fejeztem be első olvasásban a Bibliát és sohasem foglalkoztam Talmuddal és Háláchával. Nyilván nem ismerem ki magam abban az útvesztőben, de miután már az útvesztő premisszával sem értek egyet, azt hiszem, ez nem is szükséges.

Ugy érzem, hogy a zsidóság annak idején két óriási találmánnyal járult hozzá az emberiség fejlődéséhez. Feltalálta a világ egységét reprezentáló Jöistent és az emberek lelkét tisztán tartó kíméletlen prófétai kritikát és önkritikát. A számtalan kúza pogány istenség és a sok kíméletlen zsarnok uralkodó világában mind a két találmány alapvetően új volt és olyan erkölcsi főlény biztosított kis népünknek, hogy vérvöröng nem pusztították el egészen napjainkig. Az Egyisten hitét töltötték át a keresztények és a mohamedánok és így terjesztették el az emberiség jelentékeny hányadában. A prófétai kritika és önkritika terén kevesebb sikerünk volt és nem sok esetet találunk a népek történetében, ahol egy szál védtelen prófétarendreutasítatott egy-egy magáról megfellebbezett királyt. A többi népek nem volnának büszkékké történelmekönyvükre, ha minduntalan elkövetett bűneiket vagy vétségeiket tárná eléjük, ahelyett, hogy az egekig dicsérné őket.

Írta: Dr. Kőrös Ferenc

Az erkölcs törvényeit a mai napig senki sem tudta a tiszta értelemből levezetni, bár Kant komolyan hitte, hogy ez sikerült neki. Viszont a lelke mélyén a legtöbb ember érzi, hogy nem szabad embertársát megölnie, kirabolnia még akkor sem, ha senki sem látja. Ehhez hasonló közvetlen érzéseket és azt a nagyon valószínű feltevést, hogy ilyen tilalmak teszik lehetővé sok ember együttélését, végül is kinyilatkoztatott isteni törvényként vették be őseink, — és tegyük hozzá más népek ősei is. Olyan mélyen gyökereznek a lélekben ezek a törvények, hogy racionális levezetés híján talán bele lehetne nyugodni, hogy egyenesen az Isten helyezte őket oda.

A zsidóság törvényei abban különböznek a legtöbb népétől, hogy a nagy erkölcsi parancsolatokon kívül az élet ezernyi apró teendőjét is pontosan meghatározzák. Jó részük benne van a Bibliában, de ugyancsak jó részüket az évezredek folyamán magunk magyaráztuk bele a Bibliába. Ugy látszik hajlamosak vagyunk rá, hogy minél több kötöttséget rakjunk magunkra: ha választ-hattunk szűkebb és tágabb értelmezés között, többnyire ösztönösen a szűkebbet választottuk. Érdekes volna megvizsgálni, hogy ez népi lelkialkat kérdése-e, vagy a hazátlanságot kárpótoltuk magunkat szigorúan megszabott életformával. Megőriztük a középkori német és spanyol eljárást és megőriztük a középkori lengyel nemesség ruházatkódját, anélkül, hogy bárki is állíthatná, hogy ezzel a T-nách parancsát teljesítjük. A multunkhoz ragaszkodunk és szeretjük a kötöttséget. Nem kétséges, hogy ez minden egyes ember személyes joga, de hibás volna e szokásokat olyanokra is rákényszeríteni, akik másképp éreznek.

Ezek után térjünk a tárgyra. Az Isten-hitben tö-

kéletesen megnyugvó vallásos zsidótól a tökéletes ateistáig sok fokozata létezik a bizonytalanságnak és a szkepticizmusnak. A ma élő zsidóság e különböző végletek és fokozatok keveréke. Magam valahol az ateizmus oldalán tartozom a szkepticusok közé, de túlságosan tudatában vagyok tudatlanságunknak ahhoz, hogy határozottan tagadnám az Istent. Nem félelemből. Azt hiszem nagyon gyermekek elképzelés azt hinni, hogy az Isten haragszik azokra, akik nem hisznek benne. Ennél nyilván sokkal magasabban álltunk, — ha létezik. Azért nem mondom, hogy „tudom”, hogy nincs, mert igazán nem tudom, hogy van-e. Nem hiszem, hogy van, de talán mégis van, hiszen néhány érzés, néhány esemény talán valószínűsíthető. Persze, hogy jó volna, ha volna egy földöntúli atyánk, aki vezet és vigyáz ránk. Olyan világos, hogy ezt mindenki kívánja magának. Sokan azt hiszik, hogy van és valószínűleg boldogabbak a hitikémben, mint én a kételkedésben. De a boldogságom vagy a boldogtalanságom nem döntheti el, hogy mi az igazság.

Meggyőződésem, hogy nem állok egyedül bizonytalanságomban és nagyon-nagyon sokan ugyanígy érzének. Vannak azonban dolgok, melyekben biztos vagyok, — amennyire ember egyáltalában biztos lehet valamiben. Nem hiszem, hogy a Tóra az Isten akaratának hiteles kinyilatkoztatása. Nem érzem magamra vagy másokra nézve kötelezőnek a törvényeit pusztán azért, mert a Tórában állnak. Még sokkal kevésbé érzem kötelezőnek azokat a törvényeket, melyeket az évezredek folyamán a Háláchá fűzött hozzájuk. Bűszke vagyok valahányszor olyan zsidó törvényre talállok, mely érzésem szerint mérföldköve volt az emberiség haladásának történetében, mint például a pihenőnap bevezetése. Nem ez az egyetlen, bőven van, mire büszkének kell lennünk. — már amennyire a késő unoka büszke lehet őseinek szellemi nagyságára. De nem érdekel, hogy a pihenőnap óriási találmánvát milyen aprólékos részletekkel merevítette meg az évezredek hagyomány. Mindig szégyenlem magamat, hogy egy rangba állítjuk a gyufagyújtás találmát azzal az óriási erkölcsi magaslattal, melyről „az idegennek, aki kapunk között tartózkodik” szintén előírták a pihenőnapot. A sábeszögött nyilván később találtuk ki, de a gyufagyújtás reviziójára még nem volt időnk. Nem baj, majd lesz.

Határozottan nem hiszem, hogy a Jöistent érdekli, hogy mit eszem, mit nem. Megint csak szégyenlem magamat, amikor ilyen kishitű parancsokra gondolok. Ha van Isten, akkor úgy érzem, hogy megsértjük azzal, ha ilyen rendeleteket tulajdonítunk neki. Még ha általában állatok megöléséről és megéveséről volna szó... De hát a ragadozó vadakat is ő teremtette. — ha egyáltalában teremtett bennünket — és minket szemlátomást a félig ragadozó köré sorolt. Megint csak azért nem hiszem, hogy megsértjük az Istent az ilyen feltételezéssel, mert ha létezik, akkor messze felette van annak, hogy megsérthessük. Nyilvánvalóan a tiszta szándékot néz és ezért szeretettel mosolyogná meg azt is, aki ilyen furesz kedvtelést tulajdonít neki és azt is, aki tudatlanságában nem volt képes létezését felismerni. Ha csakugyan létezik.

Semmi értelme nincs a hasábkövek folytatni a felsorolást. Marad a kérdés, hogy ezeketán mi, nem vallásosok, zsidóknak nevezhetjük-e magunkat? A Háláchá azt mondja, hogy igen: hiszen zsidó anyától születünk. Vallásos barátaink mondhatják ránk, hogy rossz zsidók vagyunk. Mi is mondhatjuk rájuk, hogy ők naiv zsidók. Egyik sem viszi előbbre a vitát.

Nem véletlenül szerettem volna a néha valóban bölcs Ben Gurion tisztázni, hogy ki is a zsidó? Nem olyan egyszerű a válasz. Próbáljunk meg kiegyezni abban, hogy, aki zsidónak született, aki nem volt hajlandó embert Istenként tisztelni, aki nem hajtott tétet az isteni trónra ültetett Dialektikus Materializmusnak, és aki egynél több Istent biztosan nem imád, az zsidónak nevezheti magát, — ha akarja. Körülbelül ezen az alapon gyűltünk mi össze Izraelben a világ száz tájáról. Eleinte úgy, hogy szembehelyezkedtünk nálunk kétségtelenül vallásosabb hittestvéreink akaratával és átkukat vontuk magunkra cionista munkánkért. Mely átok fejében azért sikerült egyiküknek-másikuknak ide menteniük az életét. Örömmel mentettük, hiszen szerintünk ők is zsidók. Mondjuk, hogy némely szempontból naiv zsidók, de nem szükségképpen rossz emberek. — Kódobálókrol nem beszéllek.

Tehát itt vagyunk történelmünk hőskorának színpadán, népünk egyik legnagyobb katasztrófája után. Többségünk nem kívánja a Tóra uralmát a mindennapi életben, mert ha kívánta volna, bőven lett volna alkalma a sok vallásos párt egyikeire szavazni a választásokon. Igenis úgy érzük, hogy a vallásos kisebbség elnyomása alatt élünk és mi is egészen jól el tudnók képzelni Ben Gurionnal együtt a polgári házasságot. Hogy másról ne is szóljak. Különösen, ha vegyes házasságokról van szó. Nem kétséges, hogy mihielyt egy kissé enyhülne körülöttünk a külpolitikai feszültség és mihielyt egy választáson nem volna szükség a vallásos pártok támogatására, komoly kulturárc elötte állnánk. Elöttem az sem kétséges, hogy a szabadelvűség győzne a harcban.

De nem jósolni akarok. Azt szeretném, hogy ne kerüljön sor erre a harcra. Ilyenkor nehéz elkerülni, hogy olyasmit is be ne mocskoljunk, amit mindannyian tisztán szeretnénk megőrizni és olyanokat is megsebesítnék, akiket szeretünk a szívünk mélyén. Ne tüntessünk, ha csak lehet, sem a szombat mellett, sem ellene, éljen kiki a meggyőződése szerint és respektáljuk egymás meggyőződését. De az adott konstellációban ez csak a vallásos zsidóság kezdeheti el. Mert mi nem igen akadályozzuk meg abban, hogy vallási meggyőződése szerint éljen, míg ő megakadályoz benne, hogy mi kövessük lelkiismeretünk szavát. Nem tudom, miért nem világos, hogy ha én betartok egy törvényt, amelyben nem hiszek, akkor hazudok. Miután nem voltam hajlandó azt hazudni, hogy Jézus Isten, nem voltam hajlandó azt hazudni, hogy a népi demokrácia megváltja a világot, most, idehaza, hazudnom kelljen? Az én hitem szerint a próféták szava éppen az ilyen hazugságok ellen irányul. Vagyunk olyan jó zsidók, hogy szükség esetén harcoljunk az ellen, hogy hazugságba kényszerítsenek. De nagyon kérjük a vallásos zsidókat, ne kívánják, hogy harcoljunk. Dolgozzunk egymás mellett szeretettel és megértéssel egy boldog és kiegyensúlyozott országért, melyben mindegyikünk a maga módja szerint keres megoldást a lét megoldhatatlannak látszó kérdéseire.

Hogy is állunk azzal a Közös Piacsal?

Írta: Art Buchwald

Mostanában sok szó esik a Közös Piacról, pedig soha nem voltak, akiknek fogalmuk sincs róla, mi fán terem az. Ezek számára megpróbáljuk megmagyarázni, hogy miről is van szó.

A második világháború után Európa nagy bajban volt, mire az Egyesült Államok életbeléptette a Marshall-tervet, hogy talpraállítsa az öreg kontinens. Tízévként évvel később Európa talpraállt és megalakította a Közös Piacot, mely hovatovább kiszorítja az Egyesült Államokat az üzlethöz. Az Egyesült Államok most szeretne meg egyezsre jutni a Közös Piacsal, de egyes amerikai üzleti köröknek nem tetszik az ötlet, mert attól tartanak, hogy az európai árúk előzönlük az amerikai piacot.

A Közös Piacnak az a célja, hogy letörje a vám-tarifákat az európai államok között, miközben fel-emeli a védvámokat a külvilággal szemben.

Tudni kell azt is, hogy Európa közben felbomlott a Belső Hatra és a Külső Hétre. Nagy-Britannia volt a Külső Hét vezére, de megmondta magát s kérte, hogy vegyék fel a Belső Hat közé. Az egyetlen kellemetlenség, amitől a britek félnek az, hogyha csatlakoznak a Belső Hathoz, akkor elvesztik a Commonwealth-et, mely utóbbi esetben az Egyesült Államokkal kereskedne. Ez az egyik oka, hogy a britek nem nézik jó szemmel Jacqueline Kennedy tervezett utazását Indiába és Pakisztánba.

Igy hát a briteknek egyik lába a Belső Hat-ban van, a másik lába pedig a Külső Hét-ben, noha a munkáspárti ellenzék azzal vádolja a törvényt, hogy mindkét lábukat a szájukba dugták.

A britek szeretnék a Közös Piacban lenni, de egyidejűleg a Commonwealth-ben is. De a franciák azt szeretnék, ha a britek egyben se lennének. A németek ugyisint. Mindazonáltal fontolóra vették a britek kérvényét, mert az Egyesült Államok felkérte őket erre.

Időközben a Külső Hét többi tagjai, Dánia és Norvégia kivételével, szeretnék élvezni a Közös Piac előnyeit, de nem akarnak csatlakozni, mert ez sértene politikai függetlenségüket. Svédország és Svájc nem csatlakoznak, mert népiük nem engedi, Finnország és Ausztria viszont azért nem csatlakozhat, mert Chruscsev nem engedi.

Namármost, ha Britannia csatlakozik a Belső Hathoz, akkor nem lesz többé Külső Hét. Az egyetlen, ami megmentheti akkor a semlegeseket, az lesz, ha Jacqueline Kennedy meglátogatja őket, Pakisztánból visszajövet.

Amde, a Közös Piac nem olyan erős, mint amilyennek feltünteti magát, mert Nyugat-Németország finoman szabotálja a szerződés mezőgazdasági részét. A német mezőgazdák dr. Ade-

neuer kancellár leghűségesebb támogatói és nem akarják, hogy a francia mezőgazdasági termékek el lehessenek a német árakat, amelyeket a kormány szüvencionál.

Franciaország viszont, amely még mindig mezőgazdasági államnak tekint magát, ragaszkodik ahhoz, hogy a németek beengedjék vámtmentesen a francia élelmiszereket, mert különben az egész Közös Piacnak nincs értelme.

Ugyanakkor a franciák koránt sincsenek elragadtatva az ötlettől, hogy a dánok csatlakozzanak a Közös Piachoz, mert ez a tény legott letörné a francia tejtermékek árát. A dánok viszont mindenáron be akarnak lépni, nehogy elveszítsék nyugat-németországi piacukat.

A Közös Piac végső célja az Egyesült Európai Államok megalakítása szoros politikai és gazdasági kötélekkel. S ez egyik oka annak, hogy a kanadaiak ellenzik Nagy-Britannia csatlakozását.

Fentiekben nagyjában felvázoltuk a Közös Piac jelenlegi állását. Aki előtt a dolog még mindig nem világos, annak azt ajánljuk, hogy további felvilágosítást küldjön egy levelezőlapot De Gaulle tábornoknak.

(Fordította: sz. i.)

A petach-tikvai HOH chanuka estje

Nagy siker jegyében zajlott le a petach-tikvai HOH műsoros chanuká-estje az Ulám Chen szüfólásig megtelt nagyteremben. Krauszmann Mordecháj, a helyi alakulat elnöke üdvözölte az ünnepi közönséget írt és magyar nyelven. Az est művészeti műsorát Boros György szellemes konferálás kíséretében vezette le. Faragó Andor művészegyüttessel vídám énekes és zenés jelenetek és a végén egy legújabb Haseck és Sajó szám előadásával két órán keresztül szórakoztatta az egybegyűlt, szórakozni vágyó közönséget. Az est egyik kiemelkedő száma volt a rádió dalnékesének, Jakomo Villonak a fellépése.

A műsor után Faragó Sándor zenekara vette át a szót és varázsolt kintinó hangulatot az est közönsége körében. A sikeres est megrendezéséért köszönet illeti különösen Weisz Károlynét és Engel Józsefnét, a hölgybizottság vezetőjét, illetve tagját. A petach-tikvai megvarajkú közönség hálás köszönettel adozik a HOH két vezetőjének, Klein Lászlónak és Rosenbergné Artumnak, minden magyar nyelvű megmozdulás legerősebb támogatóinak. A rendezőség itt mond köszönetet az értékes tombola-tárgyakért a petach-tikvai megvarajkú kereskedőknek és iparosoknak, és külön a „Pilot” rádió-cégnek, az „Eliáz” borpincészetnek, a „Metá” élelmiszer-gyárnak, a „Pazgaz”-nak, a „Mácot Jiszráél” petach-tikvai gyárnak és a „Helene Curtis” lerakatnak.

Nem kedvelem a macskát, de ezt a macskát igen, mert likától öltözködik.

ILKA, DIVATÜZLETEK

Tel-Aviv: Dizengoff 148, Allenby 39.
Haifa: Hádár Hákármel, Herzl 57.

O. K. Adv.

„BARUCH” SOFÓRISKOLA
Rámát-Gán, Bialik-utca 36
SZEMÉLY- ÉS TEHERAUTÓ OKTATÁS,
ELŐKÉSZÍTÉS ÉS ELMÉLETI VIZSGÁRA
MAGYAR NYELVEN IS.

NAGY IPARI ÜZEM JERUZSALEMBEN
KERES:
SZAKISKOLÁT VÉGZETT, HÁROM
**FINOM MECHANIKAI
LAKATOST**
Ajánlkozás: JERUZSALEM, P. O. B. 926

Beszélgetés a Báróval

Szombat-fogadtatás a kibucban

zsidókról, berlini házakról, elkésett alijjáról, augusztus 13-ról és arról, hogy most megint rossz...

Irta: Dr. Sugár Gyula

Hétfél után két óra felé járt az idő, de a berlini hitközség gálatermében még javában áll a tánc. Heinz Galinski elnök, aki a bálon a házigazda szerepét töltötte be, rövid köszöntőjében a zárót is megszabta. „Mint látják, hölgyeim és uraim, a legjobb zenekart aganzasztuk: ma este Mischa Lakatos muzsikál. Hölgybizottságunk jövőtől kezdve kitűnő büffé áll rendelkezésünkre. Italkészletünk korlátlan. Gondoskodtunk meglepetésekről is: az ország legnevesebb művészei fogják önként ma este gyönyörködtetni. Egyébként — a Hátkivát fél háromkor énekeljük...”

A berlini zsidók dícséretére legyen mondva: mindenki ragaszkodott a Hátkivához...

Tokayer Eduárd, akit bárói körben Bárónak neveznek, az egyik valcer után kipirulva, kissé líhegve és izzadva az asztalhoz ült. Tokayer hajtokáján vérpiros szegfűvel, remekül szabott smokingsban feszített. Intett a pincérnek, újabb pezsgőt rendelt, töltött.

— Sose halunk meg! — mondta betyárosan.
— L'chajim!

Ha még egyszer hetven éves lehetnék...

A beszélgetés magyarul folyt, mert két erdélyi zsidó számára Berlinben ez a nyelv megítéltebb. Tokayer ezt mondta:

— Most egy éve, amikor Izraelben jártam, gazdag ember voltam. Gyönyörű bérházak, biztos jövedelem... De ma? Mit ér ma a berlini bérház? Maguknál más a helyzet... Izraelben, hallom, az ingatlanok értéke felszökött. Hiába, ennek a Bergmannnak szerencséje van. Az első blokad idején megjött és Izraelbe ment. Most van legalább egy tucat telke Tel-Avivban. Ez egy jó buli... (kisebb merengés után): Higgye el, én is kimennék... De Izrael fiataloknak va-

Irta: Schön Dezső

Hörpintett a pezsgőből és ahogy zsidóknál már szokás, szalaj jókedve abban a pillanatban elparólgott.

— Ne higgye, hogy minden arany, ami fénylik —

A BÁRÓ

mondta most már bizonyos aggodalommal a hangjában.

— Nem hiszem... de azért árulja el, mire céloz.

Tokayer Eduárd letette a pezsgőspoharát, közelebb tőlt a székét és beszélni kezdett.

lő... Az én koromban nem lehet új életet kezdeni. Örmest alijáznak, nem mondom, ha ismét hetven éves lehetnék.

Tokayerre néztem és ebben a pillanatban jutott eszembe, hogy ez az ember, aki visszasírja hetven éves korát — 81 éves...

Tegyük rögtön hozzá: Tokayer Eduárd korához képest valóságos biológiai csoda. Ahogy mondani szokták — a legtrikább tölgyfa. Látása, hallása tökéletes. Vállalkozókedve, munkabírása töretlen. Táncol, társalog, udvarol. Humora friss, fiatalos, grantszenyőri modorával pedig valóságos elkápráztat mindenkit, aki kapcsolatba kerül vele.

Egy erdélyi zsidó fiú hanyatott élete

celánkereskedésbe, majd Dé-sen, Nagyváradon és Szegeden segédeskedett. A százdad elején Berlinbe került, s néhány éves kényszer-megszakítástól eltekintve, azóta is ott él.

Berlinben annakidején kárikatrendezéssel kezdte, a szakmában az elsők közé tornáztta fel magát. Néhány év múlva cipőkereskedő lett,

önálló üzletet nyitott, majd gyors egymásutánban gyarapodtak az új fiokok. Amikor már úgy érezte, hogy nyeregben ül, kitört az első világháború. Elúsztak az üzletek, jött az infláció, néhány nehéz év. Mire újból összeszedte magát, Hitler került uralomra. A harmincas évek végén tarthatatlanná vált a helyzete Berlinben, visszatért Erdélybe, a visszacsatolás után felke-

„Jelképes kamat, 30-40 éves törlesztés”

Térjünk vissza a berlini házakhoz. Tokayer Ede ezt mondja:

— Nyugatnémetországban, mondjuk Frankfurtban, Wiesbadenben, Münchenben, vagy Hannoverben egy bérház értékét könnyű kiszámítani. Egy évi házbér, megszorozva tizenhatal. Ha új a ház, valamivel több, ha ócska, valamivel kevesebb. Berlinben a kulcs az egy évi bér nyolcszorosa volt. Több oka is volt ennek: egyrészt, mert a blokad idején sokan felejtették el, másrészt, mert Berlinben építkezni magasabb állami érdek, tehát az építkezés könnyű és olcsó. Elég, ha az embernek meg van a telke, amire építhet, a pénz — jelképes kamatra, 30-40 évi törlesztésre —

A berlini házakban nem volt áldás...

A mi szabá-szavtá-korosztályunk még élénken emlékszik arra az időre, amikor jómódú zsidók az első világháború utáni infláció zürzavarában ptykéért-gombért berlini házakat vásároltak. Sokat beszéltek arról, hogy az eladók néhány nappal később a vételárért rendszerint egy doboz gyufát se tudtak vásárolni... Akadtak chászid zsidók, akik berlini házuakat eredetileg a rebe nevére kebeleztek, hátha nagyobb lesz az áldás...

Berlini tartózkodásunk során értesültem arról, hogy

Lebombázott házak és lebombázott telkek...

A berlini háztulajdonosok körében nemcsak lebombázott házakról, hanem lebombázott telkekről is beszélnek. Megtudtam, hogy az utóbbi nyelve célzás és a Kelet-Berlinben lévő, tehát értékesítés szempontjából nemlétező ingatlanokra vonatkozik.

— A háború befejeztével — folytatja Tokayer Eduárd — a berlini házak 80 százaléka romokban hevert. Ma már látjuk, hogy ez volt a legkisebb baj, mert hiszen az ócska házak helyébe modern, új, kényelmes házakat építettek. Berlin nem építették újjá, hanem a régi helyén egy új város épült. Volt tér és pénz bőven, a világ legnagyobb építései (Wright, Le Corbusier, stb.) legmerészebb terveiket hajtották itt végre. Csak látni kell a Hansa-várost, a kongresszusi palotát és a többi építkezési remekművet. Az első időkben azon spekuláltak, hogy mit fognak csinálni a törmelékek? Nos, féltaláltak olyan gépeket, amelyek a törmelékeket megdarálják, az egészet újból fel lehet használni. Itt van különben a Trümmerberg, a 120 méter magas hegy, amely mesterséges úton a lebombázott Berlin romjaiból jött létre. A hegy tetején Európa legnagyobb és lelegegységibb uszodája, sportterek, játszótérek, parkok... Nem túlzok, ha azt mondom, Párizsnak az a baja, hogy a háborúban nem bombázták szét. Ez lett volna az igazi városrendszert egyetlen san-

rült Pestre, ott vészelté át a 44-es katasztrófát. Az utóbbi években kártérítési ügyekkel igen komoly összegeket keresett, pénztét berlini bérházakba fektette. Már úgy érezte, hogy újból egyenesben van, de bekövetkezett augusztus 13-ika, Nyugat-Berlin körül falat húztak és a házak márol-holnapra elértéktelenedtek. Ha tőle függne ma, elkezdene újból, alijjára is gondol, („Izraelben az ingatlanok értéke felszökött”) csupán egy dolgot aggasztja — hogy már nem hetvenéves...

folyósítják. Egyszóval a berlini bérház üzlet volt.

— Augusztus 13 óta minden megváltozott. A házakra egyszerűen nincs vevő. Se nyolcszoros házbérért, se négyszeres házbérért. A minap vett valaki egy házat, tizszer öt és félszobás lakás, 75 ezer márkát fizetett. Az évi házbér meghaladja a harmincezer márkát. Az illető letette a pénzt, aláírták a szerződést, kész volt a tranzakció. A rákövetkező éjjel lövöldöztek a Bernauer-Strasse környékén. Reggel telefonál a barátom, sír, lamentál, oda a pénze, most már biztos, hogy az oroszok megszállják Berlin... Kérdem, ki tud ilyen hisztérikus hangulatban üzleteket kötni?

évek óta folyik a per egy galíciai rebe hagyatéka körül, amely 56 berlini bérházból áll. A rebe nem tehet vallomást az ügyben, mert a gettóban meggyilkolták, hívei, a háztulajdonosok is elpusztultak. Ezért az egykori hívek közeli-távol rokonai arról igyekeznek meggyőzni a német bíróságot, hogy tulajdonképpen nem a rebe volt a háztulajdonos, még akkor sem, ha a telekkönyvben az ő neve szerepel. A felperesek azt állítják, hogy minden esetben az a zsidó a tulajdonos, aki a szerződésen előszozámu tanúként szerepel.

modern, kényelmes házakban élének...

Utban a szálló felé, a bonyhádi származású Guttman Marcellel beszélgettem.

— Joggal kérdezheti, miért ülök még mindig itt... Csak azt mondhatom: azok közé tartozom, akiknek még nem adatott meg, hogy Izraelben éljenek... Wir hatten noch nicht die Z'hijje... De ne higgye, hogy nem vagyunk tisztában a helyzetünkkel... A nap minden órájában érzem, hogy térdig gázolok a zsidó vérben...

Guttman Marcell, a bonyhádi ortodox zsidó, aki — mint később megtudtam, a koncentrációs táborban is hősiesen, emberségesen viselkedett — az utolsó szávaknál jobb lábával lendületet vett és félrepergette a járdára hullott elsárgult plátánleveleket.

Szóltam neki tovább. Mit is mondhat az ember? Térdig gázolnak a zsidó vérben, de azért továbbra is ott ülnek és építik Asmodáj fővárosát... Gyönyörködnek benne, lelkesednek érte.

Beszéljen hozzájuk, akiknek kedve van. Én meg se próbálom...

Csak a Tóran csodálkozom, csak Mose Rábénu szavait bámulom. „Bizonnyos és értelmes nép ez a nagy nemzet”... (D'várim 4/6).

Ez a bölcs és értelmes nép? Ez a nagy nemzet?

A „kábalát sábat” ünnep lése — úgy külsőségeiben, mint belső tartalmát illetően — lényegesen eltér az egyes kibucok felfogásának megfelelően. Míg a vallásos kibucokban hűségesen ragaszkodnak a tradíciókhoz, betartják a hagyományos ünnepi szertartásokat, addig a nemvállalásoknál a kábalát sábat csupán nevében őrzi tradicionális jelentőségét, lényegében azonban kulturális jelleget ölt fel.

A gyermekek — legkisebbitől a legnagyobbig — nagy lelkesedéssel készülnek a szombat fogadására, mert ez sok örömet és olyan boldog órákat hoz magával, amikben hétközben nincs, nem is lehet részesülni. Már péntek délután kezdődik az izgalom, amikor a szombat tiszteltetésére ünnepi ruhát kapnak és ragyogó tisztán, csinosan felöltözve térnek haza, a szülői otthonba.

A kábalát sábat ünnepsége nálunk, tulajdonképpen este, a gyermekházakba való visszaérkezés után kezdődik. Szépen terített, feldisztított asztaloknál foglalnak helyet a gyerekek és egymást követő énekekkel köszöntik a szombat bejövését. Vacsora után játékok, szórakoztató műsorok következnek, melyeknek programja, a kornak megfelelően, különböző.

Legutóbb végignéztam a III.—VI. osztályosok közös kábalát sábatját, melynek központjában az ötödikesek apró jelentekkel színesített beszámolója állt, a „tűz”-ről folytatott tanulmányaik befejezése alkalmából.

Az ünnepséget vezető közös énekek után, az egyik kislány felolvasta a legjobb osztályzatot kapott iskolai dolgozatát, a néhány nappal előbb rendezett táborútról. A szépen gördülő leírásban színesen elevenítette meg a — mágyja összehordásától a tűz elhamvadásáig — lejáratosított kedves jeleneteket.

A következő számban hat kis szábre, jelmez, zenekíséret nélküli „tűztánc”-ot mutatott be. Ritmikus lépésekkel, kifejező karmozdulatokkal, váltakozó testtartással érkeztették a tűz szításának, hirtelen fellángolásának, majd lassú hamvadásának egymásba fonódó változásait.

A legnagyobb hatást, Anderson: „A gyufát áruló árva” című meséjének mesélőmármászerű feldolgozása érte el. Gyermeke kérdéseire felelgető apa elbeszélése

festett hététeret a lejátszott kis drámának. Láttuk a hideg téli estén gyufát áruló, didergő kislányt, aki hiába kínálta gyufáját, az emberek elsuhanak mellette, siettek haza, meleg otthonukba. A kislány elfárad, leül egy fal tövébe, fázik, gyufát gyújt, ennek lángjánál próbálja melengelni összefagyott kezeit, közben ébren álmodik. Meleg szobában, terített asztalnál, finom vacsorát eszik, ám, hirtelen kiesik a kés a kezéből... a gyufa ellobban... eltűnik az álomkép, ...fázik tovább. Ujabb gyufákat gyújtogat, mindegyik lángjánál újabb és újabb álmok követik egymást. Az utolsónál elhunyt édesanyját pillantja meg, kéri, ne hagyja el többé, vegye magához... Több gyufa nem lobban... Hajnalban az emberek megfagyva találják a kis árvát.

A gyerekek dícsérendő átélésével vettek részt az egyes részek meglevenítésében, míg a többiek, a hallgatóság, lélegzetvisszafojtva hallgatta az „apa” meséjét és figyelte a játékot...

A legidősebb — most már katonai szolgálatot teljesítő kibuc-gyermekeink — az elmúlt évi iskolai tanulmányaik során több mint egy hetet töltöttek Jáne vallásos kibucban, ahol alkalmaik volt megismerkedni a tradicionális, hagyományhiú kábalát sábatot.

Ott is már péntek délután kezdődnek az ünnepségek, díszbe öltözik az egész kibuc, gyermekek szil leikkel együttesen vesznek részt a péntekesti istentiszteleten, utána pedig ünnepi vacsora következik, a gyermektel, szülői, vendégek, együtt ülnek a közös családi asztalnál, ahol felhangzik a „Kidus”, a megszentelés, a borra mondott ünnepi áldás...

Még ha mutatkozik is eltérés a kábalát sábat ünnepelésében a kibuc felfogások szerint, mégis van valami nagyon megnyugtató közös vonás ebben a kettősségben. Minden oldalról — ha eltérő formában és módon is — a lélek nemességére törekszik. Öntudatos, hazáját szerető, bátor ifjúságunknak, a hazza főtésében, a kultúra, a gazdasági élet egyéb terein való egybeolvadásában, gyakorlatilag is láthatjuk a nemesség törekvések megvalósulását.

Az Inbál a párisi „Nemzetek Színházában” is fel fog lépni

Több mint 60 ezer izraeli néző előtt mutatta be eddig az Inbál a „Mögilát Ruth”-ot (Ruth könyvét). A színes, gazdag díszletekkel színrehozott bibliai tárgyú darabot nagy tetszéssel fogadták az izraeli nézők és a közoktatásügyi minisztérium annak megtekintését az izraeli iskolák számára is melegen ajánlotta.

A darab sikerének visszhangja külföldre is eljutott és az Inbál több külföldi színházról kapott meghívást a náluk való szereplésre. A legelőzelebbi külföldi szerepléseit néhány európai országban ezután fogja az Inbál lebonyolítani, miután a Párizsban évenként megrendezésre kerülő „Nemzetek Színházá”-ban fellép, melyre a társulat már régebben meghívást kapott. Ugyancsak meghívást kapott a színház több tengeren túli államtól is, többek között egyes délamerikai és keletázsiai államoktól, a-

SZARA LEVI-TANAI

Inbál, amelyet még az európai turné lebonyolítása előtt szeretne az izraeli közönség előtt bemutatni.

„Pesszimisták Klubja”

Londonban nemrégiben új fajta különös klub létesült. A „Pesszimisták Klubja”-nak tagjai meg vannak győződve arról, hogy az atomháború elkerülhetetlen és hogy a harmadik világháború az egész civilizációt megsemmisüléssel fenyegeti.

Ennek a felfogásnak megfelelően a klub tagjait szakképzett tudósok arra oktatják, hogyan lehet a világegészből élve kikerülni. A tagok megtanulják többek között azt is, hogyan lehet huzamosabb ideig egy barlangban élni, hogyan lehet nyíllal és fíjjal állatokat elejteni, hogyan lehet állathörből ruhát készíteni, a köből tüzet csinálni, stb. Ugyiszólván mindazokra a tudományokra megtanítják őket, amelyeket a múlt században a regénybeli Robinson sajátított el egy puszta szigeten. A modern Robinsonok ilyen formában készülnek fel arra az esetre, ha katasztrófa után a földön élve maradnának. A klub legjobb „tanuló” a

maguk által állathörből szabott, varrt ruhában bevonultak egy barlangba és az ujságírók előtt pontosan demonstrálták, hogyan fogják leélni életüket az atomháború lezajlása után. Az eredeti bemutatóról az angol sajtó érdekes részleteket közölt, annak ellenére, hogy a kísérlet kudarcra végződött. A civilizációhoz szokott tagok nagy része, már az első napon feladta a harcot. Vörös orral, megfázva ugrottak be kocsijukba és rohantak haza, hogy a bacillusokat kiizzadják magukból. Csak két tagja a klubnak tartott ki állhatatosan: egy fiatal diák öt napig bírta a barlangéletet és a tűzcsiholást, egy középiskolai tanár pedig nyolc napig.

Ezzel szemben a két hős nem volt képes nyíllal és fíjjal egyetlen „vadat” sem leteríteni. Az életüket vad bogyból tengették és amikor a kísérlet végetért, teljesen alótan szállították őket haza kényelme, meleg otthonukba.

»Tatárok a Széna-téren«

Halász Péter regénye, New-York, Rodosto-kiadás

Ez a szép könyv most jelent meg New-Yorkban. — Irójához sok emlekmek fűződik abból az időből, mikor a Világvárosi Regények kiadója voltam Budapesten, 1932-től Antal Istvánig.

Már hét éve megjelent ez a sorozat, hetenként két-szer, s már kivívta tekintélyes helyét az irodalmi kiadványok között, ami terjedelme és füzetes külseje miatt csak sok-sok előítélet leküzdése után sikerült. Ebben az időben már ott tartott, hogy az irodalmi kávéházban gratuláltak annak az írónak, aki jó kisregényével „megjelent” a V. R.-ben.

Ennyit el kellett mondani ahhoz, hogy érthető legyen, milyen elfogultsággal kevert önbizalommal mutatkozott be egy nyúlánk, megayerő külsejű fiatalember. Hűhámós, fekete haj, élénk eszillogó fekete szem, pelyhedző hajszálak, kezében a pesti gimnazisták hetyke sapkája: ez volt Halász Péter hetedik gimnazista.

Igazgató úr, kérem, hoztam egy kéziratot — mondta és letette az asztalra a „Fizikából és szerelemből 4-es”-t. Ez volt a címe.

Jól van, fiam, máhogy egy hétre jöjjön el a választás. — Ez volt a szokásos terminus, amit ismeretlen irodalmároknak adtam.

Akkoriban nálam volt alkalmazásban Pista fiam. Feladatai közé tartozott az ismeretlen kéziratának első olvasása, így a gimnazista is. Másnap ragyogó arccal adta ide:

— Ugy látszik — mondta — végre találtunk egy új író!

Csakugyan, már az első oldalak elolvasása után boldogan láttam, hogy új tehetségre bukkantunk, ami a kiadói munkában a legnagyobb öröm, hétköznapjainkban igazi nagy ünnepnap volt. Fokozódó lelkesedéssel olvastam végig és azzal a tudattal tettem le, hogy ez a 17 éves gyerek kész író. Egyéni, tiszta stílus (szerelmét Tündérbabának nevezi), kedves humorra, jellemzésének ereje, mesésének édes muzsikája és a kis írás hibátlan szerkezete kész íróra vallott. Boldog, felejtethetetlen érzés volt, talán csak ő volt boldogabb, amikor a véleményemet hallgatta és felvette a beérkezett írók aránylag tekintélyes honoráriumát.

Csak az volt a bökkenő, hogy — ismerve az iskolai fegyelmet — nevével nem mertem kiadni Tündérbaba történetét. Márpedig teljes boldogságot kívántam neki, neve nélkül azonban csak félboldogságban lett volna része. Vele egyetértésben elküldtem hát kéziratát az igazgatójának. Néhány nap múlva megkaptam az engedélyt, hogy neve alatt közölhetjük.

Mindez 1939-ben történt, s most megjelent könyv juttatta eszembe. Arra gondoltam, hogy mindezt megírom, előbb azonban hozzájárulását kértem. Válasszunk, többek között így írt:

„Hogy van-e kifogásom a megjelenés körülményeinek megírása ellen? Atyaúr, életemnek

olyan élménye és eseménye volt az első V. R.-m elfogadása, amelyenhez hasonlót soha többé nem éltem át. Később sokminden kéziratomat fogadták el és jelentették meg, de azt az érzést, azt a hasonlíthatatlan boldogságot, amit első kisregényemnek Ön által való elfogadása jelentett, többé nem éreztem. Nemcsak azért, mert az első volt, de főként azért, mert senkinek az értékelésében nem bíztam annyira, senkiét nem fogadtam el oly döntőnek, és fellebbezhetőnek, mint az önt. Ezért, nem hogy kifogásom nincs ellene, de hallatlanul megtisztelt és boldoggá tesz. Valóban hetedik gimnazista voltam akkor, 17 esztendő és a „Fizikából...” 1939 tavaszán jelent meg. Neve használatához csakugyan igazgatóm hozzájárulását kérte, aki azt megadta, lévén értelmes ember. Lengyel Miklós volt a neve, Benedek Elek veje, ő maga is író volt.”

Azóta sok víz folyt le a Dunán, a Hudsonon és a Járkonon. Az emlékezetes 1956 novemberében dobták a zsidó származású Halász Pétert feleségével, Rácz Vah, Budapesten ünnepelt előadóművésznővel és két gyönyörű gyermekükkel (egyik fiú, a másik lány) New-Yorkba. Ott sikerült megkapaszkodnia a Free Europe Magyar Rádió szerkesztőségében, szeretik és megbecslik őt is, az írásait is. Szabadidejében „Tatárok a Széna-téren” címmel megírta első nagy regényét, mindjárt hozzátehetjük, örömmel, egy kis remekművet. Tárnya, cselekménye, atmoszférája éppen ellentéte első kisregényének. Itt sohasem sít a nap, a szerelem kegyetlen és a félelem, a gyötörődés ideglázában vergődik. Erőri a mozgalmassá történelmi korszakról már egész könyv tárna valót írtak össze Magyarországon is, az emigrációban is. Halász regénye — amit el is vártunk tőle — ekkor minden eddig megjelent beszámólóitól, élményregénytől és politikai írásműtől. Hőse és csaknem minden fontosabb szereplője kommunista funkcionárius, csupán egy nőalakja tartozik a lázadók közé, Anna, ő is inkább passzív (még akkor is, amikor embert öl), mert mindent, amit tesz, belső kényszer alatt teszi. Ebbe a lányba halálisan beleszeret egy népbíró tanácselnök, a regény főhőse. Családi körülményei belesodorták a politikába és játékszeréssé a sors változásainak. Apja iskolaszolga, pedellus volt, keserű figura, aki nyilas lett, mert nem lehetett gimnaziumi tanár. Fia, a tanácselnök, miatta sodródik a kommunista pártba és miközben keresi az elérhetetlen boldogságot, minden helyzettel megalkuszik, ami már magábanvéve is az elzártság egy fajtája. Ő is elzárlik, nemcsak erkölcsileg, de mint bíró is. Anna visszaadhatná hitét, megváltoztatná egész életét, de egy politikai rendőrből megtestesült irtóalmatlan körülmények arra kényszerítik, hogy Annát, mint a Legfelsőbb Bíróság elnöke, halálra ítélték.

A regény minden fejezetének címe az ítélet egy-egy mondata és ahogyan a bíró, a halálos ítéletet hirdeti, az ítélet egyes mondataival párhuzamosan adja elő az író a történetet.

A regény szerkezete ezért is, de az író egyéb megfontolásai következtében is, merőben új. De új a hangja és új a figurái is, új és meglepők. Jó szeme és füle van Halász Péternek, meglátja és meghallja a másik tábor alakjait is, lelkiük mélyébe hat, de először — legalábbis tudtommal, először — nem úgy, mint ahogy az emigrációs politikai irodalom leleplezéseiben olvashatjuk, hanem egy lenyűgözött érdekes történet hullámvörésében. Az olvasó észre sem veszi, ahogyan alakjai bel-

ső világot jömlátható részletekre boncolja, nem a pszichoanalízis kopott eszközeivel, hanem mesésző-vésével és ahogy beszélte őket.

Nem lehet soha tudni, honnan ismer egy író — ha igazán író — tőle távol eső világot. Halász regényét olvasva, többször gondoltam erre a tüneményre. Szeretnék sokat idézni ebből a könyvből, olvasás közben ki is jelöltem 10–15 helyet, hogyha lesz hely rá (ami nem tőlem függ), idézem. Sajnos, csak egy mondatot mutatok be, nem azért, mert ez jellemző lenne arra, amit eddig elmondtunk, hanem mert a magyar eseményektől távol élők számára meglepő. Egy cinikus újságíró mondta a tanácselnöknek:

„A kommunisták végérvényesen csatát vesztek és győztek a funkcionáriusok.”

Legjobb lenne az egész könyvet idézni, az beszélne helyettünk is, szebben, érte- sebben, mint mi.

Faragó Miklós

Szűkülő félelem — háborgó lelkiismeret

Írta: Szenes Erzsi

A második világháború után egy francia kritikus ezt írta az amerikai irodalomról:

„Az új amerikai irodalom nem hatott serkentően a háború és a háború jegyeit erősen magán viseli. Az írók, akik olyan közelről látták a szörnyű gyilkoló eszköz, az atom-bomba létrejöttét, megnevezhetetlen félelem vett erőt, zavar és kétségbeesés, mintha felelősnek éreznék magukat, súlyos lelki konfliktusba keveredtek.”

Vajon mit éreznek, gondolnak ma, az egyre ismétlődő és fokozódó atomrobbantások után az oroszországi írók, oroszok, ukránok, úzbégek, lettek, jiddisek? Milyen versekben, prózai írásokban csapódik le a páni félelem, a megrendülés, miéle párlat lesz az, mely érzelmek és gondolatok hajszálerein beszivódik az irodalomba, titkon, de feltartóztatatlannul? Hány „elmarasztalt vers” születik majd, s az „elhajlás” vádjával hány költőt fognak megbélyegezni a „Babi Jár” szerzőjének példájára? Mit ér Gagarin és társainak fénylő sasrepülése a világűrben sohasem álmódott tájak, szférák felé, ha az ember a föld legbelsőjébe kényszerül lapulni, szörnyű félelmében pusztul, káosz elöl, s az a rémült érzése, hogy magát a napot is le fogják szakítani az égről mielőtt minden megsemmisül? Mindig is az írók és költők voltak a világ lelkiismerete, s nem volt még olyan dráki szigor, terror a földön, mely ajkukat el tudta volna végleg némítani, s lelkiismeretük szavát el tudta volna nyomni egészen. Az atomrobbantások, s az a perspektíva, mely ezzel kapcsolatban felmerül, minden bizonnyal nem hat serkentően a Szovjetben élő írókra, s kikerülhetetlenül még sokkal súlyosabb lelki konfliktusba fognak keveredni, mint Hirosima előtt és után az amerikaiak. S majd nem biztosra vehető, hogy lesznek közöttük olyanok is, akiket Majakovszkij útjára, öngyilkosságba kerget a háborgó, el nem altatható lelkiismeret.

Angliában, ahol a második világháború idején Churchill olyan sikeres szuggesztív az optimizmust és a győzelem optimizmusát valóban erős volt, a háború réme elől a halálba menekült a legnagyobb angol író, Virginia Woolf. A győzelem optimizmusa! Dehát a szabadság is élni kellett, de hogyan! Övében rejteznék mindig két

bombatámadás között, legjobban esetben órákra szabadon lélegzhet, de néha ez csak pillanatokra adódott hosszú napok és éjszakák folyamán. Virginia Woolf posthumus könyvével kapcsolatban egyik kritikus megírta halálának körülményeit.

Már az első világháború idején közel volt a megőrüléshez. Azután a háború befejeztével derűs, termékeny évek következtek. Sorra írta regényeit és jelentőségekben James Joyce mellé emelkedik. Ő is a regényírás új módját teszi érvényessé, a realitás helyett a képzeletbeli időt hozza be, s ezáltal új perspektívában látja és látja az életet és az embereket. Ezt a nőt zsenit 1941-ben a háborús rém, a háborút való félelem a kétségbeesés kergeti, nincs ereje vállalni Anglia gyötrelmes éjszakáit, nappalait, s egy reggel sétája közben egy folyóba öli magát.

A háború nemcsak közvetlenül pusztított, a népek az államosításon túlmenően a körülmételest is megkövetelte. „Az egyptomiak — olvassuk Rási magyarázatában — panaszt emeltek Faraónál a körülméletési-rendelet miatt. Faraó a küldöttség tagjaival vitakozott. „Miért nem gyűjtötték gabonát a bőség idején, hiszen József jöelére megmondta, hogy jön az inség.” A panaszosok azt válaszolták, hogy gyűjtötték, hatalmas készleteket tároltak, de az egész termény elrohadt. Mire Faraó így értelt: „Sajnálom, menjetek Józsefhez, amit mond nektek, azt tegyétek...” Hiszen látjátok, természetfölötti erővel rendelkezik. Parancsot adott a magánkészben lévő gabonára — és az egész elrohadt. Gondoljátok csak arra, mi fog történni, ha mindannyiunk halálát rendeli el...”

A későbbi időkben a magyarok már nem lelkesedtek ezért a körülméletessel kapcsolatos missziós munkáért. Reb József Saul Natansohn, a nagynevű lembergi rabbi úgy véli, hogy Józsefet nem térítési célok, hanem gyakorlati szempontok vezették. Szerinte az éhség beálltával nagymennyiségű termény volt magánkezekben. Amikor megkezdődött a gabona osztás, a sunyi parasztok így gondolkodtak: „vegyük csak ki a kenyérjegyeket, a vermet gabonát pedig hagyjuk későbbre.” József a visszaélések elkerülése céljából adta ki a körülméletési rendeletet. Ez volt számára a próba: biztos volt benne, hogy az a paraszt, aki alveti magát a körülméletésnek, annak otthon már egy szem gabonája sincsen...

Mit tükröz majd az irodalom, e tébolyult, atomrobbantásoktól hangos, ismét az örvény szélére sodródó világban? S hányan, költők, írók, humanisták, celekszenek majd Majakovszky, Virginia Woolf, Stefan Zweig példájára, akik a tükröt, önmagukat összetörik, mert a pokollá fordult élet sugárzását már nem tudják, nem akarják visszaverni? Háborgó lelkiismeret és szűkülő félelem uralkodik a lelkeken, s a félelem intenzívben, hatékonyabban, gyorsabban pusztít az atomrobbantások nyomán széthulló, a földet ellepő, halálos mérgeket tartalmazó rádium-aktív pornál.

A HETI SZIDRA

— MIKÉC —

Történt két év múlva, hogy Faraó álmódott: íme ott állt a folyó partján, s íme a folyóból feljött hét tehén, szép alakúak és kövér húsuak s legeltek a madasban. (B'réisit 41, 1.)

Sok mindent lehet József szemére vetni: hogy megbolygatta a törzsek békéjét, hogy elkésztette apja életét, hogy jeridáztatta családját és ezzel a lépéssel előidézte az egyptomi gálatot. A kiméletlenebb magyarazók az asszimiációs zsidó prototípust látják benne: ő volt az első zsidó, aki laborotválattá szakállát, levetette zsidó ruházatát, nevet változtatott, benősült az egyptomi arisztokráciába. Ön isten főpapjának lányát vette el feleségül. Szemére vetik, hogy igyekezett elfelejteni multját, hosszú években keresztül életjeit sem adott magáról, holott édesapjára igazán nem volt oka nehezelti...

S mégis, mégis a szívünkbe zártuk... A testvérek közül ő az egyetlen, akinek nevéhez odatapsztottuk a „cádik” jelzőt. Egyetlen pillanatra sem felejtettük el, hogy ő Ráchel elsőszülöttje — az ő atya szerelmes fia... Büszkéik vagyunk rá, mint népünk nagy fiára, aki a fáraók országában szédületes karriert futott be és mindössze egy lépés választotta el a tróntól. Noha tudjuk, mi lett a karrier vége, ismerjük az egyptomi gálat történetét — mégis szeretjük. Ragaszkodásában a zsidó néplelek odáig ment, hogy Messiás-várás képezte nevéét és alakját legszebb álmaiba beleszította. Nem elégszünk meg egy Messiással, Dávid fiával, az igazi megváltáshoz szükségünk van a másikra is, akinek neve Másiách Ben-Jozsef...

Régi kérdés: Amikor Faraó asszonyt keresett József számára, miért kötött ki pont a Potifera-családnál? Látszat szerint ez a legostobább sádehöllet, hiszen Potiferaék József ellenségei voltak. A házastársaknak külön-külön meg volt az okuk arra, hogy haragudjanak rá... Különben is, ők juttatták Józsefet börtönbe. Micsoda perverz ötlet volt tehát az uralkodó részéről, hogy pont Potifera-lányt szelme ki Józsefnek?

A kommentátorok szerint ez a lépés Faraó bölcsességére vall. Potifera volt ugyanis József egyetlen ellensége, az egyetlen, aki megvetően nyilatkozhatott volna Józsefről, mondván: „Szép alkirályt akasztott Faraó a nyakunkba, ez a fiatalember nem is olyan régen még nálam szolgált, a csizmát tisztította...” Ezért háziasította be Faraó Józsefet a Potifera családba. Biztos volt ugyanis a felől, hogyha az alkirály Potifera veje lesz, nem kell aggódnia annak előléte miatt. Az após természetrajzához tartozik, hogy diszkrét, az após lojalis...

Es éhezett Egyiptom egész országa és a nép kiáltott Faraóhoz kenyerért. Ekkor Faraó mondta egész Egyiptomnak: „Menjetek Józsefhez, amit mond nektek, azt tegyétek.” (41/55.)

A Midrás, amely József 14 éves tervének sikeréért drukkolt, úgy tudja, hogy az egyptomi parasztok a bőség éveiben nem szolgáltatták be egész terményfölségüket. A József által felállított állami silókön kívül a parasztok is jócskán tároltak gabonát. Csak az volt a baj, hogy az ő gabonájuk elrohadt, élvezhetetlenné vált. Az éhség kiszolgáltatta őket József kénye-kedvének. Csak így tudta keresztül vinni merész tervét, az összes ingó és ingatlan vagyonok államosítását, csak így tudta bevezetni — állami keretben — az első szocialista rendszert, amely a deklarációt népekre a kenyeret fejadagolta.

Rási, a hagyományhű zsidóság hivatalos kommentátora nem elégszik meg ennyivel. Szerinte József az államosításon túlmenően az egyptomiaktól a körülméletést is megkövetelte. „Az egyptomiak — olvassuk Rási magyarázatában — panaszt emeltek Faraónál a körülméletési-rendelet miatt. Faraó a küldöttség tagjaival vitakozott. „Miért nem gyűjtötték gabonát a bőség idején, hiszen József jöelére megmondta, hogy jön az inség.” A panaszosok azt válaszolták, hogy gyűjtötték, hatalmas készleteket tároltak, de az egész termény elrohadt. Mire Faraó így értelt: „Sajnálom, menjetek Józsefhez, amit mond nektek, azt tegyétek...” Hiszen látjátok, természetfölötti erővel rendelkezik. Parancsot adott a magánkészben lévő gabonára — és az egész elrohadt. Gondoljátok csak arra, mi fog történni, ha mindannyiunk halálát rendeli el...”

A későbbi időkben a magyarok már nem lelkesedtek ezért a körülméletessel kapcsolatos missziós munkáért. Reb József Saul Natansohn, a nagynevű lembergi rabbi úgy véli, hogy Józsefet nem térítési célok, hanem gyakorlati szempontok vezették. Szerinte az éhség beálltával nagymennyiségű termény volt magánkezekben. Amikor megkezdődött a gabona osztás, a sunyi parasztok így gondolkodtak: „vegyük csak ki a kenyérjegyeket, a vermet gabonát pedig hagyjuk későbbre.” József a visszaélések elkerülése céljából adta ki a körülméletési rendeletet. Ez volt számára a próba: biztos volt benne, hogy az a paraszt, aki alveti magát a körülméletésnek, annak otthon már egy szem gabonája sincsen...

A szellemes példázatairól híres dubnoi Magid ezt a Rási-magyarázatot a zsidó sznobok kigúnyolására használta fel. Józsefből a proféta beszélt — mondja a dubnoi. — Jozsef Hácádik látta, hogy gyermekei, unokái és az egész zsidó nép évszázadokig fog sínylődni Egyiptomban. Az a veszély fenyegeti, hogy asszimilálódik s a gálat tengerében elmerül. Létezik ugyan egy biztos ellenszer, a körülméletés, a szent szövetség jele, amely biztosítja a zsidóság különállóságát. De hogyan lehet a zsidókat rávenni arra, hogy ennek a szent parancsnak tűzön-vízen keresztül eleget tegyenek?

A dubnoi ezután így folytatja: Jozsef Hácádik, aki ismerte fajtáját, a zsidó sznobizmusra számított. Ezért nagy bölcsen előbb az egyptomiakat vette rá a körülméletésre. Jól tudta, hogy a gój-szokás imponálni fog a zsidóknak és készségesen fogják magolni...

Akik kártérítést kapnak és új olék!

RENDELJEN hűtőszekrényt, gáz- és villanyűzshelyet, poszítót, mikert, rádió zeneselektront, tranzisztort, távesztőt és tape-recordert, fényképezőgépet, hangszert, írógépet, stb., stb. a legjobb feltételek mellett, nálunk:

„COMIMPEX”, T.-A., Dizengoff 101/103. II. e. POB. 11246. — Telefon: 232195

Üzletvezető: Dr. Jiszráél Drimmer

Ing. K. Guertler & Co., Köln, cég vezérképviselője

"Édes fiam" - 17 agora...?

Szó sincs róla!
Igazán nem?
Szó sincs róla, ha mondom.

Csak egy hete, hogy az a párbeszéd az újságírók és a postai vezérigazgató között lezajlott.

Azt kérdezték az újságírók, igaz-e, hogy a postai telefon- és táviró tarifa felemelésére készülnek napokon belül?

Ben Menáchem vezérigazgató most már harmadszor is mondta:

Szó sincs róla.

De egyre kevesebb meggyőződéssel ismételtette ugyanezt a mondatot. Arca is színt váltott. Már nem volt piros, hanem rózsaszín. A haragból átment a csodálkozásba.

Csak nem teszik ezt meg nélkülem? — kérdezte tétován most a vezérigazgató inkább önmagától, mint az újságíróktól.

Bizony meg akarták tenni nélkülem. Nem a pénzügyminiszter szándékán mulott, nem is a vezérigazgató ellenkezésén, hogy mind a mai napig még nem tették meg. Egyelőre még nem. Illetőleg a telefonárát már felemelték. December elsejétől kezdve. Volt eddig egy tantusz ára 10 agora, most már ötven százalékkal több, 15 agora.

Annnyib kerül a telefonbeszélgetés automata nyilvános állomásról. Nem automata nyilvános telefonkiosztlékek gazdái eddig 25 agorát vettek egy beszélgetésért. Ha ők is ötven százalékkal akarnak majd emelni, akkor a telefonbeszélgetés az ó készülékűkön 37 és fél piasterbe kell kerülnön. Milyen csaf szám: Nem kerek, görbe... Vegyen inkább negyven agorát — fogják gondolni azok, akiknek fejlettebb az esztétikai érzékük.

Azt akarta a pénzügyminiszter, hogy már mostantól kezdve 17 agorányi bélyegzet ragasszanak egy közönséges belföldi levélre. Am akkora volt az országban a felháborodás, a még, nemcsak a közönség körében, a képviselők is, sőt a kormányparti képviselők is dohogtak. A miniszterek pedig nem szívesen álltak szemben ezekben a napokban sem beosztott tisztviselőkkel, sem az ügynevezett nagyközönség embereivel.

Sajnálom, hogy nem tudom lekottázni a dallamát ama beszélgetésnek, ami miniszterek és állampolgárok között ezekben a napokban lezajlott. Mert a szöveg egymagában még nem mond semmit. Fontos volna a melódia.

De miniszter úr, de miniszter úr, hát már a WIZO - RAMAT-GAN

MEGHÍVÓ
Ramat-Gan és környéke magyarajku asszonyainak alakuló gyűlésére
1961 dec. 11-én este 8-kor a rech. Natan 16. sz. alatti moadonba.

WIZO
Tel-Aviv - Ramat-Aviv
1961 dec. 12-én este 8-kor a Bét Brodetzky nagytermében

ELŐ UJSÁG
Berkeszó: Miron Eszter.
Közreműködnek:
Arielné, Frolichné, Gabos Mira, Gottliebne, Hidasné, Keleti Rózsi Rudasné és Vámosné.
Vendégeket szívesen látnak.

Artsitjék t. vevőinket, hogy
üzemünk új címe:
T.-A., King George 37/a.
"HELIOS"
Szerzők: Miron Eszter.

NE HIGYJEN - GYÖZDÖN MEG!
Ha azt akarja, hogy zavarok nélkül, megelégedésére rendezzék meg ötvennapot, forduljon bizalommal a közismerten jó hírnévűnk
TUV-TAAM ARLBA 72. Tel. 78877.
Buz: 54. 59, 56, 61. BNE-BRAK
Előjegyzések d. e. 10-től este 8-ig
בשר למחרת בשר למחרת

postai gyűjtő miniszter újból vizsgálat tárgyává fogják tenni a postailletékek emelésének ügyét.

Irta: Jámbor Ferenc

postai is?! Hát már levelet se lehessen írni? Vagy ha igen, fizessen érte egy vagyont?

Miniszter úr, ha azt írja a mama Tel-Avivból Petach Tikvára a fiának: „Édes fiam”, az legyen 17 agorá? Uram Isten, tizenhét agorá?!

Hogy melyik miniszterrel van szó? Természetesen nem a postai miniszterrel. Hanem a pénzügyminiszterrel. Minden szó és illeték emelésének nagymesteréről.

A dolog úgy van, hogy az izraeli posta ebben az üzleti esztendőben tizenkét millió font tiszta hasznót mutatott ki. Az összes esedékes kölcsönök és kamatok visszafizetése és az összes szükséges beruházások után. Azonfelül azzal is dicsekedett a postai vezérigazgató, hogy az izraeli posta-távíró-telefon vagyona száz millió fontot ér. Annny pénz van beruházva, vagyis minden izraeli csecsemő abban a pillanatban, amikor a világra jön, ötven font értékben társ az izraeli postában...

Miért kell hát az illetékemelés?

Nem a postának kell, hanem a pénzügyminiszternek. Nem a posta fenntartására és fejlesztésére, hanem az általános deficit megfélelő részének fedezésére. Azt akarja a miniszter, hogy gondoskodják erről az állampolgár is, aki a postai szolgáltatást igénybe veszi.

A dolog úgy áll, hogy Európában a posta éppúgy állami intézmény, mint Izraelben. Azonban mégis önálló kasszája van az állami költségvetésben belül. Igyekszik annyit bevenni, amennyit a szolgálat fenntartására és fejlesztésére kell. Ha többet vesz be — az rendszerint többet vesz be — abból kölcsönöket ad a különböző minisztériumoknak. Olcsó kölcsönöket, mégis keres rajta. Iskoláépítésre, utépítésre, villanyhálózat fejlesztésére és más olyan művek, intézmények létesítésére, amelyek csak hosszú évek vagy évtizedek alatt amortizálják le magukat.

Hogy az „ur Magyarországon” is mennyire külön kereskedelmi vállalatnak tartották az állami vállalatot és az állami postát, az mutatja, hogy a majdnem legmagasabb rangú vasúti fő-fő hivatalnokot „üzletvezetőnek” nevezték, akárcsak egy füzeresbolt üzletvezetőjét, bármilyen idegen is volt ez a nomenklatura a rangos magyarok lelki világában.

De erőszakkal senki sem veszi el Európában postától, vasutól a nyereségüket. Nálunk a postai gyűjtő miniszter az egész pénzt, amit bevesz, át kell adja a pénzügyminiszternek. Ő aztán kiutal a szolgálat fenntartására, fejlesztésére annyit, amennyit jónak lát, vagy amennyit a postai gyűjtő miniszter a költségvetés összeállításakor ki tud tölteni.

Ezért nem a postai gyűjtő, hanem a pénzügyminiszter érdekelt a tarifafeladásban.

Tegnapelőtt nem az történt, hogy a pénzügyminiszter lemondott a postatarifa emeléséről, csak elhalasztotta a kérdést. A hivatalos jelentés úgy szól, hogy a pénzügyminiszter és a

postai gyűjtő miniszter újból vizsgálat tárgyává fogják tenni a postailletékek emelésének ügyét.

Vagyis el lehetünk készülve a legrosszabbra. Ami a telefonokat illeti, a legrosszabb már be is következett. December elsejétől a telefonbeszélgetés normális ember számára luxus számába megy.

Holott a telefon nem luxus. Az, hogy luxus volna, közkeletű tévedés. Amerikában kintinó szociológusok és nagyszzerű közgazdászok már régen megállapították, hogy az autó nem luxus, hogy az autó nem jelent „magasabb életmódot”. Az autó amerikai nagyvárosban hozzátartozik az életminimumhoz. Akinek autója van, a legtöbb esetben nem jelent többet, mint azt, hogy cipője van.

Cipő kell?
Persze, hogy kell.
Ruha kell?
Persze, hogy kell.
Tandiját fizetni kell?
Persze, hogy kell.

Hát autó is kell. Hogy menjen másképp az a munkás a munkahelyére, aki másfél kilométer távolságra lakik valamelyik új telep a legközelebbi autóbussz, vagy földalatti vasútállomástól.

Gyalog?
Persze, hogy nem mehet gyalog.

Az autó tehát éppen arra kell neki, mint amire a cipő.

Ugyanígy nem luxus Izraelben a villamos jégszekrény. Ha apa, anya dolgozik, ki vegye meg napközben a jeget? Ha nem veszik napközben jeget, akkor mire a munkából hazakernek, akkorára a kisdedarab margarint úgy néz ki, mint egy nagy darab pocsolya.

Az, hogy többen vannak Izraelben, akiknek nincs telefonjuk, mint olyanok, akiknek van és többen vannak, akiknek nincs villamos jégszekrényük, mint akiknek van, nem azt jelenti, hogy akiknek van, azok a létminimumon felül, hanem azt, hogy akiknek nincs, a létminimumon alul élnek.

Most már ott tartunk, hogy minden adó- és illetékemelés és így a posta, telefon és táviró-illeték emelése is a létminimumot támadja meg.

Hogy a mama levelet ír a fiának, az luxus? Zsidó mama a fiának talán kétezer éve ír levelet. Sátoros cigányoknak levelet írni talán luxus, zsidóknak életminimum.

Stockholmban száz lakosra 42 telefon esik. Vagyis minden családnak van telefonja, ha egy család két és fél személynek számít.

Luxus ez? Nem luxus, csak életminimum.

Minden költségvetés készítőnek vigyázni kell arra, hogy meg ne támadja az egyszerű életörömök gyökereit. Mert akkor elsorvadnak összes örömvirágaink.

A multkoriban a földművelésügyi miniszter rátámadt az uborkára.

— Minek azt tenyészteni? — mondta a földművelésügyi miniszter. Nincs az uborkában sem vitamin, se kalória.

— Az igaz — felelték a miniszter bölcs tanácsadói. — De a zsidók, miniszter úr, nemcsak vitamint akarnak enni, hanem savanyuborkát is.

Csak nem akarja a miniszter úr elvenni Izrael népetől az uborkasalátát...? Vagy a telefont?

Képeslap

Men Su-hen, Celebesz 43 éves rendőrségi elnöke drakonikus rendeletet bocsátott ki, melyben szigorúan utasítja az indonéziai sziget rendőreit, hogy közlekedési kihágásokat elkövető autósokra lövéseket adjanak le. (Time, Chicago)

Fesztusz Okotie-Eboh, 48 éves nigériai államférfi legutóbbi bonni látogatása alkalmával nagy hatást gyakorolt az ottani diplomatakonvenció-mentes viselkedésével. Az egyik tiszteletére rendezett banketten, a leves tálalása után, felállt a nigériai pénzügyminiszter és közölte, hogy neki most feltétlenül el kell mennie, mert nagyon álmos. (Time, Chicago)

A modern kisgyerek még azt se hiszi el, hogy a kis golyókat a golya hozza.

Be kell látnunk, hogy a tervgazdálkodás ellentéte se mindig tervszerűtlen.

Amikor a politikusok az örök békéről kezdenek beszélni, a gondos polgár jól teszi, ha megírja a végrendeletét.

Az igaz humanista azért ígér, hogy örömet szerezzen, nem azért, hogy igéretét beváltsa.

Altalános vélemény szerint, manapság csak az ostobák vállalnak hivatalnok állást, ezért lassan az ő kezükbe kerül sorsunk irányítása.

Alázat az, amikor kellőképpen tudsz szégyenkezni, ha kijelented, hogy milyen csodálatos ember vagy.

A legszebb férfikort az ember akkor érte el, ha már annyi emberrel találkozt, hogy minden új arc másra emlékeztet.

A politikus semmit se nyit ki annyiszor tévedésből, mint a szájtát.

John Fletcher amerikai közíró: „A diplomácia művészete abban rejlik, hogy addig simogattuk a kuttyát, amíg elkészül számára a szájköcsér.”

Amerikában a folyóiratok nagy számban közlik az olvasók leveleit. Az azokra adott válaszokat az olvasók nagy része figyelemmel kíséri. Az egyik amerikai hetilapban ez a levél jelent meg:

„Két hónappal ezelőtt hűsítő italokat, szendvicseket és süteményeket árusító kioszkot vettem át, egy nagy gyár közvetlen közelében. A gyárban, mely negyezer munkást foglalkoztat, atomreaktorokat állítanak elő. Eddig üzletem jól ment, mert a munkások nálam vásároltak, most azonban a forgalom nagymértékben megcsappant, mert — mint értesültem — benn a gyárban kantin létesítettek, ahol az árak lényegesen alacsonyabbak. Hogyan tudnék ez ellen küzdeni?”

A levélre a szerkesztő ezt válaszolta:

„Szerintem Önnek azonnal atomreaktorok gyártására kellene kezdnie és gyártmányait olcsóbb árban kell forgalomba hoznia, mint a másik gyár. Ebből a gyár, amely konkurenciát csinált Önnek a kantin létesítésével, be fogja látni, hogy helytelen dolog az ilyenfajta kereskedelmi verseny.”

KET ABSZOLUT VICC
Kérdés: Ki az abszolút jó káder.
Felelet: Munkásszülő paraszt gyermeke.

Kérdés: Ki az abszolút éber?
Felelet: Aki, mielőtt felhúzná a kesztyűjét, megnézi, nincs-e benne az ellenség keze.

Nem oda Buddha!

Irta: Kishont Ferenc

Szeretett Gurcsink burmai utazásával kapcsolatosan úgy érezzük, immár kötelességünk a rádióadásokból kizárt magyarajkú kisember tudomására hozni a buddhizmus lényegét, mint olyan, már amennyire vissza tudunk emlékezni.

Magát a hitet Gutama Buddha keleti származású új olé alapította ötszáz évvel a kétezer év előtt. G. B. Nepálban látott napvilágot, mint a helyi uralkodó szerény leszármazottja. Huszonkilenc éves korában elkövette élete nagy ballépését, amikor is elhagyta a papa palotáját és lement ávizsmagot vásárolni a szomszédos kioskba és felfedezte, hogy a szegénység, a betegség és a szenvedés is szorosan az ügyszőz tartozik. G. B. azonnal benyújtotta lemondását és elment az igazságot keresni. Nem múlt el negyvenégy év és máris rátalált az egyik kis indiai falu főutcáján, de akkor már annyira élemedett volt Buddha, hogy nem tudta pontosan megmagyarázni, miről is van szó, kezicsókolom. Ez okból elhunyt és gondos tanítványai ott helyben elégették.

Buddha tehát elment, de tanítványai ittmaradtak örökre. Szerintük minden halandó lény újjászületik Lélek-vándorlás (ámászára) útján. A vándorló lélek újraszülehet, mint növény, állat, Isten és rossz szellem is. Voltaképpen az ember átváltozhat akár televíziós készülékké is, vagy revizionista vezérré. Minden megeshet ebben a megkerült világban. Meg kell emlékeznünk arról is, hogy a lélek-vándorlás az úgynevezett Erkölcsozokozattal (kárámá) jár, amely szerint mindenkit elér a méltó büntetése, előbb, vagy utóbb, néha évek múltán és botrányos körülmények között (párásá).

A lélek-vándorlással együttjáró kellemetlen mellékjelenségekkel szemben csak egy védekezés létezik: a jó öreg Nirvána. Ennek a fogalomnak a pontos magyarázatát nehéz féllábon megvilágítani, ezért a hívek rendszerint törökülésben ülnek. Az ideológiai viláosságot tekintve, a fogalom elsősorban a Dialektikus Materializmusra emlékeztet Sztálin apó fénykorában. A Nirvánába süllyedt halandó teljesen elszakad a földi hívságok métegyétől, valamint a szürke hétköznapok apró-cseprőitől és a világ zajától elzárta kis szentélyben (szádábákár) lebeg és nincs többé számára világi küzdelem, piaci alku-doások, csak a tökéletes önuralom, koncentráció útján, amikor is nem létezik rajta kívül senki és semmi, csak ő egyedül, ennyaga abszolút többségben — ha ez nem a Nirváná, akkor mi?

Hogy jutunk a sokat emlegetett Nirvánához? Először is le kell küzdeni az Ösztönöket, mert ezekkel mindig baj van. Azután el kell jutni a Makulátlan Igazsághoz saját erőnkkel, minden segítség, akár vizsgálóbizottságok nélkül is. A lélek naponta elhagyja a testet és csak hosszú könyörgés után, bizonyos feltételek mellett tér vissza. Amennyiben az Abszolút Igazságra való törekvés megvalósul, úgy a kisbuddhista most már nyugodtan lemondhat az élet mulandóságairól és megtisztulva, átszítálva megelégszik akárcsak pusztá fizikai létével és csendes vegetációjával mint Miniszterelnök és Hadúr.

A másik legfontosabb törvény a „Lényegre Való Koncentráció”, amikor is az ember univerzális horizontból tekint a földi rohangálásra és a parlagi gyarlóságok megszűnésé számára (Altalena). Az önmagába fordult ember azután könnyűszerrel kiveti magából a zavaró elemeket (Láváná) a négy év múlva bekövetkező elkerülhetetlen újabb lélek-vándorlás elébe. Ezen alapelvek alapján a buddhizmus éles ellentétben áll a kasztrendszerrel is és az egész népnek egy nagy, a lelki megtisztulás ihletével áthatott Életszemlélet keretébe való tömörítését célozza (Mápáj).

Es hogy el ne felejtjük: igazi buddhista csakis Könyöradományokból tarthatja fenn magát! Biz dáfká menni fog.

Restaurat „BUDAPEST”
TEL-AVIV, HAJARDEN-U. 9.
UJBOL MEGNYILT az ismert gasztronómusná, PAULA asszony vezetése alatt.
Magyar, európai, izraeli különlegességek.
Minden grill specialitás.

NEPI ARAK. Naponta éjfélig nyitva.

GROSZ ELIEZER
KIADÁSÁBAN MEGJELENT A
magyar-héber szótár
14-ik füzeté.

Az eddig kiadott füzetek már 14.000 szót tartalmaznak. Kapható (az előbbi 13 füzet is) minden ujságarusnál, az UJ KELET megbízottainál és GROSZ ELIEZER-nél, P. O. B. 5179, TEL-AVIV. ARA: 80 AGORA.

1961. XII. 8. Uj Kobot 7

ZENEÉLET

Rossini: „Az olasz nő Algirban”

— A Filharmónikus Zenekar opera-bemutatója —

Gioacchino Rossinának, aki 1792-ben, az olaszországi Pesaróban született és 1868-ban a Párizs melletti Ruellben halt meg, az a szerencsés jött osztrályszerű, hogy még életében élvezhette 40 operájának páratlan népszerűségét — hogy sohasem vette túlságosan szívére néhány dalművének még oly csúfos bukását sem és hogy alig 37 éves korában „Tell Vilmos” című operájának bemutatója után letéve a lantot, boldog visszavonultságban tölthette életének további 39 évét. A „pesarói hatvány” sikere csúcspontján fordított hátát az általa annyira imádott szinpadnak, melynek azontúl csupán már híres szakácsreceptjeivel támaszkodott veszélyes versenyt. Az operaszinpadok Rossini-műsora mellett aligha kisebb népszerűségnek örvendtek az étlapok sokféle „á lá Rossini”-fogásai... Mai napig sem sejtjük emberfia, mi készítette a páratlan népszerű zeneszerzőt a teljes visszavonulásra! Megpattant egy húr a belsejében — érezte, hogy a „Tell Vilmos” nagyszerű zenedrámája után nem írhat ismét valami kacagató vigoperát, vagy pedig egyszerűen kimerült az invenciója? — soha, senkinek nem engedett bepillantást nyújtani lelkiéletének rejtelmeibe. Irt még később egy „Stabat Mater”-t s néhány jelentéktelenebb más egyházi művet, de soha egyetlen operájának előadását nem látogatta meg, holott Párizsban élt és a franciák mindent elkövettek, hogy imádják kedvencüket láthatassák és ünneplhessék. Az egyedüli szálak, melyek a zenéhez fűzték, azon híres zeneestek maradtak, melyeket villájában rendezett, s amelyeknél szerette zongorán kísérni a vendégszereplő énekeseket. De saját áriáit csak a legkritikább esetben...

Rossini pedig az olasz szinpad zene egyik legnagyobb lángelméje volt. Több mint két évszázad hagyománya állott rendelkezésére, — hiszen hazája az opera bölcsőjének számított, — ott születtek meg ennek a műfajnak már a 15-ik század végén első, még féltékeny tapogatózó képviselői, majd a 16-ik században Poliziani, Vincenzo Galilei, Caccini, Jacopo Peri művei, melyeket a nagy Claudio Monteverdi, majd közel egy további évszázaddal később a „napolyi iskola” nagymesterei, élikön Alessandro Scarlatti mintegy 115 operájával, követtek. Csupa fény, ragyogás és barokk pompa árad muzsikájukból, s nem csoda, ha egy olyan nagyon különböző, sőt elentétes világból, Németországból odavetődő mesterek az olasz zene varázsának kivétel nélkül áldozatul estek: kezdve Händellel, aki Londonban jó ideig kizárólag olasz operákat volt hajlandó írni, szinte olaszabbak sok olasz versenytársánál. Mozart fogékony lelkét is lángalobbanította annyi szín, derű, vídamság tobzódása, amint hogy Glücket, Haydnt, Men-

delsohnt, Wagnert, Hugo Wolfot, számtalan más német társán kívül rabul ejtette az olasz dal kifogyhatatlan ősforrása. Rossini csupán 21 éves volt, amikor szinte egyidejűleg két operájával aratta első jelentős sikereit: egy komoly zenedrámával, „Tancredi”-val és nagy vigoperájával „L'Italiana in Algeri”-vel, 1813-ban. Megelőzően már kilenc operája került bemutatásra az első: „La Cambiale di Matrimonio” 1810-ben.

„Az olasz nő Algirban” három évvel előzte meg Rossinának mai napig is felülmúlhatatlanul legsikeresebb operáját, „A sevillai borbély”-t. Feltűnően sok rokonvonalat fedezhetünk fel a kettő között, de még valami lényegesebbet, feltűnőbbet is: hogy milyen rendkívül mértékben követelt vissza Mozarttól annak a kölcsönnek kamatos kamatait, mellyel az olasz zenének adósa volt. Pedig állítólag egyetlen Mozart-operát sem látott szinpadon, hiszen csak 1824-ben kezdtek Olaszországban is színter kerülni, — de partitúrájukat éppoly alaposan tanulmányozta, mint akár Haydn szimfóniáit. Rossini Mozart büvéletes szinpadáról ebben a művében nemcsak az együttesek szólamvezetését és felépítését vette át, hanem dallam- és miniszcenciákat, harmonikus fordulatokat, szinpadí ötleteket is. Az I. felvonás tüneményes fináléja és annak felépítése a „Szöktetés” és „Figaro lakodalma” diadalmos ujjongását idézi fel, amint hogy Haly, kalózkapitány 2-ik felvonásbeli áriáját akár Tamino is énekelhetné a „Varázsfuvola”-ban.

De Mozart dramaturgiai hatása is érezhető ebben a Rossini-operában: ime, a „Szöktetés” és a „Varázsfuvola” mintájára Izabella az „olasz nő”, Musztafa algíri bej fogságába esik és itt találkozik szerelmével, Lindoroval, aki szintén Musztafa rabságát sanyli. Természetesen a két szerelmes ármánnyal kiszabadítja magát a fogságból, éspedig, miután Musztafát a „Papatácsi” nevű élvhajhásztitkos társaság tagjává avatták és leittatták. Szinte hajlamok vagyunk annak feltevése, hogy Rossini itt kisse a „Varázsfuvola” titkos társaságát, a szabadkőműveseket akarja parodizálni és egyben a „Szöktetés” egzotikumát utánozni.

Rossini tündöklő zenei ötletei elsősorban, sőt szinte kizárólag — az együttesekben érik el csúcspontjukat, így az 1-ső felvonás ötösében, tercettjeiben, fináléjában, s az ötletben feltűnően szegényesebben felruházott 2-ik felvonás férfi-hármasában, merő ellentétben Mozart roppantul gazdag léleklemző magán-áriáival. De más lényeges különbséget is taláunk közöttük: míg Mozart személyei a fájdalom és öröm mély elmentéiből a lélek minden gazdagságát kimerítik, addig Rossini csak a napusgarat, a derűt, a gondtalan humort aknázza ki szereplőiben. Ezért is élik le személyei a mozarti dráma súlyos kontraszthatásai nélkül könnyed, szinpadí életket.

Miben nyilatkozik meg Rossini lángelméje? Hogy már ebben a fiatalkori operájában is teljesen a maga képére gyurja át a mozarti hatásokat, hogy lényeges újításokat vezet be, remek ötletekkel lépve a szinpadra. Rossini zenéje igaz-
rig olasz muzsika és annak

pezsgő dallamossága, vibráló ritmusa, vértforraló lendülete áthatja zenéjének minden itemét. Operái reformja többek között abban nyilvánul meg, hogy bátorsága van megtörni a primadonnák, főleg a koloratur-szopránok az ő korában dúló diktatúráját, amire még a gálánis Mozart sem lett volna képes. Ime, a főszereplő Izabella itt éppoly mezzoszoprán, mint később a „Sevillai” Rosalindája. A külsőségében hivalkodó hang-tornamutatványok elleni harcában az addig csak — Mozart kivételével! — mellékszerepekre kárhoztatott basszust és baritonot az előtérbe helyezi. S mikor ezuttal tenorszólamot ír (Londoro), vagy szopránt (Elvira), úgy sohasem hagyja őket s főképp nem az együttes rovására, brüllirozni. Sikeresen szakítva az énekes-szárak egveduralmával.

A fiatal Rossini operája, „Az olasz nő Algirban” már magában foglalja mindazon rendkívül jellemző elemeket, melyek — egészen utolsó operájáig, a „Tell Vilmos”-ig vörös fonálként húzódnak végig alighanem összes (41) operáján: egyes énekszámok erős diszitést, a fioritúrák s koloraturák rendkívül gyakori alkalmazását, valamint az általa annyira kedvelt és lépten-nyomon alkalmazott erős crescendo-hatásokat, azaz egyes áriák, zenekari részek, vagy kórusok nagyvonalú felfokozását pianissimótól a legerősebb fortéig. (Egyik klasszikus példája ennek a „Sevillai” rágalomáriája.) Szereti egyes buffo-személyek nyelvét a forgoszl sebességével pergetni, kedveli a szaggatott, kis mondatrészekre tagolt dallamvonalat, amint hogy kerül — korát megelőzve — minden érzélgősséget, sőt romantikát.

„Az olasz nő Algirban” volt az első Rossini-opera, mely már a szerző életében, Németországban sikert aratott. De nem sokáig tartotta magát a színen, mert a „Sevillai” kiszorította helyéről. Azóta számtalanszor igyekeztek műsoron tartani, — s legutóbb a dalmáciai Dubrovnikban megtartott zeneünnepségen adták elő. A Rossini-renezás azonban nem ezzel az operával érte el az utóbbi években legnagyobb sikerét, német, angol, magyar s persze olasz szinpadokon. Nem volt túlságosan indokolt a Filharmóniai Zenekar részéről a jelenlegi választás, mikor még annyi nagy reperiár-mű ismeretlen Izráelben! Így, „Az olasz nő” luxusnak számít, ha a fenti tény figyelembe vesszük. Ez zenetörténeti műveltségünk semmit sem veszítene „Az olasz nő” ismerettsége nélkül. Hangsúlyozom, az 1-ső felvonás pompás, színparkázó, szeniális zenei gazdagsága és a ragyogó előadás ellenére.

A Héchal Hátárbut koncert-dobogóját erre az alkalomra rendkívül atraktív, izléses és stílusú szinpadá alakította át Attilio Colonnello, aki a nagytehetségű rendezővel, Filippo Crivellivel karöltve igaz-
víg illuzióteltő játékok varázsolatnak sok operaház, nem utolsósorban, a mi operaszínházunk: nemcsak rendkívül folyamatos, gördülékeny előadást produkált, de a szinpadon állandó elevenséget, mozgalmasságot és változatosságot teremtett.

A szép szinpadí képekhez és festői, ötletes kosztümökhöz egy tündöklően vezetett és előkészített zenei kivitel is járult. Carlo Maria Giulini vezetése alatt. A kitűnő olasz karmester, akinek eddig Rossini „Sevillai borbélyá”-nak és Verdi „Falstaff”-jának elsőrendű előadását köszönhetjük, most az „Olasz nő Algir-

HETI FILMLEVÉL

A HETEDIK PECSÉT

Rekordidő alatt az ötödik Ingmar Bergman film kerül az izráeli néző elé. Hosszú éveken át egyetlen kölcsönzőnek sem volt bátorsága megvenni, egyetlen mozi tulajdonosnak sem bemutatni Ingmar Bergman filmét és most egyszerre Izráel talán a legjobb piaca lett a szeniális svéd filmrendezőnek.

Talán nem tesz neki jót, hogy olyan gyors egymásutániságban adagolják részünkre. Talán kopik a varázs, lehámlik a burka az áhítatnak, s a szem, mely gyönyörűséggel itta az elébűlőt most hibát talál, a szív nem hevül, nem tódul a vér az ereken és egy kis üres csodálkozás, távollevő sajnálkozó mosoly ül az arcunkra, míg nézzük a nagy varázsló produkcióját.

Testvérfilmje az a legnagyobb hatású, a Szűzesség Forrásának. Itt is a középkorba visz el minket a rendező, faragatlan fikciók vad brutalitása, darócábujt állati lények harc-
gő küzdése formálja az ijesztő drámát, melyre a kora-középkor sötét palástja borul.

Műfaja? Ki tudja? Legendá, naiv eposz? Vagy valami más: ingmárbergmaniáda, ennek a sajátos, nagy egyéniségnek önmaga faragta világképe, drámai szemlélete, egytagú mondanivalója. Ugy érzi, hogy csak a summás dolgokhoz szólhat hozzá, a kezdet és a vég, a lét és a nemlét nagy, örök kérdéseire. Mert ehhez van jussa, neki, aki egymaga akarja újjátéremteni a világot a gőtborgi boszorkánykonyhájában. Shakespeare igények ezek, kicsit ijesztők, taszítók. Nem tudunk állandóan hevült tapsorkánt, bódult alázat és nyavalyatörés rajongást adni hozzá. Kételemek lopóznak szívünkbe.

A svájei Robinson család

CHEN MOZI

A serdült ifjúság és a serdületlen felnőttek részére teremtette ezt a filmet az ábrándos lelkű Walt Disney és olyan becsületes munkát végzett, hogy kalaplengetés illeti érte. A Napoleon elleni háborúk egyik üldözött családja felkerekedik és távoli tengerentúli országba készül, csakhogy hajótörést szenvednek és egy ismeretlen, vad, egzotikus szigetben kell berendezniük életüket. Nohát ennél mi sem nehezebb, csodálatos leleményességgel építik fel új otthonukat, rendezik be életüket és haláltmegvető bátorsággal kell szembeállniuk a túlerővel, vadállatokkal, s még annál is vadabb, vérszomjasabb ka-

lózokkal. Az emberi erények minden esetben győzedelmeskednek a néző és az erbölcsö világtrend legteljesebb öröme. Kedves, izgalmas, látványos, s fordulataiban nem meglehetősen, sok humorral és táji szépségekkel telt romantikus film ez. Aki betéved a moziba, nem bánja meg. A film egész hosszában gondoskodik látni és izgulni valóról és bizony nem kis dolog, különösen felnőtt fejlel egy kicsit megint gyerekeknek, hevélekeny ifjúknak lenni, beletemetkezni az elénktrülő csodákba. Nem mindenki nek sikerül ilyen andalító erővel elcsábítani a felnőtteket. Zoltán Dezső

ban”-nal növelte meleg sikerének számát. A süllyesztett zenekar kísérszerepet játszik ugyan, de minden ízében elevenen kapcsolódik bele a szinpad zenéjébe. A nagyszerű, gyönyörű hangú és remekül éneklő és játszó Paolo Montarsolo (basszus) képviselte az élvhajhás Musztafa bejt, ki nagy humorérzékkel kereste Isabella (Theresa Berganza) kegyeit. Ez a nagytehetség, kivételesen intelligens mezzoszoprán az első előadáson erős indiszpozícióval küzdve, csak sotto voce énekel, s csak egyes kérdénciákban jött ki teljes hanggal. Reméljük, a további előadások folyamán rendező fog jönni. Renata Ongaro (szoprán, Elvira) és Jeruzsálemben élő mezzoszoprán Glücket (mint a bej felesége, illetve komornája) igen szép hanganyaggal rendelkeznek és mindketten teljes biztonsággal mozognak a szinpadon. Finom, hajlékonyhangú tenorista a fiatal delamerikai születésű Luis Alva (Londoro), kitűnő

a fél-izráeli, vagy inkább ex-izráeli basszista, Borisz Kármeli, aki a kalózkapitány, Haly szólamát feltűnően hatásosan aknázza ki. Sesto Bruscantini színésze szilleg is gyönyörű szerepét mulatságosan, kedvesen és sok humorral látta el. Elsőrendűen vált be a török szultán katonáinak munderjába bujtatótt Rinat-kórus (Gary Bertini vezetése alatt).

A búbajos előadás, pezsgő mozgalmasságával, közvetlen humorával rendezésével, kivitelével, a rendkívül szép hangok a szinpadon, s a Giulini vezetése alatt elsőrendűen játszó zenekar, a második felvonásnak már említett zenei ötlet-szegénye ellenére is, igen nagy sikert aratott. Mégis jobban örvendünk volna, ha ennyi energiát, munkát, pénzt, számunkra fontosabb, nálunk ismeretlen dalmű előadásába fektetett volna be a rendező Filharmónikus Zenekar. Pataki László

Attlee szívrohamot kapott

London. (Reuter.) — Megirtuk, hogy lord Attlee volt angol miniszterelnök súlyos beteg kórházba került. A kórházból most azt közölték, hogy a 78 éves államférfi, aki a Lordok Házának tagja, szívrohamot kapott. Kezdetben gyors morfájdalmokról panaszkodott és azért kivizsgálásra vitték be, de most a kórházi kezelő orvos megállapította a diagnózist és közölte, hogy Attlee állapota aggodalomra ad okot.

Indonézia hajlandó tárgyalni Hollandiával

Dzsakarta. (Reuter.) — Dr. Szubandrio indonéz külügyminiszter tegnap sajtófogadásra kijelentette, hogy Indonézia hajlandó tárgyalni Hollandiával Holland Uj Guinea jövőjéről, de magának követeli ezt a területet. „A kormány szeretne békés rendezés útján megoldásra jutni — mondotta, — de ha a hollandok vonakodnak fognak, kénytelenek leszünk más eszközöket alkalmazni.”

A külügyminiszter most tért vissza az UNO közgyűlésről, ahol a kiűzöttégek körében igyekezett támogatást szerezni arra, hogy Holland Uj-Guineának megadják az önrendelkezési jogot.

HABIMA

Tel-Aviv, dec. 9., szombat Bemutató:

A király ruhái

Írta: Nizsim Aloni
Rendező: Nizsim Aloni
Rendező: Jozsi Bergner
Zene: Garry Bertini
A Habima Ifjúsági Köre
Szombat, dec. 9., d. u. 5-
kor Frug-u. 25. sz. a.
SMUEL ACOMON
a „Závit” színházról.

PARNASSUS LTD. BEMUTATJA:

CILLI WANG

a paródia és a pantomim művésznője

Utolsó előadások:

GIVATAJIM, Noga mozi
péntek, dec. 8., este 8.30
Ifjúsági előadás:
péntek, dec. 8., d. e. 11
TEL-AVIV — Ohel Sém
két előadás:
szombat, december 9-én,
6.15 és 9.15 órákor

HERZLIA — Héchal
hétfő, december 11-ikén

CHEDERA — Chof
kedd, december 12-ikén

TEL-AVIV — Ohel Sém
szerda, dec. 13., 8.45

HAIFA — Tamar
csütörtök, december 14.

BEER-SEVA — Keren
péntek, december 15-én

Részletek a plakátokon.

IZRAELI OPERA

Szombat, dec. 9., este 8.30
LA TRAVIATA

KURZUS

a kirakalrendezés

minden ágában.
Európai stílus,
modern, új.
Megnyitlik 1961 dec. 15-én
Minden tanítványnak
teljes siker biztosítva.
Felvilágosítás és
beiratkozás:
M A L O V E O
dekoratőrnel,
Tel-Aviv, Allenby 16

MÉÁ SÖÁRIM

Céltalanul bolyongtam a napokban Jeruzsálem utcáin, a múlton ábrándoztam, a jelenben gyönyörködtem, így pottyantam bele véletlenül a Meá Seárimba.

Egy alak erősen gusztál, amerikaiinak néz. Rámcsap: Dollár? A legmagasabb árát fizetem. Amidőn megtudja, hogy izraeli vagyok, megvetőleg végigmér és otthagya.

Cipőzlet. A kirakatban modern, a legutolsó divat szerinti magassarkú cipők. Benn a boltban feketeharisnyás, bóbítás hölgy alkuszik rájuk.

Térdnadrágos, kaftános, bárszékelyes ember taligát tol maga előtt, rajta cement. Ahogy tojja, behűnyja a szemét, mintha imádkoznék, mintha a munka dalát dalolná. Talán imádkozik is, a Cionban lakó Istenhez, hogy megadta az arra a napra valót.

Öreg néni egy kapuban az őszi napon sütkérezik. Hogy ne lopja ingyen a Jóisten napocsáját, technét mormol Neki cserébe érte. Szeretnék a nénikének kezét csókolni, ha itt, a Meá Seárimban ez divatban volna.

Egy „borhápedig” (kalap nélküli) ember halad előttem. Mindenki csodálkozva utána néz. Én is, hogy nem történik semmi baja.

— Ugy-e, maga „magyar”? — szólít meg egy asszonyt. — Igen. — Meg se lepődik a kérdésen. Itt mindenki „magyar”.

Jakovovitsné beszéde sebb. Kiskörösi. Ott az ura metsző volt, itt — postatisztviselő.

Kislány. Megszólítottam. Futásnak ered. Rövid idő múlva megjelenik az anyja kíséretében. Magyarul szól hozzánk, bocsánatot kér, de tessék tudni, a múltkoriban egy frenk... Azóta örözkedik.

Piroscsikos cica. Itt a macskák otthonosak, tartoznak valahova, gazdájuk van, nem úgy, mint nálunk a síkban, ahol csak a szemtelenség a birodalmuk. — Cicc! — mondja valaki és nyújtja felé a tányért, mint valaha nálunk.

Iskola. Előtte magas vas kerítés. Tízperc. Az udvaron lánygyerekek hancuroznak. Az egyiknél az iskola neve után érdeklődöm. Bambán tekint felém. Bizonyára új olé, gondolom. Egy másikhoz fordulok. Az sem felel. Talán süketnéma-intézet, találgatom és tovább akarok haladni. Egy harmadik utánam szól: — Rec jiddis, wir fer-teien nis hebreis.

Most eszmélek rá, hogy a Meá Seárimban vagyok. Felébred bennem a pedagó-

gus, be szeretnék menni, de hatalmas vaskapú meredezik felém. Hosszú alkudozás a tanítónéval, aki közben odavetődött, de eredménytelenül. Az igazgatót hívatja. Szakállas, fürtös, jóképű zsidó. Kifaggat. Lemondóan int, nem lehet. Utolsó kísérlethez folyamodom, felmutatom az Uj Kelet írását. Az arc hirtelen felragyog: Miért nem mondta hamarabb? — szóval meg magyarul, már karon is ragad és visz magával.

Először életemben vagyok jiddisnyelvű iskolában. A hetedik osztályba nyitunk. Tágas, magas, szellős, tiszta terem. A katedrán jólöltözött, bájos, fiatal tanítónő, akármelyik világi iskolába beillenék, csupán a fején lévő hátrakötött kendő mutatja, hogy ez mégis más, a tanításon kívül más hivatása is van. Az osztályban csend, rend, fegyelem.

Számítóra, törtek osztása.

— Rivkele, kum áher —

mondja a tanítónő halkán, mintha a technét olvasná. — Die máme hát gekojft... Rivkele rója a számokat és néhány perc múlva ott a táblán az eredmény. A tanítónő Chámelet szólítja.

— Reb Avrum hát gekojft án eszrig besutfut mit reb Náchmen, der eszrig hát gekoszt... — mondja hát meg, mennyi esik reb Avrumra és mennyi reb Nuchemra.

Most már szívesen állnak rendelkezésemre. A harmadik utcában is van iskolájuk, oda is elvezetnek. Ott az alsó osztályok vannak elhelyezve. Rendes padok, a lánygyerekek lábán hosszú fekete harisnya, fent a plafonon neonfény.

Dinim, törvények, ahogy mi valaha, külföldön, mondtuk: hittanóra.

— Seindele, miért mondtunk péntek este kétszer is „vájchulul”? —

Édes jó Istenem, miért is mondtunk? — kérdem magamban, de Seindele szerencsére már mondja is.

Ezre Jiszráel földrajzát szeretném hallani, de erre még ékes magyar nyelven sem tudtam a tantestületet rávenni. Az igazgató csak annyit mondott, hogy „tárgyilagosan” tanítják...

— Hát a fiúk hol tanulnak? — érdeklődöm még.

— Az ő számukra a tanulmudtóra, a jesivá való — kapom a felvilágosítást.

— Sálom! — búcsúzóan az osztálytól.

A gyerekek összenevetnek, de halkán, finoman, inkább csak a szemük nevet.

— A gitn tugl — mondják kórúsan.

Az igazság kedvéért említsek még meg, hogy a Meá Seárim utcái, ahol én megfordultam, tiszták, tiszta tábak, mint az akkori Achád Háám utca, különösen a perza síkuk körül.

Ahogy a Meá Seárim síkatorain leereszkedtem, az egyik házból a Tóra hangjai csendültek ki és hirtelen úgy éreztem, hogy a különböző schunák falai, korlátai ledőltek, a prófeta szavai egyesítették őket: *Ki mi-Cion tócs Torá udvór Hósem mi-Jerusálójim.*

Löwenkopf Kálmán

Egymás között...

MAGYAR-ZSIDÓ KURIR

Lampel-Lapid Tamás az Uj Kelet és a Mááriv munkatársa azon újságírók között van, akik elkísérték Dávid Ben Gurion miniszterelnököt Burma útjára. Az érdekes távolkeleti országban szerzett benyomásairól lapunk hasábjain fog beszámolni.

magyar-zsidó atomtudós egészségi állapota annyira javult, hogy ismét teljes lendülettel dolgozhat. Mint ismeretes, dr. Szilárd Leó rákos megbetegedés gyanyájával sokáig volt kórház megfigyelés alatt.

Dückstein Zoltán, az Uj Kelet sportrovótának szerkesztője, testnevelési főiskolai professzor, barátainak, ismerőseinek és tisztelői széles táborának nagy örömeire elhagyta a tel-hásméri kórházat, ahol néhány héten át ápolták. Dückstein Zoltán súlyos betegségéből történő felépülése után most már rövidesen nekilát munkaköre betöltéséhez.

Aviva Golán (Goldmann Klein Klári) az erdélyi származású szopránénekesnő jó-sikerült műsorral szerepelt november 29-én este a Kol Jiszráelben. A műsor keretében Aviva Golán még 4 operariát és három dalt adott elő. Ebből az alkalmából a Kol Jiszráel „Rá-dió” című hetilapja fényképpel ellátott cikkben ismertette a fiatal művésznő pályafutását itt az országban és külföldön.

Néhány héttel ezelőtt a magyar jisuv ünnepelte Grosz Eliezer tanárt, aki 25 éve tanítja az új olékat a héber nyelvre. Ezen az ünnepi esten Grosz Eliezer ígéretet tett arra, hogy a magyar-héber szótárát, amelynek teljes elkészülését oly nagyon várja a jisuv, az eddignél gyorsabb tempóban szerkeszti. Ígéretének máris eleget tett, a napokban jelentette meg a magyar-héber szótár 14-ik füzetét.

Körner Pál budapesti származású festőművész Jeruzsálemben a Kirját Há-jovél kerületben lévő lakásán, szombat este Gál fia bármicva-ünnepségén vendégül látta a főváros magyar-zsidó személyiségeit, rokonait és barátait.

A WIZO-szervezet legújabb, rámt-ávivi magyar tagozata megtartotta első kulturelőadását, amelyen Gács Teri írónő, a héber költészetéről beszélt a nagyszámú hallgatóság előtt. A sikeres kultureszt dr. Földesné vezette be.

Gervai Sándor Bötámló Hágár (Magyar ugaron) című héber nyelvű könyve Jeruzsálemben megjelent. A könyv nem kerül kereskedelmi forgalomba, kizárólag a szerzőnél kapható.

Mint arról már rovatunkban néhány héttel ezelőtt beszámoltunk, Gáli Dezső szerkesztette Kapitány Annie Amerikában élő kitűnő budapesti származású dí-zőzt. Időközben program-előadás állott be és Kapitány Annie a kitűzött terminusra nem tudott megérkezni Izraelbe. Végleges megállapodás történt Kapitány Annie érkezését illetően, aki január elején jön az országba és sorozatos fellépéseivel szórakoztatja a magyarajkú közönséget.

Nagysikerű dalest rendeztek a tel-ávivi Klausner teremben, ahol Zoltán Irén vezetésével álló zenei és művészeti szakosztály tehetséges énekesei szerepeltek. Groh Julia, Kondor Judit, Avram Kármán és Jozsef Ferencz Straus, Kálmán és Offenbach szerzeményeket adtak elő magyar és német nyelven. Zongorán kísért Zoltán Irén és Ferencz Lea.

Nagy siker jegyében zajlott le december 4-én a máramaroszigetiek tradícionális chanuka-estje. Reich Jehosua és Fuchs Feri üdvözlő szavai után Paszternák Dávid gyújtotta meg a chanuka-mécses, majd Róza Marika magyarul és héberül recitált. Faragó Sándor jazz-zenekara szórakoztatta a jöhangulatban lévő közönséget, amelynek sorában ott volt Kaczér Illés és felesége, Schön Dezső és felesége, Danzig Hillé, Spiegel Jehuda és a jisuv más kiemelkedő személyiségei.

Eliseva Aharoni Genáti kitüntetéssel végezte a Bár Ilán egyetem vegyészeti szakát. A diploma kiosztási ünnepséget szerdán d. u. tartották meg a Bár Ilán egyetemen. Eliseva Aharoni-Genáti Jeráchmiel Aharoni (Fischer Elek) és neje, s. Duschinsky Ráchel leánya.

A budapesti operaház öt év után ismét műsorra tűzte és felújította Goldmark: Sába királynője című operáját. A budapesti sajtó rendkívül melegen fogadja és méltatja az előadást.

A nagyváradiak országos találkozója

Az országban mintegy 1500 nagyváradi származású él, akik eddig főként ázárakon találkoztak egymással. A mostani összejövetel viszont örömben zajlik majd le, hiszen a chanuka befejező este lesz és egyúttal alkalom az a városiaktaknak, hogy találkozzanak olyan régi kedves ismerősökkel, akiket régóta nem láttak. Ezeknek néhány illusztris képviselője a találkozón felszólal majd. Gréda József, a kitűnő költő és műfordító, dr. Rodán László, az ismert ügyvéd és Heller Mose, a tehetséges újságíró beszél majd terített asztal mellett az egybegyűltökhöz és igyekszik foglami „váradit” atmoszférát teremteni.

A kultureszt sikerének legbiztosabb záloga, hogy sikerül megnyerni Schön Dezsőt, az Uj Kelet felelős szerkesztőjét, előadás megtartására. Schön Dezső előadásai mindenkor eseményt és szellemi feifrisülést jelentettek a hallgatóság számára.

Az est sikeréhez Grünwald Emil (Csámpi) vidám számaival járul hozzá.

Az egyesület reméli, hogy a nagyváradiak ezen a kultureszt nagy számban fognak megjelenni, hiszen a találkozás öröme és a szíves program mellett az összefogóval segíteni fogja a kölcsönpenztár sikeres működését, mert a bevételt erre a fontos célra fogjuk fordítani.

Grossmann István

Az uruguayi rádió zsidó féléója keretében a közel-múltban felolvasták dr. Sándor Tibornak, az Uj Keletben néhány hónap előtt megjelent riportját Beck Izidorról, aki a háború után került ki Uruguayba és nemrég alijázott. A riport, mint arról azóta hírt szerztünk, élénk visszhangot váltott ki az uruguayi magyar-zsidók körében.

Dr. Klár Zoltán Amerikában megjelenő hetilapja „Az Ember” beszámol arról, hogy a nagy tiszteltnek örvendő Schönfeld László főrabbi súlyos szívattágot kapott. A lap orvosai jelentést is közöl, amely szerint a 82 éves főrabbi szívós szervezete legyőzte a roham első fázisát. Ugyancsak a fenti lap dec. 2-iki számából tudjuk meg, hogy dr. Szilárd Leó, a vegyhír-

Külföldi ajándék

Herminánál feketéztünk. A háziasszony éppen azt mondta, hogy Rezső, a férje, már nem soká érkezik. Szegény annyit lótot-futott chucilárecben, hogy igazán megérdemel majd egy kis nyugalmat. Készített is neki finom sültet, tészta-t s egyebet, hogy érezze: megérkezett a felesékbe.

deklodott, körülbelül milyen tárgyakat gondol, hogy szűk, vagy bő lesz neki? Hermina gondolkodott, majd rómást vett elő. Aftutotta és kijelentette, hogy néhány banlon holmi, gyapjú-dolog, selyem anyag, és elleni tárgy, edények, dísz-tárgyak stb. ígerkeznek látatlanba szűnek és bönek. Az asszony közölte, hogy egy szettre, esernyőre és esetleg valami konyhai csodaedényre feltétlenül számí-t. Nem akar meciét venni, azt az árát fizeti, mint mindenki más, mert a barátjának nem ok arra, hogy kihasználjuk a szomszédokat. Eég nagy dolog már az is, hogy első kézből veheti a holmikat és még válógathat is. Megeskette Herminát, hogy mindent megmutat. Imádja nézni az ilyesmit. Forgatni, bámulni, sóhajtozni.

Hermina odaadással csó-kolta homlokon. Nem akarta már az első percben kérdésekkel zaklatni, úgyhogy megvárta, amíg cigarettára gyújt.

— Nü, — kérdezte aztán — hangjában enyhe sürgetéssel.

— Várj egy pillanatig. Fujjam ki magam.

Hermina várt. Kissé vérben forgó szemekkel sandított a börendők felé, de uralkodott magán. Különösen merően nézte a fekete dobozt. Rezső elkapta tekintetét és sejtelmessen elmosolyodott. Rámkacsintott. Aztán ünnepélyesen felállt és a dobozhoz ment. A feszültség tetőfokára hágott. Tempósan kinyitotta. Mindhármunk nyaka több centivel hosszabbodott. Amikor lekerült a fedele, meg nem láttunk semmit. Rezső otthonosan beleturkált és kihúzott egy csillogó tárgyért, majd meg egyet és még egyet. Hamarosan a teljes készlet a kezében volt.

— Egy álom — sóhajtott a feleségem.

— Joffi — koncedálta Hermina.

Elmondta azt is, hogy ő nem türelmetlen, hiszen az a szegény Rezső nem jó-kedvében járja külföldet, de azért mégis szeretné már tudni, mit hozott. Kérte, feltétlenül szerezzon be egy pár dolgot, amit ottan fillérekért lehet kapni, itthon pedig vagyonna kerül. Esze ágában sincs eladni dolgokat, de ha valami szűk, vagy bő lesz neki, feleségem számíthat rá. Nem akar keresni a dolgokon. Annyit számíthat csak fel, amennyibe neki került, plusz a költségek. Általában elítéli azokat, akik azért mennek külföldre, hogy „hozzanak”. Minek az? Nálunk is be lehet szerezni. De azért... fene tudja, egyes olasz dolgoknak támluk van. Más. Idegen. Nem hordja mindenki. És aztán az ilyen dolgokról megkérdezik, honnan való? Kelle-mes mondani: „Férjem hozta chucilárecből!” Ebből azt is megértik, hogy van mit aprítani a tejbe. Mert akinek nincs, az nem csász-kál csak úgy sztam chucilárecben.

Sajnos, neki nincs szerencseje olyan férjhez, aki utazik. Más az, amikor el megy valaki reggeltől estig Chederára és megjelenik 2 kiló gujával és más, amikor a repülőgép méltóság-teljesen leszáll Luddon, az ember remeg az izgalomtól, utat tör magának a sok külföldi között és férje nyakába borul, aki csak úgy nyög a reneteg börend alatt. Aztán az a finom bizergető izgalom, amikor feltárla a szezámszerű koffer és előkerülnek a dolgok...

Rezső diadalmasan a szoba sarkába lépett, óvatosan, hogy el ne ejtsen valamit. Aztán megcélolta az ellenkező sarkot és eldobta az első tányért, miközben éles fejhangon vijogta: — Törhetetlen!

A tányér pozdorjává zú-zodott. Dermédtt csend.

Rezső ajkán bárgyú mosolyféleült. Valami téve-des? Eldobta a második tányért. Dirib-darabokra ment széjjel. Igen, de akkor már nem lehetett megállítani. Neki azt mondták, hogy a szerviz törhetetlen. Valami lenyüzög centrifugális erő-nek engedve, darabonként elhajigálta az egész készle-tet az utolsó tányérgig. Az ellenkező sarokban halomban állott a törmelék.

Hermina szerényen lesütötte a szemét és azt mondta, hogy ennek is megvannak a hátrányai, mert alig vannak együtt. Folyton jön és megy. Feleségem kedvesen megjegyezte, hogy ez nem hátrány.

Másnap délután megint a szomszédéknál ültünk, mert az értesülés szerint Rezső-nek minden percben be kellett toppannia. Hermina telefonált Luddra és közölték, hogy az Alitalia délután 4 órakor érkezik. Fél hat volt és feleségem a körmet rágta izgalomban. Hirtelen szaggatott csemetés hal-latszott. Hermina felhí-tant és eliskította magát: Megjött!

Tényleg Rezső volt. Két koffert cipelt, nyakából esernyők lógtak, válláról dobozok, fején három kalap volt (az egyik olyan pörge, rögtön arra gondolom, há-ha szük neki), belsőszéb-ből néhány tisztaselyem nyakkendő kandikált ki, a sófor pedig valami nagy fe-kete dobozt cipelt, amit elég hanyagul tett a földre.

— Fizesd ki a taxit — lihegte Rezső és kezdte le-hámozni magáról a tárgya-kat. Aztán leesett a föl-be, kinyújtotta lábait és lihegett.

Hermina vállánál lesütötte a szemét és azt mondta, hogy ennek is megvannak a hátrányai, mert alig vannak együtt. Folyton jön és megy. Feleségem kedvesen megjegyezte, hogy ez nem hátrány.

Másnap délután megint a szomszédéknál ültünk, mert az értesülés szerint Rezső-nek minden percben be kellett toppannia. Hermina telefonált Luddra és közölték, hogy az Alitalia délután 4 órakor érkezik. Fél hat volt és feleségem a körmet rágta izgalomban. Hirtelen szaggatott csemetés hal-latszott. Hermina felhí-tant és eliskította magát: Megjött!

Tényleg Rezső volt. Két koffert cipelt, nyakából esernyők lógtak, válláról dobozok, fején három kalap volt (az egyik olyan pörge, rögtön arra gondolom, há-ha szük neki), belsőszéb-ből néhány tisztaselyem nyakkendő kandikált ki, a sófor pedig valami nagy fe-kete dobozt cipelt, amit elég hanyagul tett a földre.

— Fizesd ki a taxit — lihegte Rezső és kezdte le-hámozni magáról a tárgya-kat. Aztán leesett a föl-be, kinyújtotta lábait és lihegett.

Hermina vállánál lesütötte a szemét és azt mondta, hogy ennek is megvannak a hátrányai, mert alig vannak együtt. Folyton jön és megy. Feleségem kedvesen megjegyezte, hogy ez nem hátrány.

Másnap délután megint a szomszédéknál ültünk, mert az értesülés szerint Rezső-nek minden percben be kellett toppannia. Hermina telefonált Luddra és közölték, hogy az Alitalia délután 4 órakor érkezik. Fél hat volt és feleségem a körmet rágta izgalomban. Hirtelen szaggatott csemetés hal-latszott. Hermina felhí-tant és eliskította magát: Megjött!

Tényleg Rezső volt. Két koffert cipelt, nyakából esernyők lógtak, válláról dobozok, fején három kalap volt (az egyik olyan pörge, rögtön arra gondolom, há-ha szük neki), belsőszéb-ből néhány tisztaselyem nyakkendő kandikált ki, a sófor pedig valami nagy fe-kete dobozt cipelt, amit elég hanyagul tett a földre.

— Fizesd ki a taxit — lihegte Rezső és kezdte le-hámozni magáról a tárgya-kat. Aztán leesett a föl-be, kinyújtotta lábait és lihegett.

הסתדרות הכללית של העובדים העבריים בא"י / הועד הפועל

למנו ישראל השנה לכתב
* ליד מרכז להרבות ולחנך *

TANULJON IVRITUL OTTHON

levelező kurzusaink útján.

EZ REK
tanulták meg országszerte hazánk nyelvét ivrit levelező ulpánokon.

Tanítási fokozatok:

haladó k ö k e l e t e s í t é s

Különleges kurzusok:
beszédjavítás helyesírás

Ivrit, angolul beszélő kezdőknek.

Beiratkozás és felvilágosítás az intézet irodáiban:
Tel-Aviv: Beéri-utca 14.,
Jeruzsálem: Bét Háhisztadrut, Strauss-u.,
Haifa: Herzl 55., Jechiel-u. sarok,
Beér-Seva: Bét Rasso, Ejlát: Filip Morray
Askelon: Moecet Hápoálim.

Kivánságra tanterv díjmentesen.

VAGYA KI A HIRDETÉST ÉS KÜLDJE BE
„MISLAV”, TEL-AVIV, P. O. B. 373.
U-13

HÁRFA UTCA

REGÉNY

írta: *Abádi Ervin*

49

— Gyereink! — kiáltotta a barátom és megsarkantyúzta lovát.

Nemsokára megpillantottuk az út árkában a feldöntött kocsi, amely mögött négy-öt utas kuporgott. Csak a két kísérőnek volt fegyvere. Nohiszen! Oldalra kaptuk a támadókat és úgy lövöldöztünk, mint most a vadnyugati filmekben a cowboyok. Elkergettük a rablókat és hajnalig őriztük a feldöntött, tengelytörött kocsi.

— A török rendőrségnek, persze, híre-hamva sem volt. Reggel azután jött egy zsidó lovascsapat.

— No, mondtam a barátomnak, nem hittem volna, hogy egy pesti újságíró így tud lovagolni.

— Szalóki, tiszamenti gyerek vagyok én — válaszolt ő önrzéken.

Kamai nevetett, homlokát dörzsölte.

— Valamit még el akartam mesélni... Volt egy furcsa élményem. A jeruzsálemi óvárosban jártam egyszer a zsidónegyed sikátoraiban. Valami rézből vert emléktárgyat kerestem. Az egyik kis műhelyben, nagyon, nagyon öreg ember guggolt a kis üllő mellett, valami tálon dolgozott éppen. Amikor beléptem, az öreg letette a kalapácsot, derékban meghajolva köszöntött. Hőfehér szakálla volt, hosszú pájesza, ráncos-száraz sötét bőre.

Már beszéltem valamiképp héberül akkor, mondtam az öregnek, hogy valami korsó, vagy tál érdekelné.

— Tudsz a nyelvünkön, uram? — kérdezte az öreg és felállt.

— Mint halod, ha nem is jól... Magam is jehudi vagyok.

Egészen közel jött hozzám, felnézett az arcomba.

Magas, vállas, erős ember voltam akkor még. Vörösszőke hajam volt.

Meglepve néztem az öregre, aki kutató tekintettel mért végig.

— Népünkhez tartozol? Angol úrnak néztelek — mondta csodálkozva. — Honnan jöttél?

— Magyarországról.

— Ungária — fejtét ingatta — te más vagy, uram, mint azok, akik abból az országból jöttek. Lamerem őket.

— Más vagyok?... Hogy érted ezt?

— Te erős vagy és szőke... olyan vagy, mint azok, akik itt jártak... — elhallgatott, a szűk ajtónyílás felé emelte fejét, szakálla reszketett.

— Kik? Kikről beszélsz? — kérdeztem a messzenéző öregtől.

Ujra ráemelte tekintetét.

— Olyan... olyan vagy, mint azok, akik itt jártak és lerontották a templomot... De te hozzánk tartozol, azt mondom... Mi a mesterséged, uram?

— Mérnök vagyok, utakat, hidakat, vasutat építek — válaszoltam.

Az öreg megrázkódott, lassan lehajtotta fejét.

— Teremtő Atyám — suttogta halkán, végtelen alázattal hangjában — nagy a Te bölcsességed!

Ismét felnézett, nagyraérett szemében titokzatos fény lobbant.

— És sokan... sokan vannak odaát olyanok, mint te? Megváltoztatok... megszökültek — mormogta az öreg — olyan régóta vándoroltok... De jöttök már, úgy? Jöttök már ti is... oly régóta várunk benneteket... várunk rátok.

Kamai elhallgatott.

— Nagyon öreg volt ez a rézműves, talán kétezer éves — suttogta nagysokára.

A már fekete égre, az ezernyi csillag közé lassan kúszott fel a vörösből sárgába fakuló hold. A veranda előtti banánfa széles, sötét levelei tompa ezüstszínűre változtak.

Kamai széke megreccsent.

— No igen, azután kitört a háború. Menni kellett. Megjártam minden frontot, a szerbet, az orosz, meg az olaszt. A negyedik piavei csata után megkaptam a nagyanyát. Akkor már százados voltam. Azután jött az összeomlás, a proletárdiktatúra, meg Horthy, a tollas gyilkosok. Akkoriban találkoztam Pesten, az utcán egy őrnaggyal, akivel még a fronton összejárártam, mert zsidóztam. Akkor provokáltam, de a tisztbizottság úgy döntött, hogy a párbajra csak a háború után kerülhet sor... Hát sor került.

Csak hogy az őrnagy úr különös módon értelmezte a párbajszabályokat...

Kamai csendesen ingatta fejét.

— Lefogatott. Mág sem értem, hogyan éltem túl azt a két napot, ott a Margit-körúton. A feleségem

elrohant Eszterházy grófhhoz, aki a fronton közvetlen felettesem volt, ő szabadított ki.

Akkor azután eljöttünk onnan azonnal. Gyorsan felszámoltunk mindent és kijöttünk ide, Palesztinába. A gyerekeink már itt születtek. Három gyermekünk volt... Volt egy fiam is... Hallott már róla? A fiam vadászpilóta volt...

— Igen, már hallottam — válaszolt halkán a vendég.

Az öregúr előrehajtott fejjel, mély, sötét árnyékkal arcán, megrozkadva ült a derengő sápadt holdfényben.

— Két évvel később pedig az én nagyszerű asszonyomat tettem el. A kisebbik lányom azután férjhez ment... a nagyobbik pedig... hát, hogy a vőlegénye elesett... ő is elment a háztól, elbújt fájdalomával a világ elől... Felment a Gáliba, egy kis faluba. Ott él, tanítónő. Jah, így maradtam egyedül, fiam.

Kamai vendégére nézett.

— Ugye, nem veszi rossznéven, hogy lefiamozom?

Neumann Dénes szívét lökészerűen árasztotta el a meghatottság melege.

— De kérem, rossznéven?

Dávid Kamai felállt.

— Öreg este van... Hiába elmúlt már az augusztus is. Gyűjtünk világot.

Elfordította a kapcsolót. Hunyorogva nézték egymást sokáig.

*

ERIKA A KERITÉSNEK állt a kis kertben és a rozsdavörös eget nézte Keszthely felett.

— Milyen korán sötétedik már — mondta —, milyen hűvös lesz, ahogy lemegy a nap.

Fehér György ásított, testét megfeszítve nyújtózott a recsegő nyugágyban.

— Ühüm, igen, lehült a levegő, ez már ősz. Elmúlt a nyár, bizony.

Felkelt a nyugágyból és az asszonyhoz lépett.

— De azért szép volt ez a két hét, igaz?

Az asszony hátrahajította fejét.

— Holnap a tízórásával utazunk... Kettőkor Pesten vagyunk.

— És azután? — nézett fel a nő.

— Azután, hát...

— Azt mondtad, hogy beszélni akarsz velem. Fehér a nyugágy támlájára akasztott vászonkabátja zsebébe nyúlt, cigarettát vett elő, rágyújtott.

— Igen, beszélni akarok veled.

Erika a nyugágyba feküdt.

Hát akkor beszélj... beszélj, Gyuri.

Fehér a kerítésnek támaszkodva állt, elnézett.

— Tulajdonképpen nagyon egyszerű volna, ha más világ volna. Csak egy kérdést kellene feltennem, amire te válaszolnál...

— Miért nem teszed fel a kérdést, Gyuri? Mi köze van ehhez a világnak?

Fehér egy fűcsomót rugdosott lábával, nagysokára válaszolt.

— Neked megmondom, elárulom. El akarok innen menni, én képtelen vagyok itt élni. Megfulladok itt... kibíratatlan számonra.

— Szökni akarsz?

— Igen, át a határon, valahogy át, átjutni Nyugatra. A másik világba.

Az asszony megborzosgott, fázósan simogatta nyakát.

— De hová! Hová, Gyuri? — kérdezte halkán.

— Előbb át a határon. Azután majd meglátom, ott majd kialakul.

Fehér ellépett a kerítéstől és a nő elé guggolt.

— Eljönne velem? — kérdezte.

Az asszony azonnal válaszolt, mint aki várta és felkészült a kérdésre.

— Elmennék veled, igen, de nem mehetek. Tudod nagyon jól, hogy nem mehetek.

Fehér felállt, sétálni kezdett a nyugágy előtt.

— Tudod, hogy nem mehetek — ismételte az asszony —, mi lenne a szüleimmel? Nem hagyhatom el őket.

Később Erika elkészítette a vacsorát. Csendben, szó nélkül ettek, azután felsétáltak a műúton a felteles vonatmegállóig. Megkeresték a váltóórát, akivel megegyeztek. Jóska fia reggel majd elmegy és kihozza vastalicskán a bőröndöket az állomásra.

— Mondanék valamit — szólalt meg az úton visszafelé az asszony — meghallgatnál?

— Persze, igen, hallgatniak.

— Le akarok beszélni, Gyuri. Azt is mondhatnám, azzal is kezdhetsz, hogy életveszélynek teszed ki magad.

A férfi legyintett.

Az asszony gyorsan tovább beszélt.

— Hát, nem, nem, nem akarok ijesztgetni. Azt akarom mondani, hogy ez, ez a mostani lelkiállapotod talán megváltozik... Talán, ha úgy élünk, mint ahogy élünk most, két héten át... magunknak.

— Jól tudod, hogy ez lehetetlen Pesten — szólt közbe Fehér.

— Igen, igen, de mégis, én úgy gondolom, úgy értem, hogy ha kikapcsolódnánk...

— Nem lehet.

— Gyuri, érts meg... Hiszen te voltál az, aki azt mondtad pár nappal ezelőtt, emlékezz csak!

Azt mondtad, hogy a szüleid óta nem éreztl olyan közelinek embert magadhoz, mint engem. Ezt mondtad, úgy? Azt mondtad, hogy én vagyok az első ember hosszú évek óta, aki előtt teljesen elengedheted magad, akivel szemben nem kell ügyelni sem szóra, sem hangsúlyra, sem arckifejezésre. Azt mondtad, hogy a volt feleségeddel... hogy soha egy pillanat nem volt a házasságunkban, amikor ne érezted volna azt, hogy két párttag él egy fedél alatt... Igy mondtad, úgy?

— Igy mondtam és így érzem most is, igen. Ha téged meg nem ismerlek, talán soha nem tudtam volna megfogalmazni magamnak, hogy mi volt az, ami hiányzott az életemből már a börtönévek előtt is.

— Látod...

— Igen, te vagy számomra a „pihenj” állás... és senki nem volt előttem, aki ezt jelentette volna nekem.

Az asszony belekarolt a férjébe. — Ugy szeretném meggyógyítani az életedet... Ne menj el. Külön lakást veszünk... Az öregek, a szüleim, nem lesznek terhedre, oly kevés kell nekik. — Az asszony hangja könnyögőre forrósodott.

— Jó lesz így, Gyuri, hidd el, bízzál bennem... Szépen élünk majd, még gyerekeink is lehet. Vegyél feleségül, Gyuri...

30.

MIKOR KÉT HÉT MULVA Somogyiék visszakerkeztek, úgy mentek ki Herzliára, hogy barátjukat a megbeszélte terv szerint magukkal viszik.

A terv az volt, hogy Neumann Dénes, mint tisztviselő, angol levelező belép a Gerso céghez és egyidejűleg beiratkozik egy nyelvtanfolyamra. A továbbiakban Cármi ügyvéd, a biztosító társasággal történt kiegyezése alapján a kifizetésre kerülő jónéhány ezer fontos kártérítés is biztos alapot nyújtott a jövőhöz.

Nem esett szó róla, de Mirjám már elhatározta, hogy megnősíti Neumannt. Ugy képzelte, hogy a téli társasági szezon alatt hozza majd össze azokkal, akiket megítélése szerint megfelelőnek tartott.

Mindeme tervekből, elképzelésekből, azonban nem lett semmi.

A Kamai-házban vendégeskedő Neumann Dénes sorsa másképpen alakult a két hét alatt, míg Somogyi Imre és felesége Párisban voltak.

Szombat este féltíz tájban érkeztek ki Herzliára. A kapuhoz Doron mérnök jött eléjük, ő vezette, tessékelte a vendégeket a kerten át. A verandán nagy társaságot találtak.

Már az első pillantásra gyanusak voltak a sarokra állított, feldíszített asztalon sorakozó italos üvegek és csillogó poharak, a szendvicses és gyümölcsös tálak. De hamar kitudódott minden.

Csak Somogyiakra vártak, Dénes „rokonaira”.

Ekkor jelentette be Kamai Dávid, hogy leánya, Aliza, férjhez megy Neumann Dénes úrhoz. Közölte azt is, hogy az esküvőt az ünnepek után tartják meg.

A két barát később lement a kertbe. Messzire sétáltak a fák között, akkor kérdezte meg Somogyi Imre.

— Hát ez hogy történt? Meséld el, Dénes...

— Hogy történt?... Ugy, hogy megszerettük egymást... Én megkérdeztem, akar-e a feleségem lenni... Igy történt.

— Igen.

— Igen... Azt válaszolta, hogy igen... Hát így. Iskolai szünet volt még. Aliza lejött meglátogatni apját és engem, a vendéget. Azután sokat beszélgettünk... Én elmondtam mindent magamról... ő is elmesélte életét, attól kezdve, hogy kislány korában megbetegedett, hogy a lába azóta... Most harmincegy éves, tanítónő... Egészen rendkívüli ember, rendkívüli nő...

(Folytatása vasárnap)

Polémia két nemzetközi kiállítás körül

A súlyos problémák, melyek ez idő szerint Franciaország közvéleményét foglalkoztatják:

a megoldásra váró algériai kérdés, a meglehetősen kiélezett belpolitikai helyzet, az egyre hullámzó sztrájkok, s mindezek felül a robbanásig feszült nemzetközi háborús hangulat

kissé elhomályosították az érdekességét annak a hetek óta időnként visszatérő sajtóvitának, amely

a moszkvai francia és a párizsi szovjet kiállítás kapcsolatát keletkezett.

Nyugalmasabb időben ez a francia—oros polémia nagy érdeklődést váltott volna ki és bizonyára felfigyelt volna rá a nemzetközi sajtó is, de így is eléggé elképesztőnek, s főleg tanulságosnak találjuk ahhoz, hogy az iz-

Ellenpropaganda Moszkvában

A franciák komolyan vették a megállapodást, valóban nagy kiállításra készültek fel, hogy annak keretében megismertessék a Szovjetunió lakosságával a francia élet minden fázisát. Nem kevesebb, mint

800 kiállító vett részt a moszkvai kiállításon, s ezek mintegy 3000 mérnököt, szakmunkást és más személyzetet vittek magukkal a kiállítási pavilonok felépítésére és berendezésére, valamint a látogatók kalauzolására.

A baj itt kezdődött. A franciák nagy része, mérnökök és munkások, ki akarván használni a kedvező alkalmat, auton, mégpedig saját autóján indult el Párizsból Moszkvába. Egyszerre megteltek a szovjet főváros utcái idegen rendszámú kis és nagy kocsikkal, az orosz lakosság legnagyobb bámulatára. A hatóságoknak ez a demonstráció nem tetszett. Először nehézségeket kezdtek támasztani a benzinkútállomásnál, úgyhogy rövidesen a francia kocsik legnagyobb részének le kellett állnia. Majd

Ki termel szebbet, jobbat...

Az augusztus első napjaiban megnyílt francia kiállításnak nagy sikere volt. Nikita Chruscsev személyesen jelent meg azon és francia barát beszédet tartott. Száz- ezres tömegek rohantak meg a csodás kiállítási pavilonokat, ahol

oroszlal beszélő stílusban francia lányok kalauzolták a látogatókat. A kiállítás pompájának és sikerének hírére távoli vidékekről indultak el tömegek, de az invázió nem sokáig tartott. A francia lapokban a következő jelentés számol be erről a fordulatról:

„A Szovjetunió kommunista pártja mindent elkövet, hogy a Szokolniki parkban megnyílt, nyugati ország által még soha meg nem rendezett nagyszabású kiállítás fényét elhomályosítsa. Megszabta a kiosztásra kerülő belépőjegyek számát, levette a cédulákat a fogyasztási cikkekről, megcenzurázta a kiállított könyveket és minden olyan művet betiltott, amely vitába száll a kommunista ideológiával, vagy a szovjet rendszerről bírálatot tartalmaz. Röpíratot terjesztenek ezerszámra, amelyben megmagyarázzák a szovjet elvtársaknak, hogy dicsegetnemélt erőfeszítéssel, mesés izléssel bemutatott ipari, társadalmi, kulturális eredmények nem fedik a fényeket, szemfényvesztés az egész; a Szovjet szebbet, jobbat termel, a szovjet dolgozók

szociális helyzete jobb,

rái el olvasóval megismertessük.

Kezdjük az elején. Még annak idején, amikor Chruscsev Párizsban járt, s úgy nézett ki a helyzet, hogy komoly szerelemi idill korszaka kezdődik meg a nyugati és keleti tömbök között, hogy szovjet kezdeményezésre francia—oros megállapodás jött létre, amelynek értelmében a franciák Moszkvában, a szovjet pedig Párizsban rendez meg egy olyan nemzetközi kiállítást, amelynek keretében, az illető ország bemutatja gazdasági, társadalmi, szociális és kulturális életének minden változatát. A két kiállítás időpontját is megállapították: 1961 augusztus havában a franciák, szeptemberben pedig az oroszok rendezik azt meg. Így is történt. Mindkét kiállítás lezajlott program szerint, amint látni fogjuk azonban nem minden vihar nélkül...

a rádió bemondók is akcióba léptek. Arról világosították fel a szovjet polgárokat, hogy a moszkvai utcákon száguldozó autók a francia kapitalisták szovjetellenes propaganda céljából küldték a kiállításra.

„A jólétözött francia férfiak és nők se tévesszék meg az orosz dolgozókat — mondták — mert ez is csak propaganda. Odahaza a francia munkások kopottak és éheznek”. Ezzel kapcsolatban született meg különben az alábbi viccnek beillő bemondás:

Egy szovjet elvtárs megkérdezi a francia munkást, akivel együtt dolgozik a kiállításon, igaz-e a rádió híre, valóban rongyos ruhában jár-e otthon. A francia egyáltalában nem tiltakozik, nyugodtan válaszolja:

— Hát persze, hogy igaz, atyuska. Az inget például ami rajtam van, De Gaulle a kölcsön. Amikor vissza térek, a határnál a vámos le fogja szedni rólam és visszaadja majd a fügefalevelet...

életnívója magasabb fokon áll, mint a francia munkásoké...

„Az ellenpropaganda azonban — állapította meg a francia sajtó — nem érte el a célját. A lelassított jegykiadást az oroszok kilométerekre nyúló, órákig tartó sorbanállással bójolták ki, vagy a feketepiacon tizszeres áron szereztek meg maguknak a lehetőséget ahhoz, hogy megismerjék a nyugati civilizáció fényűzését és a szabad élet sokszínű változatát, amiről titokban bizonyára minden szovjet ember álmodik.”

Ilyen előzmények után nyílt meg aztán Párizsban, szeptemberben a szovjet kiállítás, amely — mint a francia Moszkvában — 4 hétig tartott. De a Szovjet párizsi kiállításán nem jelent meg De Gaulle, a kormányának is csak egyetlen tagja jött el a megnyitóra, a sajtó pedig éppen csak beszámolt az eseményről. Mi történt...? Akinek nem került el a figyelmét ez a nyilvánvaló mellőzés, s kevésebb a magyarázatát, könnyen rájött az okára. A francia kormány, a sajtó és a közönség nagy része, anélkül, hogy erről szó lett volna, valamilyen

spontán szolidaritással, ezzel a közömbösséggel felfeztet a moszkvai kiállítás elleni szovjet propagandáért.

Amikor a francia kommunista párt rájött arra, hogy valami nincsen rendben a szovjet kiállítás körül, nagy erőfeszítéssel próbálta

Irta: Pogány Marcel

menteni a helyzetet, s kötelességévé tette minden tagjának a látogatást. Sokat ez se segített, amint az alábbi számok mutatják.

● A moszkvai francia kiállítás látogatóinak száma 1.850.000 volt.

● A párizsi szovjet kiállítást mindössze 843.000 belépő látogatta meg.

A két statisztikai adat kiértékeléséhez ide iktatjuk a következőket:

A tavalyi 10 napig tartó párizsi vásárnak 3.316.000 látogatója volt. A két héttel tartó háztartási kiállításnak, amely főleg a nőket érdekli 1.254.000 belépője volt. A most lezajlott auto-kiállítás pedig 10 nap alatt 1.450.000 látogatót fogadott.

A szovjet kiállítás, melyről különben beszámoló jelent meg annak idején az Új Keletben, főleg a techni-

kai ismeretekkel rendelkezők számára volt érdekes. Gépek és statisztikák. Ezenkívül szputnyikok és lunikok, meg jelszavak. A legaktuálisabb jelszó volt:

„A Szovjetunió kormánya az atomerőt a béke szolgálatába állítja...”

Azóta elsütötte az ötmilliótonna robbanó anyagot tartalmazó bombáját. A béke szolgálatában.

El sorok írja, hogy megkóstolja a szovjet csokoládét, amit ott árultak, megvásárolt egy dobozzal. A csokoládénak parfüm-íze volt. Eppen találkozott valakivel, aki mindenért rájött a szokott, ami a vasfüggöny mögül jön. Az illető kivett egy darab csokoládét a dobozból, megfogatta szájában.

— Na milyen? — kérdeztem.

— Rossz! — felelte, mielőtt keservesen lenyelte.

— Szovjetcokoládé! — világosítottam fel. Nem

akarta elhinni. Megmutattam neki a dobozt az orosz felirással. Felragyogott az arca.

— Hát, ha szovjetcokoládé — mondotta — akkor nem is olyan rossz! — Búcsút intett, s tovább ment.

A szovjet kiállításán vadkát, kaviárt, rák- és halkonzervet, beszarábiai és kazaksztáni szőnyeget, valamint játék szputnyikokat lehetett még vásárolni.

Vita az absztrakt festészetéről

A két kiállítás régen becsukta kapuit, de a polémia körülötte nem szüntek meg. Ezt bizonyítja André Frossard e heti cikke az egyik komoly politikai újságba. „A moszkvita sajtóban — írja a neves francia közíró — nyilván a párizsi szovjetkiállítás sikerességének ellensúlyozására még mindig jelennek meg cikkek arról, hogy a francia kiállítás absz-

Nobel-díj helyett aranytoll:

GIUSEPPE UNGARETTI rehabilitációja

Irta: Naschitz Frigyes

akd kezeinek vértódlásával és vicserítő szájával holdnak fordulva némán, szavamba vágott...: szerelmes leveleket írtam. Sosem ragaszkodtam jobban az élethez.

TESTVÉREK

Melyik ezredből vagytok testvérek? Reszket a szó az éjszakában, az alig megszületett levél a sóvárgó légtérben, a férfi akarattal felzúdulása a pillanatnyi gyengeség ellen — ő testvérek!

Ungaretti második versgyűjteményének ezt a címet adta: „Sentimento del Tempo”. Ebből már méretek és a nagytávlatú idő iránti érzék cseng ki, amelyet hagyománytisztelt és a XVII. század barokklírójának érzelmi bódulata ötvöz össze.

Több prózaműve és tanulmánya megjelenése után, 1947-ben lát napvilágot a költő „Il dolore” című harmadik verskötete, amelyben szerettei elvesztése feletti fájdalomért a múlt emlékeiben keres vigasztalást. Há-

rom évvel később újabb elkusszerű alkotása jelent meg „La terra promessa” címen, amelyben a mitológia alakjait szótlatja meg örökérvényű értékek és a sors megmásíthatatlan önkényének érzékeltetésére. Az ebből a műből kicsengő bölcsesleti líra nemcsak Ungaretti életművének betetőzőzését jelenti, hanem a költőnek a klasszicizmus iránti hódolatát is kifejezésre juttatja.

Ez a rövid ismertetés rámutat Ungarettinek az olasz — sőt a világirodalomban elfoglalt szerepére és egyúttal rátapint arra a benyomásra is, amelyet az epigon Quasimodonak juttatott kitüntetés kellett. Az a tény viszont, hogy Carducci, Deledda és Pirandello után nem Ungaretti lett a negyedik olasz irodalmi Nobel díjnyertes, arra készítette a 72 éves költő rajongóit, hogy az államelnök által neki személyesen átnyújtott legnagyobb kitüntetés, a „Penna d'oro” adományozása alkalmából tündöklően kihangsúlyozzák a mellőzött író hervadhatatlan érdemeit. Ungaretti egy alkalmossal, sok évtized előtt azt írta, hogy nincs más becsűgyva, mint hogy szép biográfiát hagyjon hátra. Ez az óhaja, — függetlenül a legfelsőbb helyről megnyilvánult, valamint az országsterve visszhangzó elismeréstől, — a Gondviselés kegyes jóvoltából, alkotó ereje delelőjén máris teljesült.

Nagyváradról Elszármazottak Szervezete

Meghívó a december 10-ikén, vasárnap este 8 órai kezdettel a H. O. H. nagytermében (Tel-Aviv, Hajarkon 61.) megtartandó

chanuka - kultúrestre

Előadók: SCHÖN DEZSŐ, az Új Kelet felelős szerkesztője; GRÉDA JÓZSEF, költő és író; DR. RODÁN LÁSZLÓ, ügyvéd; HELLER MOSE, hírlapíró. Az est keretében első ízben lép fel Tel-Avivban GRÜN WALD EML (Csámpi), aki mint konferánzió fogja szellemes számaival szórakoztatni a közönséget. Külön meglepetést nyújt a vezetőség egy ciprusi kirándulás kisorsolásával, melyet a „magyarok” kedvence utazási irodája, a CITOUR, Tel-Aviv, Brenner 2., bocsátott rendelkezésünkre.

rák festményei előtt az oroszok sokat nevettek, s tiltakozással írnak ezekről a művekről, amelyek szerintük botránnyosan elentében állanak a szocialista építőszellem alapvető szabályaival. Miután a cikkek nem nyújtanak felvilágosítást, hogy a festészetnek ez a kifejező formája,

miért nem egyeztethető össze a szovjet rendszerrel,

megpróbáljuk megmagyarázni — folytatja a francia közíró, aki szerint a szovjet politika és művészet három alapvető szabályt ír elő az orosz festők számára:

- 1.) A festménynek valamit ábrázolnia kell.
- 2.) A valami azonnal felismerhető kell legyen a cenzura, a biztonsági szerv, az erkölcsrendészet, valamint a kémszervezet képviselője előtt.
- 3.) Minden festőnek jogában áll szabadon megalkotnia művét az általa választott témáról, ha a kész mű világosan kifejezésre juttatja a szovjet rendszer felsőbbrendűségét, a kongresszus határozatainak fontosságát, az Elnöki Tanács száznegyvennégy elnökének bölcsességét.

— Nyilvánvaló tehát — folytatja a cikkíró — hogy az absztrakt festészet antiszociális, reakciós abban, hogy kicsúszik minden komoly ideológiai ellenőrzés alól. Mert képzeljük el, hogy — mondja tovább — egy orosz festő megfesti

egy önkéntes munkásszállítmány érkezését egy kelet-szibériai sóbányába.

Ha a festő úgy festette művét, hogy a képről a munkások öröme állapítható meg, nyilvánvaló, hogy a festő a rendszer szellemében, a termelési nemzeti erőfeszítésének szolgálatában alkotta meg művét. Viszont, ha az önkéntesek érkezésének jelenetét a sóbányába, mindenféle rejtélyes színtelők, vagy megfeszíthetetlen ábrák által mutatná be valaki a vásznon, lehetlenné válna annak megállapítása, hogy a festő a rendszer mellett, vagy a rendszer ellen van-e? Ezt lehet tehát — fejezi be elemelkedését André Frossard — hogy az olyan festő mű, amelyről nem lehet azonnal megállapítani, mit fejez ki, szigorúan tiltva van az orosz festő számára...

A polémia egyelőre megszakad.

Az ember felsőhajt: bár csak ilyen viták foglalkoztatnák a világ népeit. Sajnos ennél súlyosabb problémák vannak. De azért nem árt, ha ezen is elgondolkozunk...

Revás

A földesúr nagyon jóba volt a kisváros rabbijával, de állandóan heccelte őt. Egyszer a rabbi születésnapjára ajándékja egy malacot küldött. A rabbi egy szót se szólt, hanem elment a fényképészhez, és magáról fényképet csináltatott, amit aztán elküldött a földesúr születésnapjára. A legközelebbi alkalommal a földesúr melegen köszöntötte a rabbit. „Nem értelek, rabbi uram — mondotta — én azt hittem, hogy az ajándékom miatt bosszankodni fogsz és íme, a legkedvesebb ajándékkal kedveskedsz nekem. — Óh, uram — szólt a rabbi — csak azt tettem, amit te. Én is elküldtem neked a fényképetem.

UDTALPBETET
 3psz-mintára. gymbekbetelek. SERVKÖTŐ. amerikai rendszerű. SJEEL-NAFFAL VISELHETŐ. nagy sűrűségű. HASKOTO GUMIHARISNYA vizsgáló orthopéd-specialista
Vámos Béla
 155 I.-A. Dizonsoff 155 (azelőtt Budapest) Tel. 227254

Az Örök Város múltó szenzációi...

Tornádó Róma felett — A pápa születésnapja — Ausztria, az örök ellenség — Forradalom a kommunista pártban — A férj, a feleség és az alkotmány — A gyönyör Közös Piaca

A rossz időt sehol sem szeretik, de Olaszországban egyenesen katasztrófának számít. Ami az angolok számára egyszerűen beszéd téma, a franciáknak bosszúság, a németeknek elhárítandó akadály, az Olasz országra a nemzeti gyász fátylát borítja. Hát még akkor, amikor valójában áldozatokat szed és vagyontokat rombol szét.

Miután egész Olaszországot végigsöpörte, november közepén Rómára is lesújtott a tornádó. A reptéren az érkezett (ha a repülőgép egyáltalán le tud szállni), már siralmas kép fogadja: oldalukra borított repülőgépek, felfordult tank autók, kitört ablakok.

A Nápoly felé vezető nagy nemzeti autótutát le kellett zárni, vagy ötven kilométerre Rómától délre, mert elárasztotta az árvíz. A közeli tengerpartokról tragikus jelentések érkeznek: tizenöt méter magas hullámok árasztották el a parti falvakat, amelyeket ki kellett üríteni, a házakat a tornádó martalékául hagyta.

Egy hatalmas építkezésnél, a százöt kilométeres sebességgel száguldó szél ledöntötte az állványokat, amelyek az utcára zuhanhattak és összelapították az ott várakozó személykocsikat. Szerencsére senki sem volt a kocsikban. Szerencsére? Nem! Csoda folytán — mondják a rómaiak. Rómában a legkisebb ürügy is elegendő, hogy az emberek csodáról beszéljenek és rohannak a templomba, hálát adni a Szűznek. Elvégre a Vatikán szomszédságában vagyunk...

A Vatikán sohasem volt olyan népszerű, mint ma. XXIII. János pápa, a joviale egyházfő, aki gyakran megbotránkosztatja a magas egyházi méltóságokat különös szokásaival, hosszú, szokatlan, magányos sétáival népszerűbb a nép és az alacsonyabb papság körében, mint bárki, volt előtte közül.

Ha valaki is kételkedett ebben, el kellett jönnie Rómába, ahol ezekben a napokban kettős ünnepeket ülték: a pápa trónralépésének évfordulóját és 80-ik születésnapját. Az egész világról érkeztek az egyházi küldöttségek, hogy résztvegyenek az ünnepségeken. Soha még ennyi biborost, püspököt, kardinálist egytrakásban nem láttak az utcán! Az olaszok imádják a tarka színeket és díszes egyruhákat és most kedvükre gyönyörködhetnek bennük.

Ünnepségekben egyébként sincs hiány. A mindszentek ünnepe óta, amely november elsejére esik, nincs megállás. A mindszentek más katolikus országokban az egyik legnagyobb katolikus ünnepek számítanak, de Olaszországban nincs kis és nagy ünnepe; mintegy húszra tehető azon ünnepek száma, amelyeket a valóságos ország egyforma áhitattal ül meg. Az olaszoknak nem kell kétszer mondani, hogy hagyják abba a munkát, ha van rá alkalom...

Ezúttal pedig volt alkalom bőven. Ha a vallások számára a pápai szü-

letésnap jelentette a legfőbb vonzerőt, a hazafias olaszok a fegyverszímet évfordulójára jöttek össze, véget nem érő felvonulásokban. Félreértés ne essék, nem az utolsó háború fegyverszímetének évfordulóját ünnepeljük, azt inkább elfeledjük. Hanem 1918-ban, amikor a győztesek oldalán voltunk, az igen.

Mindenki egyenruhában van, a volt frontharcosok, az utcaseprők, a katolikus ifjúság ezerféle szervezetei és a félfaszista alakulatok újrauniformalizált tagjai. A harsonák megállás nélküli szólnak és aki nem siketül meg az ordító tömeg zajától, annak dobtartóját elintézik ezek a büszke hangszerek.

A felvonulás tüntetés jellegű ölti és nincs minden politikai aktualitás híján. 1918-ban az osztrákok felett arattak győzelmet Olaszország és szövetségesei. Az osztrákok az örök ellenség. Déltől problémája különös aktualitást ad a kérdésnek. A bombák naponta robbannak a sokat vitatott területen és senki számára sem titok, hogy Bécsből pénzlik és irányítják a terrorista bandákat.

A kommunista párt nem vonulnak fel. Nem csupán azért, mert a nacionalista ünnepek nem érdeklik őket, hanem azért sem, mert más gondjaik vannak. A moszkvai kongresszus, amely a világ valamennyi kommunista pártjában változatokat idézett elő, talán sehol sem okoz annyi fejfájást, mint az olasz pártban. Ez a párt a legerősebb a nyugati pártok közül, egy és egy negyed millió befűt tagja van, a hivatalos adatok szerint.

A központi vezetés egy héten át ülészt, hogy megvitassa, milyen kihívással vannak a moszkvai események az olaszországi szervezetre. Általában tüzés vitáról beszél, ha egy kommunista szervezet üléséről van szó; de ezúttal legjobb lelkiismerettel használhatjuk a kifejezést. Ami a központi vezetés ülése elhangzott és amiről a kommunista sajtó, kerdőz és kihagyás nélkül, tudósított, felhívulja a legvakmerőbb elképzeléseket is.

Elképzeltető lett volna-e a moszkvai kongresszus előtt, hogy az olasz központi vezetés ülésén két nagyon tekintélyes kommunista vezető, Alicata és Trombadori, felszólítsák a párt központi bizottságát, tanulmányozza azon módszereket, „amelyekkel garantálni lehetne a szabadságot és a demokráciát a szocialista társadalomban.” Lehetne...

De ez még csak a kezdet volt. Amiótt az ülés az újságok első oldalára került, az Amendola, a központi bizottság tagjának a felszólalása. Amendola megállapítja, hogy a különböző kommunista pártok, mint Oroszország, Kína, Olaszország, Franciaország, Jugoszlávia, Kuba pártjainak álláspontja letagadhatatlanul különbözik. Azután így folytatja: „Nem köthetjük magunkat vakon egy nemlétező nemzetközi egység rögzítettéhez. A jövő a polcentrizmusé”. — Ez az új fogalom, amely holnap talán vezető helyet kap a szocialista frazeológiában, nem kevesebbet jelent, mint azt, hogy nem lehet többé egy párt vezető szerepéről beszélni, hanem hagyni kell az egyes pártokat, hogy a maguk útját járják és szabadon válasszák meg azt az ideológiai vonalat, amelyet követni akarnak. Félreértések elkerülése végett még hozzáfűzi, hogy az egyes pártokon belül sem szabad megakadályozni egy kisebbség szabad működését és a pártdemokrácia szellemében hagyni kell kifejezésre jutni a különféle irányzatokat.

Soha még ilyen szavak egy kommunista párt vezetői ülésén nem hangzottak el. Togliatti sápadtan hallgatja a felszólalásokat. Ahogyan Amendola befújta felszólalását, Togliatti kísért a teremből. Azt mondják, hogy a telefonhoz sietett és Moszkvát hívta...

A házassági problémák nem hiányozhatnak az olasz életéből. Nem múlik el egy hónap az olasz fővárosban, hogy ne kerülne napirendre egy újabb közjogi, vagy vallási probléma a házassággal, vagy vallással kapcsolatban. A közvéleményt jobban érdeklik a jogi viták, a legszenzációsabb frazeológiában, nem kevesebbet jelent, mint azt, hogy nem lehet többé egy párt vezető szerepéről beszélni, hanem hagyni kell az egyes pártokat, hogy a maguk útját járják és szabadon válasszák meg azt az ideológiai vonalat, amelyet követni akarnak. Félreértések elkerülése végett még hozzáfűzi, hogy az egyes pártokon belül sem szabad megakadályozni egy kisebbség szabad működését és a pártdemokrácia szellemében hagyni kell kifejezésre jutni a különféle irányzatokat.

Haladó jogászoknak most eszükbe jutott, hogy az alkotmányjogi bíróságot megkerdezik, hogyan lehetséges ezt a törvényt alkalmazni, amikor az alkotmány kimondja, hogy a házasság a felek „erkölcsi és jogi egyenlőségén alapul”. Ha minden polgár egyenlő a törvény előtt, ahogyan az alkotmány elő-

írja, hogyan lehetséges, hogy a nő börtönbe kerül ugyanazért, amiért a férfinak a házassága sem gorbúl meg?

A régi törvény védelmezőinek megvan a válaszuk. Az alkotmányban szereplő szakasz ugyanis így folytatódik: „...a törvény által meghatározott olyan határokon belül, amelyek a család egységét biztosítják.”

Az eddigi felfogás szerint a feleség hűtlensége felborulással fenyegeti a család egységét, míg a férj nem bír ezzel a hatással. Egész Olaszország két pártra szakadt és a kávéházakban, autós buszokon, utcán, heves vitákat hallani, az egyenlőség párti és a nem egyenlőség-pártiak között.

Addig is, amíg a vita elől, az olasz feleségek igen körültekintően járnak el házasságtörés esetében. Még a régi törvény van életben.

1958-ban Rómában írták alá az Európai Közös Piac egyezményét. Az elmúlt héten a római rendőrség egy másfajta közös piac ügyében lépett közbe, amely csak annyiban hasonlít az előzőre, hogy tevékenysége ugyanarra a hat országra terjed ki.

Egy fényképész és egy filmoperátor voltak a vezetői ennek a szervezetnek, amelynek főtájkarsága Rómában volt. Amikor a rendőr-

ség egy feljelentés alapján megérkezett, három fiatal hölgyet és három tekintélyes üzletembert talált bizalmas együttlétben és azt hitte, hogy egy banális találkahelyre akadt.

A további nyomozás azonban meglepő adatokat hozott felszínre. A két szálcember szervezete egész Európára kiterjedt. Egy albumban, művészeti, színes fényképeket találtak, szám szerint százötvenet. Valamennyi igen csinos, fiatal, kezdő színésznőket és filmszínésznőket ábrázolt. Szám is volt mindegyik kép mellett. Így, a bevőknek — a legtekintélyesebb európai üzletemberek tartoztak a bevőkörhöz — elegendő volt ezt táviratozni: „Ma este Münchenben várom a 63-as szállítmányt”. A 63-as aznap este mosolygva szállt le a Rómából Münchenbe érkező esti gépről, hogy néhány napon keresztül, egy üzleti úton kísérlője legyen a megrendelőnek.

A call-girlék, akik közül a legidősebb 22 éves, jobban kerestek a kirándulásokkal, mint filmkarrierjükkel, de az üzletet, természetesen a két szervező fölözte le.

Befolyásos nemzetközi politikai tényezők közbizárasára, az olasz rendőrség abszolút diszkrecióval kezelte az ügyet és eddig egyetlen nevet sem hozott nyilvánosságra.

LANG LASZLO

dalán az ifjú hölgy pedig három sort írt le az előirt hüsből.

„Abbahagyni!” — kiáltotta az elnök, mire mindenki félretolta a papírját. Csak az ifjú hölgy folytatta a negyedik sort, megszűröl, a félretolt papíron. A férjesasszony nagyon örült, hogy egyszer egy lexikonban megtanulta a római számokat, másként most megbukott volna.

Uj fveket osztogattak. „Ezúttal semmi magyarázatra nincs szükség — mondotta az elnök — minden utasítás benne van a most kiosztandó füzetekben.” A füzetekben viszont ez állott: „Keress meg, melyik ábra hiányzik a tételeben megadott három ábra közül. Például: az egyes számú kérdéshez négy ábrát mellékelünk, kettő háromszögű, kettő négyszögű. Melléjük rajzoltunk három négyszöget és egy háromszöget. A háromszögeket pont jelzi, tehát világos, hogy a hiányzó ábra a hatszög, ami az átlós vonalak mellett szerepel. Legyen a feleletek jele 5/g.”

„Egy szót sem értünk!” — ordítottak a vizsgázók. „En sem, felelte az elnök, csellekedjenek legjobban logikájuk szerint.”

Valaki megkérdezte, hogy átment-e a tétel szerzője pszichotechnikai vizsgára, s ha igen, nagyobb adag észszel látta el az Isten, mint egy hetéves gyermeket?” Az elnök átfutotta a magyarázatokat, megállapította, hogy némi tévedés csúszott bele, hatszög helyett olvassunk téglalapot, aztán ránkripakodott: „Kezdeni!”

Eljákim elhatározta, hogy

Eljákim elhatározta, hogy

Eljákim elhatározta, hogy

Eljákim elhatározta, hogy

Eljákim elhatározta, hogy

Eljákim elhatározta, hogy

Eljákim elhatározta, hogy

Eljákim elhatározta, hogy

Eljákim elhatározta, hogy

Eljákim elhatározta, hogy

Eljákim elhatározta, hogy

Eljákim elhatározta, hogy

Eljákim elhatározta, hogy

Eljákim elhatározta, hogy

Eljákim elhatározta, hogy

Eljákim elhatározta, hogy

Eljákim elhatározta, hogy

Eljákim elhatározta, hogy

Eljákim elhatározta, hogy

Eljákim elhatározta, hogy

Eljákim elhatározta, hogy

Eljákim elhatározta, hogy

Eljákim elhatározta, hogy

Eljákim elhatározta, hogy

Eljákim elhatározta, hogy

Eljákim elhatározta, hogy

Eljákim elhatározta, hogy

Chánán Rottem: A pszichológiai vizsgák

Chanukára MEG MINDIG LEGSZEBB ajándék a könyv!

Az alant felsorolt könyvekből 10 darab IL 12.50, 5 darab 7.50 szabadon választva

- KISHONT:**
Ige-Mige; Hinta-Pallina
Háóle hajórd Bchájénu
- KACZER:** Jericho ostroma
Ne félj szolgám Jákob;
- ABADI:** Bál után
- PALGI:** Szótt a fergeteg
- L. ROTH:** Bűnhődésem
- GERG:** A XVII. transport
- M. E. BURY:** Ötsoros naphír
- G. O. PAYNE:** Mire megvirrad
- Postal megrendelésből 50 ágorát portó.
- ALEXANDER KÖNYVEBOLT, T.-A., Ibn Gvirol 21.**
- PIERE LA MURE:**
Moulin Rouge I.
Moulin Rouge II.
- L. MOYZICH:** A Cicero-ügy.
- GUARECHI:**
Don Camillo kis világa.
- KECSKEMETI:** Fecskeparadicsom.
- LÖBL MARGIT:** Főzni segíték.
- STEFAN ZWEIF:** legszebb írását
- KALOCZY:** Neml életünk
- 50 ágorát portó.

BERLITZ kurzusok

T.-A., Nachlat Benjámín 2. Pot.-Tikva, Montefiore 4.

IVRIT ★ ANGOL
FRANCIA ★ NÉMET

SPANYOL ★ PORTUGAL
OROSZ ★ ARAB ★ OLASZ

Telefon: 55347.

Elemi- és középiskolás diákok korrepetálása.
Különleges délelőtti és esti kurzusok.

KIÁLLÍTÁSOK

TEL-AVIV

Muzeum — Helena Rubinstein terem

A Helena Rubinstein-teremben ez alkalommal két válik, jónévi izraeli festő állít ki: Jiszraél Páldi és Chájim Glüksberg.

Jiszraél Páldi, akinek dekoratív értékű, légiösen könnyed képeiben éveket ezelőtt gyönyörködtünk, az utóbbi időben teljesen átállt az absztrakt irányzatra. Elegáns kivitelű prospektusában az „anyag-tanulmányozó” absztrakt művészek krédóját fejezi ki, amikor a következőket mondja:

„Felfedeztük az új anyagok speciális jellegét és szépségét és a technológia tudománya által új plasztikai értékeket kaptunk... lemondva oly illuzórikus dolgokról, mint a perspektíva, az alakok, a tájak...”

Ennek az új felfogásnak az eredménye most egy 52 darabból álló kiállítás: egy absztrakt szobor („Szobor” címmel), több beton féldombormű és számos tom-paszinezésű, plasztik anyag gal készült „festmény”.

Akad bizonyára olyan is, aki a kiállítást érdekesnek fogja találni.

Páldi Oroszországban született 1892-ben, 1921-ben alijázott, miután több európai képzőművészeti akadémián tanult. Számos bel- és külföldi kiállításon vett részt, kétszer nyerte el a Dizengoff-díjat.

★

Chájim Glüksberg szintén orosz-zsidó származású, 1904-ben született, s mint az odesszai képzőművészeti akadémiát végzettje, 1927-ben alijázott. Bel- és külföldi kiállításokon vett részt, háromszor nyerte el a Dizengoff-díjat és ebben

az évben a Miko-kisbó díjat.

Glüksberg az utóbbi időkig hí maradt a realista irányzathoz, csak újabb képei mutatják „az új idők szelét”: szellőségek, sötét

VADNAI MARIANNE: Csendélet néger fejjel

stilizált alakok is láthatók rajtuk. Ötvennyolc képből álló tárlata szép együttest alkot, melynek kétszázaléknál előnyre válik az új vonalak adaptálása.

Eked galéria

Vadnai Marianne. Amint belépünk a Bár-Kochbá 29. szám alatti Eked-galériába, baráti hangulat fogad, a falakról ismerős tájak intgetnek; a Hábi-m épülete, a Roth schild körül egy intim sarok, egy Mármorek utcai öreg ház, híd a Járkonon, stb.

Mindez azonban szokatlanul komor színekben s a tájakon előlő izraeli napfénynek nyoma sincs a képeken. A művész nő állítása szerint a még Izrael-előtti sötét élmények kísértése az, amely a jelen hangulatát összekuszálja s

kissé expresszionista vonást kölcsönöz a képeknek. S talán ezek a zavaró emlékek okozzák, hogy egyes festmények kompozíciója túlságosan zsúfolt, nem elég szellős.

Sokkal hangulatosabbak, derűsebbek Vadnai Marianne csendéletei, melyekben, mintha felszabadultabban, könnyedebben élné ki művészi lelkületét. Igen szépek és biztosak rajzkészre vallanak szénrajzai. Vadnai Marianne budapesti származású, gyermekkorában került Olaszországba, ahol különböző mestereknél képezte magát.

Jehudit Galeria

Bar-On festményeit állítja ki a Jehudit-galéria (Ben Jehuda 220), amely a modern képeket helyezi előnybe és mindig jól összeválogatott egyes modern műveket, absztraktokat és figurálisokat tart klienssel rendelkezésre. Időnként az emeleti részen kiállítást is rendez.

A jelenlegi kiállítást a pozsonyi eredetű Bár-On (Braun Artur) festményei képezik. A csaknem teljesen absztrakt olajfestmények eredetiségük miatt még azok érdeklődését is felkeltik, akik különben nem rajongói ennek az irányzatnak.

Ugyanis az élénk, gazdag színezésű, fényes, lakkszerű öntettel (hogy mi ez az öntet, az a művész titka) bevont képek első látásra — mi tagadás — színes, újszerű fényképeknek tűnnek. Aztán, amint a szem megszokja őket, megbarátkoznak velük, ráismerünk a tájakra: Ejlát, Cfát, s a Gálil elevenedik meg, négy festmény a négy évszaktól ábrázolja, figurális alakok is kivehetők számos képén, s elismerjük, hogy kellemesen ható, hangulatos festmények ezek az anyag, szín- és technika-kutatás

egyik mai, egyéni formája. Sem nem több, sem nem kevesebb, mint a tavaly itt járt francia absztrakt-kiállítás képeinek zöme: modern kísérlet. Bár-On megpróbálta, mint amnyi száz és ezer mai festőművész és nem kevesebb sikerrel, mint a többiek.

Bár-On régi izraeli lakos, festőakadémiát végzett és mint rajztanár működött. Jelenleg Haifán él. Hosszú ideig nem festett, az utóbbi években újra kezdett dolgozni és átnyergelt az absztrakt kifejezési módra.

Mália Művész — szalon

Mália Cahana művész-szalonja (Rothschild 134) az a hely, amely minden alkalommal komoly és tisztá művészi élményt nyújt. Ez alkalommal az újszezon nyitására beszerzett szebb-nél-szebb képeit és egyéb művészi tárgyait mutatta be.

A Mália-szalon tulajdonosnéja a modern képzőművészet (absztrakt, vagy nem absztrakt) nagy rajongója és hívője. Mália nem mindennapos ízléssel és biztos kézzel válogatja össze a képeket és a szobrokat, amelyeket az antik bútorokkal, kínai vázákkal,

nemes szőnyegekkel berendezett lakásban — amelyek minden szobája kiállítás — rendkívül jól hatnak.

Mália Cahananak ez a jelszava: „Antik bútor, modern képek.” Csak nála látja az ember, mily remekül hat, például, Ziffer

A Hitachdut Oléj Hungária közlemény

JERUZSALEM
CHANKABAL
Örömmel tudatjuk a fővárost magyarajku jüsvval, hogy az ideel reprezentatív

chanuka nagy hátkunka nagy ádozatokkal sikerült a King David Hotel összes termét megszerezni. A háit december 16-án, szombaton este 8 órai kezdettel tartjuk meg. Másoron: a száló nagy zenekarának legjobb számal. A rendezés, melyben a magyar jüsv legkiválóbbjal vesznek részt. mindent elköve, hogy az ideel hálnak minden tekintetben rendkivül sikert biztosítson.

A belépőjegy ára: az első fogyasztással, 5.— font.
A rendkivül érdeklődésre való tekintettel, valamint a túlszóltság elkerülése végett, ez évben korlátozott számu jegyet bocsátunk ki, ezért kérjük a jegyeket elővetelben megvenni.
Jegyvadás a következő helyeken: Irodahelyiségünkben, rechoy Poalim 5., III. 31. sz. a. (régi Hísztdrut épület), „Tuv Táám” kávéházban, Fréit főpincéknél és a Mokka kávéházban.

★
HAIFA
FELHÍVÁS
A H. O. H. Országos Központja december 11-én, hétrón este 8-kor a jeruzsálemi „Bet Chalucot”-ban országos

tiltakozó nagygyűlést tart a rádió magyaryelvű adásának beszüntetése ellen. Ezen a nagygyűlésen a HOH színeif nagy számban jelenjenek meg.

Felkérjük tagjainkat és szimpatizánsainkat, hogy a küldöttség sürgős megszervezése céljából a legsürgősebben jelentkezzenek irodánkban (Pevzner 2.), a hivatalos órák alatt, hogy Haifa kellekppen legyen képviselve ezen a nagyszabású demonstráción.

★
NATANJA
A HOH vezetősége ezúton közli, hogy az „Ohel David” templom sábat chanukal (dec. 9-én) istentisztelete keretében és közvetlen utána üdvözli elnökségi tagját, Löwe Elijáhu, 60-ik születésnapja alkalmából.

★
NESZ-CIONA
A nesz-cional HOH vigalm-bizottsága ezúton hívja meg a helyi és környéki közösséget, december 8-án este 7-9 órai kezdettel a moatóban rendezendő tános chanuka estjére.
Elsőrangú bufférl és jó hangulatú gondoskodunk. — Mindenkit szeretettel várunk.

★
CHOLON
A choloni HOH szeretettel meghívja a magyar jüsvot műsoros

CHANKA-ESTJERE, melyet holnap, szombat este 8-kor rendez a Hísztdrut disztermében a városházával szemben (Weizmann-u. és Hísztdrut sarok).
Az ünnepi beszédet DR. ROSENBLUM MANO főrabbi, a choloni HOH díszelőnöke tartja.

A művész részben fellépnek: SZENES GIZELLA és MOLNAR PAL színművészek, akik Molnar Ferenc, Kiss József, Török Rezső és Lörcinc Miklós műveiből tartanak előadást.

★
FOGEL JOZSEF, Fenyes Alice tanítványa hegedűszólóval.
Autóbuszközeledés Tel-Avivból a 105-ös choloni busz a Migdal moziig, sérutjárat egész éjjel.

★
TEL-AVIV
DR. STARK VALERIA IRODALMI ESTJE A TEL-AVIVI HOH KULTURTERMÉBEN.

A tel-avivi HOH kulturprogramjának kiemelkedő eseménye lesz 1961. dec. 18-án, hétfőn este dr. Stark Valéria, a kiváló írónő irodalmi estje.

DR. STARK VALERIA aki mint lebilincselő előadó is nagy sikereszatra tekinthet vissza, ezúttal előadását újonnan megjelent könyvének szenteli. Az írónő „A gyepre lépni tilos” című könyve az izraeli könyvpiac nagy szenzációja. Az irodalmi est szereplői

ROZSA MARIKA és RONAI ANDRÁS, a héber színpadok kitünő művészei, továbbá ZOLTAN DEZSÓ, az „Uj Kelet” munkatársa.
DR. ROSENFELD SANDOR az írónő irodalmi valóját méltatja és az estet

Dr. FÖLDI MARTON, a tel-avivi HOH elnöke vezeti be. A szereplők egy készülő regény kulisszatitkairól fognak részleteket elárulni és előadni, humorból át-szótt stílusban.
Költséghozzájárulás: Egy font.

★
CHEDERA
A chederal HOH ezúton értesíti tagjait, valamint a Hitachdut Oléj Csehszlovákia tagjait és közös barátaikat, hogy 1961. december 9-én este 8.30 órai kezdettel VIDAM CHANKA-ESTET rendez, melyre ezúton hívja meg a szórakozni vágyó közönséget. Ez az értesítés egyúttal meghívásnak számít, mert a rende-

Nyiregyháza zsidóságának monográfiája elé...

Irta: Gervai Sándor

A magyar zsidóságot sa-ját története, Magyarország- különösen. Történelmi mű-veket, amelyek nagyon rit-kan megjelentek, egy-két kivétellel, nem kellett visszhangot a szélesebb néprétegek között.

Még azokon a helyeken is, ahol történelmi jelentőségi események, gyakran tragédiák játszódtak le, a zsidók úgy tettek, mintha nem történt volna semmi és soha nem tettek emlitést róla. Nyiregyháza, például, nemzedékek nőttek fel és soha nem lehetett hallani egyetlen szót sem, a tiszaeszlári vérvádnak arról a szakaszáról, amely Nyiregyháza játszódott le. Soha nem emlitette senki azokat a tüntetéseket, melyeken a tömegek követel-tek a zsidóknak az elűzé- sét.

Most, hogy a nyiregyhá-zi zsidóság vonatkozó any- gát kezdem gyűjteni, de- rül ki, hogy mennyire szí- nes, érdekes és történelmi fontosságú eseményekben gazdag volt ennek a zsidó- ságnak a története.

Érdekes egyéniség volt a maga nemében Samuelly Tibor, akit az első világ- háború után követő forrad- malmak tették népszerűvé, majd rendkivül hosszú ideig tartó kínzás után kivégez- tek Horthy emberei. Ez volt az az idő, amikor a fehér terror különítményei megtisztelték látogatásuk- kal Nyiregyháza zsidóságá- nak lakásait. Alapos ház- kutatást tartottak, árthatlan emberekre tartóztattak le és közben megdézsmálták a zsidók vagyonát.

Nem egyedülálló jelenség volt ez, mert a negyvenes évek idején, amikor néhány hétig úgy látszott, mintha Magyarország háborút indi- tana Csehszlovákia ellen, egyszerűen „csak” feltűntek Nyiregyháza határában az úgynevezett „szabad-csapa- tok”, melyek azzal fenye- gették az ott élő hitközség tagjait, hogy pogromot és szabadrablást rendeznek kö- zöttük, ha egy nagyobb ösz- szeget nem fizetnek ki nek- ik. A zsidók megriadtak és fizettek. Ebben a rabló- bandában a tisztességnek még némi maradványa volt, mert szavukat betartották és a pénz átvétele után el- távoztak...

Az ortodox és statusquo hitközség mellett virágzott a chászidizmus szabolcsi válfaja. A város minden sarkában volt egy rabbi hívőkkel, akik támogatták és együtt éltek vele. A csa- ládi és utónévét nem is- merték ezeknek a rabbik- nak, csak így ismerték: az Epreskert utcai rabbi, még a Szabolcs utcai rabbi.

Dr. Bernstein Béla, a tör- ténéíró, bibliafordító és tankönyvszerző főrabbi, e- gészen más típusú zsidósá- gok képviselőit. Ő a szabolcsi

dzsentrí zsidók lelképázto- ra volt. Nem is annyira népszerűsége, mint tekin- télyre törekedett. A zsidók püspökként emlegették. Az 1848–49-es szabadságharc- ban résztvett zsidókról írott könyvéhez Jokai Mór írt előszót. Vármegei bi- zottsági tag is volt.

1944 tavaszán — amikor Nyiregyháza olyan szépen ezüstlenek a nyárfák a Bethlen utcában és az akác- fák fehér virágai illatozá- teszik a várost, — depor- tálták híveivel együtt.

Jellegzetes zsidó tipusból tevődött össze e város la- kossága. Általában véve nagyon szelid emberek vol- tak. Éppen ezért nagy fel- tűnést keltett annakidején, hogy az egyetlen magyar- zsidó gyilkos, Klein Sándor, Nyiregyháza szülője volt. Nem aljas szándékok tet- ték gyilkossá, szerelemből ölte meg vetélytársát, az ugyancsak zsidó Stark-fiút, Ehrenfeld Magdát.

Rendteleg külföldi tudost- rágot lepte el akkor Nyiregy- házát. A zsidók először megriadtak: hátha valami- len baja lesz a közösség- nek ebből a gyilkoságból. Néhány nap múlva aztán kiderült, hogy a nem zsidó közvélemény kedvezően fo- gadta ezt a ritka ese- ményt, s helyesléssel vette tudomásul, hogy egyik zsi- dó gyilkolja a másikat.

A két hitközség békésen élt egymás mellett. Az ele- mi iskolát együttesen tar- tották fenn. Az ortodox hit- községből kerültek ki a- gyerekek és a statusquo hitközség fizette az iskola fenntartási költségeit.

A temetőben azonban nem tudtak megegyezni. Dr. Wachs Aladár már 1937-től megkezdte a mo- dern héber nyelv tanítását a diákok körében. Az ő kislánya volt az első, aki- nek az anyanyelve Nyiregy- háza — héber volt.

A harmincas évek végén megkezdődött a cionista mozgalomnak a térhódítá- sa az ifjúság körében.

Dr. Wachs Albert vitte be a cionizmust az Angol Kiszasszonyok záródjában ta- nuló zsidó diáklányok kö- zé. Igazán komoly vissz- hangra a Kossuth gimná- ziumba járó diákok között talált.

Zárkózott életű zsidóság volt Nyiregyháza. Ezt még utólag is érzi az ember, anyaggyűjtés közben. Rendteleg a kérdőjelel. Meg- hőkkentő módon mosódnak el az idők múltával nevek, arcom, események. Éppen ezért arra kérem a Nyi- regyháza valaha élt zsidó- kat, hogy írják meg nekem emlékeiket, s ha a birtok- kulban valamiféle jelleg- zetes tárgy van, amely csodálatos módon mégis megmaradt, adják meg a leírását. Az anyagot erre a címre küldjék be: Jeru- zsálem, POB 141.

Haifai mozik műsora:

ORAH — SPARTACUS
AMFITEATRUM: A JEL
ORION — HEGYI LOVASOK
MIRON — IWANHOE
ARMON — SZEPTEMBERI SZOMORUSÁG
EN-DOR — KIRÁLYOK VÖLGYE
ACMON — MEZTELEN ÉLETÜK

zóság külön meghívókat nem bocsát ki.

A hangulatról Lesny Eszter, a kitünő rádiózeneszerő és előadó- művész gondoskodik. — Kitünő tánczenekar. Tombola. Jegyek az „Avnal” cípőüzletben igényelhetők.

★
BÁT-JAM
Meghívjuk Bät-Jám magyary- ajku lakosságát a december 9-én, szomb. este 8-kor a Mamlachi/a (Perlsteln- és Dániel-utca sarok) isklában rendezendő műsoros CHANKA ESTENKRE.
Dr. Beretvás professzor, a gyer- mekkórus, dr. Meron volt uppesti

főrabbi, Deutsch Mose, Rózsa Ma- rika, Budai Márta és egy kitünő jazz-zenekar biztosítják a hívő- műsort. Lesz ragyogó házi buffé, újrandszerű tombola és tánc a éjjeli 1 óráig.

Belépőjegy 1.— font, család- jegy (3 személyig) 2.— font.
Gondoskodjon már előre belépő jegyérő: Goldstein Irén virág- üzletében és Klein Andrá KOL- BO Jában. Ramat Jozsef üzleték. Fátalaj, éreget egyaránt szerel- tetik várnak a háziasszonyok: Goldstein Irén, Gonda Ius, Me- ron Chava, Reisz Klári, Schük Irén, Stüssel Sári, Székely Nelly.

1961 XII 8 Uj Kelet 18

A gyémántipari sztrájk ma került a Kneszet gazdasági bizottsága elé

A csoportokban megszervezett csiszológymunkások is leállították

A Kneszet gazdasági bizottsága mai ülésének napirendjén a gyémántiparban folyó huzamosabb sztrájk-kezelés kapcsolatos problémák szerepelnek. A gazdasági bizottság ülését a Kneszetben felvetett nappirendi javaslatok nyomán tüzték ki és arra meghívták a Hisztradrut képviselőit is. A Hisztradrutot A. Arad, az ipari munkások osztályának vezetője és a gyémántipari munkások szakszervezetének titkára, A. Gradstein képviselik.

Natanaj tudósítók jelentik: A csoportokban megszervezett gyémántmunkások is, akik bércsiszolással

Jiszráél Beer azt állítja, hogy ő mondott fel a védőjének

A sajtóhírek helyreigazítása céljából egyperces nyílt tárgyalást tartott a törvényszék a kémkedési ügyben

A kémkedéssel vádolt Jiszráél Beer felett ítélező bíróság elnöke Beerhez látogatott, hogy a vádolt rövid nyilatkozatot adjon a sajtó képviselői számára. A nagy érdeklődéssel várt nyilatkozat azonban csalódot okozott, mert Beer csupán azt közölte, hogy nem védője, dr. Hagler volt az, aki lemondott feladatáról, hanem ő volt az, aki a törvényszék beleegyezésével felmondott neki.

A terebme először Mose Kennet elnök, dr. Zondelevits és A. Mani törvényszéki bírók léptek be, majd bevezették a vádlatot, aki poroszosan összevágott bokával köszöntötte a bírósá-

FEGYVERES ÖSSZETÜZÉS GOA INDIAI PORTUGÁL GYARMATBAN

Nehru a portugálok kivonulását követeli

New Delhi, (IFP). Goa portugál gyarmatban, amely a 16-ik század óta van Portugália birtokában, indiai nacionalisták és a portugál karhatalom között fegyveres összetűzésre került sor. Az indiai szárazföldre ékezt portugál gyarmat körül már napok óta erős feszültség uralkodik.

Nehru miniszterelnök tegnap a parlamentben kijelentette, hogy Goa kérdésében addig nem lehet megoldást találni, amíg a portugálok ki nem vonulnak. Ezt a kijelentést az indiai fővárosban mint ultimátumot fogják fel. Megfigyelők szerint fennáll a komoly lehetőség India katonai beavatkozására Nehru fenti kijelentése után. Nem világos azonban, hogy az indiai miniszterelnök reguláris hadsereget indít-e útnak a portugál gyarmat területére. Valószínűnek tartják, hogy India akkor fog beavatkozni, ha komoly összeütközés kerül sor Goa indiai lakossága és a portugálok között, vagy pedig, ha megakadályozzák az indiai hadseregnek Goa kikötőjében való horgonyozását.

A parlamentben hozzáfűzte kérdésekre Nehru kijelentette, hogy a goal lakosság kegyetlen elnyomásáról bizonyítékok vannak az indiai kormány kezében. „Nem tudom, hogy mi fog történni, de fel kell készülnünk minden lehetségre”, — mondotta Nehru.

Ma éjfélkor kezdődnek Tanganyikában a függetlenségi ünnepségek

Eddig 65 állam képviselői érkeztek meg a legújabb afrikai állam kikiáltására

Dar esz-Szalam. (Reuter). — A világ minden részéből érkezni kezdtek a küldöttségek Tanganyika függetlenségi ünnepségére. Miniszterelnökök, külügyminiszterek és rendkívüli követek vannak a személyiségek között, akik ma éjfélkor jelen lesznek a függetlenség kihirdetésénél. Görögött és utcai felvonulások fogják jelezni a 42 éves angol uralom végét Tanganyikában, a brit zászlót eltávolítják a középületekről és a zöld-fehére-arany tanganyikai lobogót fogják kitűzni. Tanganyika lesz a 29-ik afrikai állam, amely elnyeri függetlenségét.

Tanganyika kormánya már három éve ugyiszólván függetlenül vezeti az ország ügyeit és az angolokkal való megállapodás értelmében ezidő alatt csak a külügyek és a hadügyek élén álltak angol gyarmati tisztviselők. Julius Nyerere miniszterelnök és az általa vezetett „afrikai nemzeti egységpárt” kitűnő érzékel irányította a gyarmat

függetlenségi törekvéseit, amelyeket minden komolyabb konfliktus nélkül és gyors alkotmányjogi fejlődés mellett érték el. Tegnap estig 65 állam megbízottai érkeztek meg Dar esz-Szalamba. Az edinburgh herceg, Elizabeth angol királynő férje ma külön repülőgépen érkezik, hogy a királynőt képviselje az ünnepségen. Tanganyika az afrikai államokhoz mérten sűrűn lakott ország, mert 9 és fél millió lakosa van. Dar esz-Szalam. (Reuter). — Tegnap megérkezett Tanganyika fővárosába a Szovjetunió küldöttsége az új állam függetlenségi ünnepségeire. Ez az első szovjet küldöttség, amelyet a volt angol gyarmatra indítottak. A delegáció tagjai külön jegyzéket hoztak magukkal, amelyet Julius Nyerere miniszterelnöknek fognak átadni. Az ország különböző jelvényeket is hoztak magukkal. Az egyikben Jurij Gagarin, vala mint az első szovjet űrhajós látható.

*S*P*O*R*T*

Teljes forduló a Nemzeti Bajnokságban

Holnap délután ismét megkezdődnek a labdarúgó Nemzeti Bajnokság játéka, melyet a közelmúltban a válogatott csapat szereplése, valamint az Izraeli Kupára nyolcadöntője szaktitott meg. A hétvégi forduló központjában a Makkábi Jaffa-Hápoel Tel Aviv mérkőzés áll. A Hápoel Tel Aviv esélyesebbnek látszik, de a jaffaiak mellett szól a hazai pálya előnye. Ez az előny azonban — véleményünk szerint — nem lesz elég a Makkábi Jaffa győzelméhez.

Még egy mérkőzést játszanak Tel Avivban, amely döntően befolyásolhatja a bajnokság életpontjának állását. A Simson Tel Aviv csapata megkíséreli megállítani a Bne Jehudát diadal-sorozatában. Alig hisszük, hogy ez sikerülni fog a schunat-háttikvával „oroszlán-borlangban”, ahol más erősebb csapatok is elvéreztek.

Végre otthon játszik a Hápoel Tibériás együttese, mely ezúttal a Makkábi Tel Aviv-ot látja vendégül. A két csapat jelenlegi formája alapján, nem kéltene meglepetést, ha mindkét pont Tibériáson maradna. A Makkábi Tel Aviv azonban nem akar végleg a tabella végén kullogni és a csapat vezetősége komoly erőfeszítéseket tesz a győzelem elérésére. Ertesülésünk szerint a vezetőség „szulchát” tartott Goldsteinnel, aki már részt is vett a csapat legutóbbi tréningjén és közelállók számitanak tibériási játékkára.

A Hápoel Haifa Petách Tikvára látogat, ahol a helyi Makkábi-val kell mérkőznie. Ertesülésünk szerint a haifaik kiváló hávédje, Tendler huzódozik a játéktól, mert a „labdarúgás gátolja a szakmai előrehaladását”. Mindenek ellenére a haifaik győzelmére valószínű. A tavalyi bajnokságot Hápoel Petách Tikva, Natanajra utazik, hogy a Makkábi Natanaja ellen szerepeljen. A natanajai csapat a „pofozógép” szerepét tölti be az idei bajnokságban és pontszerzésre nagy meglepetés lenne.

A forduló egyik érdekes mérkőzésének a Haifa mellett Kirját-Eliezer stadionjában megrendezésre kerülő Makkábi Haifa-Hápoel Jeruzsálem mérkőzés ígérkezik. A legutóbbi bajnoki forduló folyamán a jeruzsálemiek saját otthonukban szenvedtek vereséget az újonc Tibériástól. Azóta a csapat belső válsággal küzd, mely a Benvenisti-fivérek kiválásához vezetett. A papirforma alapján a Makkábi Haifa az esélyes.

Valamennyi mérkőzés délután félháromkor kezdődik. Az NB mérkőzések előtt 12.30-as kezdettel ifjúsági meccseket bonyolítanak le.

RANGADO A KOSÁRLABDA N. B.-BEN

A kosárlabda Nemzeti Bajnokság hétvégi fordulójának nagy eseménye a Hápoel Haifa-Makkábi Tel Aviv közötti mérkőzés. Ha a Makkábi győz, úgy megőrizi vezető helyét a bajnokságban, vereség esetén viszont a második helyre csúszhat. A két csapat legutóbbi találkozásán, melyet a Hápoel Haifa Karmel-hegyi csarnokában bonyolítottak le, a hazai csapat győzött és a Makkábi Tel

Kerékpár az elhagyott ház tetején. Tudósítók jelentik: A natanajai rendőrség nyomozói leszerelt kerékpárt vázát találtak a fejlesztési negyed egyik elhagyott házában tetején. Feltételezik, hogy a tolvaj eladta a lopott jármű alkatrészeit és ilyen módon akart megszabadulni a terhelő bűnjelől.

A „Brit Risonim” haifai chanuka-estje

Terített asztalok mellett tartotta a „Brit Risonim” haifai csoportja ezidei chanuka-ünnepélyét. Jákov Woldovsky elnök üdvözölte a megjelenteket, majd Ráv Eljáhu Klein tartott masszárnyalásu ünnepi beszédet. Az izraeli ifjúság előtt — mondotta — a mak-kabeusok példájának kell lebegnie abban az értelemben, hogy kerülnie kell minden olyan utat, amely a kánaánizmushoz vezet. A diaszpórában élő zsidóságnak pedig Herzi tanítását kell követnie: „Visszatérés a zsidósághoz a zsidó országba való visszatérés előtt”.

Saskesz alelnök meleg hangon mondott köszönetet a beszédért, kiemelve, hogy Eljáhu Klein az erdélyi cionista mozgalom megalapító közé tartozik és a kolozsvári cionista áskának legregibb gárdájában kezdte el munkáját a galuti fronton az ország felépítéséért. A hagyományos összejövetel chanuka-dalok éneklésével ért véget. (A. K.)

Lopott és hamisított személyazonossági igazolvánnyal követelt el betöréseket egy 22 éves negevi beduin, mert éhezett

Személyazonossági igazolvány lopásával és hamisításával vádjával került bíróság elé Ibrahim El-Átávan, 22 éves negevi beduin, akit 4 havi fényleges és 8 havi feltételes elzárás ítélték. A fiatalember ez év júniusában Rechovon ellopta Ábrahám Slomo személyazonossági igazolványát, amelybe beragasztotta saját képét, sőt a nevét is odaírta a kép alá. A hamisítás után betört az egyik rechovoti ruháztalomba, ahonnan 300 font értékű árut lopott el.

Graz volt náci rendőrparancsnokát elítélték háborus bűnösségért

Parancsot adott egy kanadai repülőhadnagy meggyilkolására, de egy másik rendőrtiszt szökni hagyta a pilótát

Frankfurt. (Reuter). — A frankfurti törvényszék 21 havi elzárásra ítélte Albert Hahn 69 éves volt náci rendőrezredest, akit bünöknek talált abban, hogy megkísérelte egy kanadai repülőtest meggyilkolását, alig néhány héttel a második világháború befejezése előtt. Hahn utasította egyik helyettesét, hogy löje a gyon MacDonalddal kanadai repülőhadnagyot, amikor az ausztriai Graz ellen intézett repülőhadadás alkalmával ejtőernyővel kiugrott.

Elfogták a petách-tikvai ékszerlopás tettesét

A 21 éves rovottmúltú Markovits Edmond nyolc betörést ismert be a rendőrségen

Másfél óráig tartó drámai üldözéssel egybekötött betörőfoglalásról számolt be munkatársunknak Bucner Michael rendőrkapitány, a déli kerület szövívője. A petách-tikvai Mose Méirov, aki a Ráv Kuk utca 6 alatt lakik, tegnap éjjel autójával hazaérkezve meglepetten tapasztalta, hogy udvarában gyanus idegen settenkedik, aki azonnal kerekelt oldott, ahogy megpillantotta a ház tulajdonosát. Méirov értesítése alapján egy motorkerékpáros rendőrt küldtek a helyszínre, aki utol is érte a futó alakot, aki a környező bokrokban talált menekedni. Ekkor egy rendőrautó és további négy rendőr csatlakozott a motorkerékpárhoz, körülkerítették a helyet és gondos átfésülés után a körközpontjában meg is találták a minden ízében remegő betörőt.

Bizertáról tárgyalnak

Róma. (Reuter). — Tunisz római nagykövetségének épületében tegnap megkezdődtek a Franciaország és Tunisz közötti tárgyalások Bizerta hadikikötőjének jövőjéről, valamint a két ország között fennálló egyéb vitás kérdésekről. Mindkét kormányt magasrangú külügyminisztériumi tisztviselők képviselik. A tárgyalásokra Tunisz legutóbbi jegyzéke adott lehetőséget, amelyben azt ajánlotta a francia kormánynak, hogy kezdjenek tárgyalásokat a bázis kiürítése időpontjainak megállapítására.

A francia nagykövetség szövívője tegnap kijelentette, hogy a tárgyalások előkészítő jellegűek és azért ezeket zárt ajtók mögött tartják, tehát a sajtónak nem fognak nyilatkozatot adni azokról.

PANTELK
8: M3 tovu, 6:05: rövid hírek, 6:10: zenélő óra, 6:30: tovu, 6:40: zenélő óra, 6:57: műsorszámok, 7: hírek, 7:17: hang-lemezsek, 7:45: izraeli dalok, 7:50: rövid hírek, 11:01: Schumarsz Karneval; Lászt: Magyar Fantázia, zongorára és zenekarra, József Iturbil (zongora) előadásában; Fala; Tűnc. A háromszögű kalap-ból; Humberárok; Pantomim-tánc a „Janos és Juliska” daljából; Dvorák: Legenda, 12:40: fuvószenekari számok, 12:50: izraeli dalok kiválasztása, 12:55: hanglemezsek, 13:30: hírek, 13:45: könyva zene, 15:16: sabbát melódiák, 15:30: Kibbút sabbát műsora, 15:50: chanukai gyertyagyújtás, 16: 16: ifjúsági műsor, 16:30: aszonnyorvól, 17: hírek és időjárásjelentés, 17:06: Beethoven: VI. Szimfónia „Pastorale”; Sibelius: „Finlandia”; 18:10: sabbát melódiák, 18:30: irodalmi félóra, 19: hírek, 19:20: Jákov Ben Herzl műsora, 21: hírek, 21:18: Corelli: Concerto Grosso, Lex van Deident Hárfa-verseny; Schubert: Szimfónia, C-dúr „Gastein”; 22: műsorszámok.

Párhuzamos műsor
16: Jeruzsálem hangja (angol és franciayelvű adás), 17: rövid hírek és időjárásjelentés, 17:05: hanglemezsműsor, 18:02: legújabb hanglemezsfelvételek, 18:30: Énnek, Rodguez énekel, 18:35: „Egy dal sok változatban”, 21:31: énekszámok, 22:02: Amariak turkai műsoros est”, 22:32: tánczene, 23: hírek.

A hadsereg műsora
18:03: Kiválasztások, 18:30: operaszámok, 19:40: kedvek melódiák, 20: Händel: részletek a „Jehuda Hamakkábi” órából, 21:15: Erev tov - vígjáték műsorszámok, 22: tánczene.

Égletes győztesztárak
Tel-Avivban 19-24 óráig
Abramsky, Allenby 42, telefon 57-526; Seldenwehr, Achád Hahm 51, tel. 63-851; Bugrasov 60, tel. 223-889; Kásztel, Ibn Gvirol 149, tel. 43-716; Vita, Jaffa 6/61, tel. 82-973 (23 óráig).

Haifai égletes győztesztárak
„Somron”, Tárná 42, Jozsef, Jozsef-u. 31, telefon 40-14.

SZOMBAT
7:30: Adon olám, 7:37: Csángó-követség: „1812” - nyitány; Beethoven: Adagio a Patotique Szimfóniából; Debussy: Reverie; Rimski-Korsakov: „A dongó”; El-tólf; Scherzo; Rimski-Korsakov: „A bobosok tánc”; Strauss: „Kék Duna keringő”, 8:30: hírek, 8:45: Bach: Prelude és Fuga, F-moll, Albert Schweitzer (orgona) előadásában; Jozsef Tál: Kábita, 9:20: könnyű melódiák, 9:50: hangos hetí híradó, 10:30: népdalok, 10:55: „Tudományos világ”, 11:15: „Hangok a múltból”, Geraldine Farrar - szoprán - Marcella Sembrich - szoprán - John McCormack - tenor - Antonio Scotti - bariton - Andre Segurala - basszus - hangtomezel, 11:30: „A fürgöny felgőzöl”, 12:30: izraeli dalok kiválasztása, 13: A Kol Jiszráél szalonzenekarának műsora, 13:30: hírek, 13:40: előadásjelentés, 15:30: ifjúsági műsor, 16: néptáncok, 16:15: „Bidur 61” - tarka műsorszámok, 17: Modern zene: A-halt István: „Modern kanadai zene”; a magyarzó szövegét Jozsef Tál látja el, 18: Menckem Ávidom: „Alexandra” opera II. felvonása, 19: hírek, 19:20: Hámmad, 19:23: chanukai gyertyagyújtás, 19:30: Meláve Máká, műsora, 19:55: kedvi népdalok kiválasztása, 20:30: sport hírek, 21: hírek, 22:15: Offenbach: Szék a „Kék Szakál”-ból; Saint-Saens: Prelude és Ronco Capriccioso, hangyűre és zenekarra, Nátán Stein előadásában, Suppé: „Pique Dame” - nyitány.

Párhuzamos műsor
21:31: izraeli dalok és táncok, 22:02: zenélő egyveleg, 22:30: tánczene, 23: hírszámok.

A hadsereg műsora
18:03: chanukai gyertyagyújtás, 19:10: kedvelt melódiák, 19:30: zenélő mozokok, 20: Sávva tov - zenélő egyveleg, 20:30: Sabbát ünnepelte, 21:15: tánczene.

Égletes győztesztárak
Tel-Avivban 8-19 óráig
Abramsky, Allenby 42, telefon 57-526; Fraenkel, King George 28, tel. 223-721; Jehuda Hálevi 51, tel. 65-159; GHAD, Dizengoff 108, tel. 224-264; Baruch, Schunát Háttikva, tel. 32-105; Verszáo, Jaffa, 340, utca, tel. 81-793.

Dr. Kohlberg, Allenby 23, tel. 55-535; Moskovitz, King George 25, tel. 62-650; Abraham, Erlanger 9, tel. 32-355; Jaffe, Ben Jehuda 172, tel. 224-543; Baruch, Schunát Háttikva, tel. 32-105; Verszáo, 340, utca, tel. 81-793 (23 óráig).

HAIFA: Somron, Tárná 42; Rád. Bár Giora 36, tel. 68-208.

Rejtélypályázatunk nyertesét:
1. Zúszman A.: Jubileumi könyvet a 911-es számú rejtély megoldására Ben-Sióm Márta, Sikun 71, Kfar Szabá.
2. Erzsébet: „Van hazám” című könyvet a 912-es számú rejtély megoldására Kóvri Ábrahám, Alkó, Sikun Ciburi 104.
3. Salomon Mihály: „Keresztény voltam Európában” című könyvet a 913-as számú rejtély megoldására Adler Arnold, Kuját Chájim, Reh. Alef 104, — nyerték.

A könyveket postán elküldjük.

Hétfőn és kedden magyarul is fogja közvetíteni a rádió az Eichmann elleni ítéletet

Nyilatkozatharó a herzlai filmstudio és a kormány tájékoztatásiügyi osztálya között az ítélethirdetés filmhirdetője körül

Két napig ismét megszólal magyarul a Kol Jiszráél. Az Eichmann-per ítélethirdetése első két napján, hétfőn és kedden a rádió magyarul ismerteti az ítéletet. Ez a rendkívüli adás semmilyen összefüggésben sincs a magyar jövőkkel. Ez a magyar nyelvű adások általános megújítása ügyében még mindig nincs pozitív döntés az illetékes kormánykörökben.

Az ítélethirdetést megelőzően szombaton, december 9-én és vasárnap, december 10-én este 9 óra 15 perces kezdettel a rádió rövid összefoglalást sugároz a vádról, a védelemről és a keresztkérdések alatti kihallgatásokról. A műsort két mikrobarázdas dokumentum lemezzel közvetítik, amelyeket a Kol Jiszráél készített és forgalomba hozott a nagyközönség számára is. Az egyik lemez, amely a vádbeszédet foglalja magában, 110 tanuvallomás, 1400 okirat és 252 tárgyalási óra anyagát dolgozza fel. A másik lemezen a védőbeszéd és a vizionkihallgatás részletei hallhatók. Hétfőn reggel a Kol Jiszráél 8 óra 50 perccel kezd meg helyszíni közvetítést a főhullámsávon.

Tel-Aviv, (Az Új Kelet tudósítójától). — Most, három nappal az Eichmann-per ítélethirdetése előtt az a furcsa helyzet állott elő, hogy amíg világszerte 20-60 perces televíziós filmekben láthatja a nagyvilág az ítélethirdetést, addig Izraelben csak 1-2 perces híradó részletekben kerül majd bemutatásra. Ennek az oka az, hogy a miniszterelnökség tájékoztatásiügyi osztálya elutasította a híradót és a televíziósfilmet készítő herzlai filmgyár és a „Koprodukción” nevű vállalat 25 ezer fontos kérését, hogy a híradókon kívül 5 perces rövidfilmeket is készítsenek, amelyeket naponta vetítenek a filmszínházakban.

Az ügyben Tel-Avivban sajtóértekezlet keretében panaszkodott Margot Klausner asszony, a herzlai filmgyár vezetője és Smuel Tamir ügyvéd, a vállalat jogi képviselője. Érthetően minősítették a kormányt a 25 ezer fontos kölcsön ügyében elfoglalt álláspontját, tekintettel arra, hogy a két cég a híradó készítésére 150 ezer fontot fektetett be és az állami kölcsön felét híradók, másik felét pedig 5 perces rövidfilmek gyártására akarta felhasználni. A felszólalók rámutattak arra, hogy Ben Gurion miniszterelnök volt az, aki hangsúlyozta az Eichmann pernek jeruzsálemi megrendezésében rejülő fontos propagandát és a per tulajdonképpeni célja az, hogy Izrael népe közelebbről megismerje az európai pusztulást. A miniszterelnökségi tájékoztatási osztály, amely sok tízezer fontot fordít haszontalan propagandára, — mondották a felszólalók, — most elutasítja a 25 ezer fontos kölcsönt, amely lehetővé tenné, hogy az ország népe napi 5 perces rövid összefoglalóban láthassa az ítélethirdetés fejleményeit. Az elutasítás azt jelenti, hogy a mozilátogatóknak meg kell majd elégedniük azzal az 1-2 perces bemutatóval, amely a híradók keretében lesz levetítve.

Smuel Tamir ügyvéd hangsúlyozta, hogy a kormány és az érdekeltek tényezői a legteljesebb segítséget nyújtották a dokumentumfilm külföldi terjesztésében. Ugyanakkor kicsinyesnek mutatkoztak a belső tájékoztatást illetően.

A nyugati országok többsége már megvásárolta az Eichmann-per ítélethirdetéséről készülő film vetítési jogát, sőt a keleti tömbországai közül Csehszlovákia is csatlakozott hozzájuk.

A miniszterelnökség tájékoztató osztálya rövid nyilatkozatban reagált a sajtófogadáson elhangzott panaszokra. „Nincs semmi ok arra, — mondja a nyilatkozat, — hogy a híradóknak legalább a felét ne az Eichmann-per ítélethirdetésének szenteljék, mert ez a téma feltétlenül jobban

érdeklő a mozilátogatókat minden más problémánál. Ötperces rövidfilmeket készítenek, amelyeket naponta vetítenének, már csak azért sem érdemes, mert az átlagos izraeli polgár hetenként egyszer jár moziba és így a tárgyalásnak csak minden hetedik részletét látná. A naponta vetítendő ötperces filmek csak akkor lenne értelme, ha volna az országban televízió. Ehelyett az ország lakosai a rádióban sugárzott helyszíni közvetítésről követhetik az ítélethirdetés fejleményeit.

Az arab menekültkérdés az UNO előtt

(Folytatás az 1. oldalról) kiültkérdésben tartott beszéd, valamint a Comay izraeli delegátus felszólalására adott feleletlen és sikertelen válasza után, az a vélemény alakult ki az UNO-ban, hogy a szauidai delegátus akarva sem tehetett volna rosszabb szolgálatot az arab ügynek. Még az Izraellel nem rokonszenvező küldöttségek körében is elítélik Sukeirit, aki beszédeiben figyel-

men kívül hagyta a minimális protokollszabályokat és személyi kirohanásokat intézett tiszteltetelmőt politikusok és diplomaták ellen.

A legkínosabb feltűnést a Fabregat uruguayi delegátus elleni személyi támadása okozta. Sukeiri kérésre kolta, hogy szólásra emelkedhessen Comay beszéde után, jóllehet az elnök figyelmeztette, hogy erre csak az általános vita be-

A kairói állambiztonsági felsőbiróság elé kerülnek a francia diplomaták

Tegnap felolvasták előttük a vádiratot — A francia kormányt csalódást hozott a Nyugathoz intézett segítségkérése

Kairó. (Reuter.) — Az El Ahram szerint a kémkedés vádjával letartóztatott francia diplomatákat az állambiztonsági felsőbiróság elé fogják állítani. A tárgyalás megkezdése előtt a bíróság külön ültést fog tartani, amelyen kijelöli a franciák védőügyvédjeit. Az egyiptomi külügyminisztérium most tanulmányozza a francia kormány kérését, hogy francia ügyvédek küldhessen a védelem ellátására. Az El Ahram szerint az állambiztonsági bíróság öt tagból fog állni, akik közül három, beleértve az elnököt, ügyvéd, ket-

tő pedig katonatiszt. A vádat Ali Nur Eddin és még hat ügyész fogja képviselni. A vádiratot tegnap a svájci nagykövetség egyik megbízottja, valamint a börtönigazgató előtt felolvasták a vádlottaknak.

André Mattei, Henri Motton és André Miquel vádlottak feleségeinek tegnap engedték meg először a foglyok meglátogatását. Az asszonyokat a svájci nagykövetség egyik tisztviselője kísérte el.

Páris. (IFP.) — Maurice Couve de Murville francia külügyminiszter a nemzetgyűlés külügyi bizottságának kijelentette, hogy a francia kormány véleménye szerint a kairói diplomaták letartóztatása az egész Nyugat ügye. Franciaország közös lépések megtételére érdekében szövetségeseihez fordult, de sajnálatosul állapítja meg, hogy ed-

dig még nem kapott pozitív választ.

Maurice Schuman volt francia külügyminiszter, aki most a külügyi bizottság elnöke, kijelentette, hogy Franciaországnak teljes bojkottal kell sujtania Egyiptomot a Kairóban letartóztatott diplomaták miatt. Az eset magyarázataként Schuman azt mondta, hogy a letartóztatások megértéséhez ismerni kell a sajtós közlekedési viszonyokat. Ebben a térségben, „De Gaulle szavaival élve”, egy szövetsége van és az Izrael. Franciaországnak Izraelből kellene megtanulnia, hogy hogyan kell bántani az egyiptomiakkal. Izrael nem tűri, hogy Nasziszter bandái kényük-kedvük szerint garázdálkodjanak. Franciaországnak is erőlyes lépéseket kell tennie azért, hogy „az egyiptomi bandák tagjait” megfékezze — mondotta Schuman.

A katangai harcok

(Folytatás az első oldalról) rült fel, hogy a kongói kormány csapatait használják fel UNO-parancsnokság alatt a katangai harcokban.

Az amerikai külügyminisztérium szóvivője tegnap kijelentette, hogy a kormány még nem formált véleményét az UNO katangai lépései fölött és nem is nyilatkozik ebben a kérdésben, amíg az ottani eseményekről részletes információt nem kap. Így tehát az angol kormányt nincs szándékában kritikát gyakorolni az UNO tevékenysége fölött és így nem lehet beszélni a London és Washington között fennálló állítólagos ellentétokról. Anglia és az Egyesült Államok állandó kapcsolatot tartanak fenn ebben a kérdésben.

Párisi politikai körökben tegnap félhivatalosan azt hangoztatták, hogy Franciaország véleménye szerint a kongói problémát a helyi politikai vezetők közötti közvetlen tárgyalások útján kell rendezni és Fran-

ciaország sosem támogatott olyan katonai lépéseket, amelyek most Katangában folynak.

A kérdés megbeszélés tárgyát képezi a nyugati nagyhatalmak között és valószínűleg napirendre kerül a nyugati külügyminiszterek hétfői megbeszélésén.

Elsőzések

Huszonnégy órai szünet után az egész országban, a délvideken, a Negeven és az Aravában is megújultak az esőzések, amelyeket a mezőgazdák örömmel fogadtak, mert lehetővé teszi a vetési munkák befejezését és az elvetett magvak kicselezését. Askalon környékén átlagosan 25 milliméter, Beér Sáva vidékén pedig 20 milliméter csapadékot mértek.

● Dean Rusk amerikai külügyminiszter december 13-án Madridba látogat, ahol megbeszélést folytat Franco tábornokkal.

A 031905 számú sorsjegy 30.000 fontot nyert

A Mifal Hápajisz 49-ik húzásán a 30 ezer fontos nyereményt a 031905 számú sorsjegy nyerte meg, míg a 417466 számú sorsjegy 10 ezer fontot nyert.

Ezer fontot nyertek: 426794, 278968, 018730, 042172, 077957, 496609, 219657, 256775, 084872, 255883.

500 fontot nyertek: 445817, 346803, 322742, 115663, 275221, 029795, 185325, 049419, 356922, 064986, 002030, 447025, 495500, 256622, 418891, 388061, 353335, 392021, 252416, 127652.

200 fontot nyertek: 253360, 440605, 408140, 168190, 300990, 123572, 332357, 298249, 380508, 473459, 164713, 330720, 180361, 357381, 367744, 185176, 084785, 085622, 018232, 180240, 360139, 318930, 114314, 071330, 364761, 212815, 354207, 229506,

174385, 318628, 410948, 242196, 457997, 129326, 111383, 055662, 004548, 355052, 251979, 290480, 185965, 275847, 487070, 371864, 277255, 375835, 332898, 358205, 083436, 080598.

A 8458, 2179 és 6533 végződésű sorsjegyek 100 fontot nyertek.

A vigaszdíjak közül a 031904 és 031906 számok 150 fontot, a 417465 és 417467 számú sorsjegyek pedig 100 fontot nyertek.

40 fontot nyertek a következő végződésű sorsjegyek: 7760, 3272, 2406, 9154, 2159, 8127, 6075, 2212, 2880, 2751; 8421, 6370, 2933, 9461, 3981, 6237, 4010, 3070, 5268, 5642.

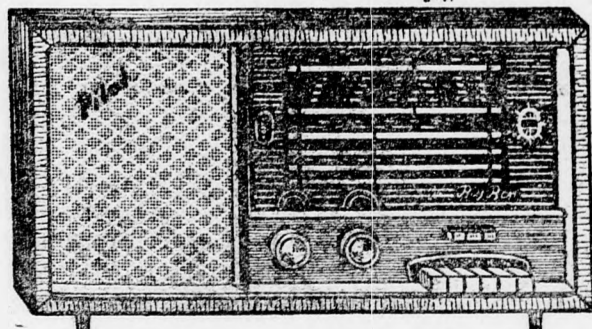
Az 1 és 6 végződésű sorsjegyek visszanyerték a 2 fontot.

Az Eichmann per ítélethirdetése alkalmából megjelent az Eichmann-könyv új kötete magyar nyelven, képekkel. 88 oldal * Ara 50 agora. Kapható az ország minden kioszkjában

Pilot

A világvevő rádiógyártás utolsó teljesítménye

- 8 lámpa (8-11)
- 2 Hi-Fi hangszóró
- 6 hullámhossz
- Belső „Ferrit” forgó antenna
- Billentyűs hullámhossz- és hangerebesség váltás
- Ragyogó, polyesterrel bevont szekrény

Big-Ben MODEL 1962

Pirsum Ettlinger

Drága édesanyánk, **Bialazurker Klára** (Halperin) 71 SIRKÓAVATASAT december 12-én, kedden d. u. 3 órakor tartjuk a kirját-sauli temetőben. — Találkozás a bejáratnál. A gyászoló család

Felejthetetlen, drága férjem, apánk **JOSZEF GELISZ 71** Bné-Brák (Tapolcsány) SIRKÓAVATASA december 12-én d. u. 3 órakor lesz a zichron-méiri temetőben. Külön autóbussz indul 1/3-kor az 54-es végállomástól. A CSALÁD

Felejthetetlen feleségem, anyánk, testvérünk **Márer Eliseva** szül. Schön 71 Mázor — Huszt SIRKÓAVATASA dec. 10-én, vasárnap d. u. 3 órakor lesz a petáchtikvai Sgzulá temetőben. A gyászoló család

Felejthetetlen férjem, apánk, testvérünk **Német Tibor 71** Cholon (Pápa) AZKARAJA és SIRKÓAVATASA december 10-én, vasárnap d. u. 1/4-kor lesz a kirját-sauli temetőben. — Gyülekezés 3 órakor a bejáratnál. A gyászoló család

Drága anyánk és nagyanyánk (GANCZ) **STEIN ESZTER 71** AZKARAJA és SIRKÓAVATASA december 14-én, csütörtök délután 4 órakor lesz a khayat-beachi temetőben. (Haifa) — Találkozás a bejáratnál. TAMIR BRACHA és GANCZ DAVID

Drága anyánk és nagyanyánk (GANCZ) **STEIN ESZTER 71** AZKARAJA és SIRKÓAVATASA december 14-én, csütörtök délután 4 órakor lesz a khayat-beachi temetőben. (Haifa) — Találkozás a bejáratnál. TAMIR BRACHA és GANCZ DAVID

Drága anyánk és nagyanyánk (GANCZ) **STEIN ESZTER 71** AZKARAJA és SIRKÓAVATASA december 14-én, csütörtök délután 4 órakor lesz a khayat-beachi temetőben. (Haifa) — Találkozás a bejáratnál. TAMIR BRACHA és GANCZ DAVID

Drága anyánk és nagyanyánk (GANCZ) **STEIN ESZTER 71** AZKARAJA és SIRKÓAVATASA december 14-én, csütörtök délután 4 órakor lesz a khayat-beachi temetőben. (Haifa) — Találkozás a bejáratnál. TAMIR BRACHA és GANCZ DAVID

Drága anyánk és nagyanyánk (GANCZ) **STEIN ESZTER 71** AZKARAJA és SIRKÓAVATASA december 14-én, csütörtök délután 4 órakor lesz a khayat-beachi temetőben. (Haifa) — Találkozás a bejáratnál. TAMIR BRACHA és GANCZ DAVID

Drága anyánk és nagyanyánk (GANCZ) **STEIN ESZTER 71** AZKARAJA és SIRKÓAVATASA december 14-én, csütörtök délután 4 órakor lesz a khayat-beachi temetőben. (Haifa) — Találkozás a bejáratnál. TAMIR BRACHA és GANCZ DAVID

Drága anyánk és nagyanyánk (GANCZ) **STEIN ESZTER 71** AZKARAJA és SIRKÓAVATASA december 14-én, csütörtök délután 4 órakor lesz a khayat-beachi temetőben. (Haifa) — Találkozás a bejáratnál. TAMIR BRACHA és GANCZ DAVID

Drága anyánk és nagyanyánk (GANCZ) **STEIN ESZTER 71** AZKARAJA és SIRKÓAVATASA december 14-én, csütörtök délután 4 órakor lesz a khayat-beachi temetőben. (Haifa) — Találkozás a bejáratnál. TAMIR BRACHA és GANCZ DAVID

Drága anyánk és nagyanyánk (GANCZ) **STEIN ESZTER 71** AZKARAJA és SIRKÓAVATASA december 14-én, csütörtök délután 4 órakor lesz a khayat-beachi temetőben. (Haifa) — Találkozás a bejáratnál. TAMIR BRACHA és GANCZ DAVID